

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA

1991–2016

Miroslav Nožina
Miloš Vaněček

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA

1991–2016

Miroslav Nožina
Miloš Vaněček

OBSAH

PŘEDMLUVA ŘEDITELE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY	6
BLAHOPŘÁNÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA	7
ÚVOD	9
Poděkování	10
HISTORICKÉ KOŘENY ČESKÉ PROTIDROGOVÉ POLICIE	11
Drogový problém a bezpečnostní složky v habsburské monarchii.....	11
Vývoj drogového problému	
Právní prostředí a protidrogové orgány	
Drogy v předválečném Československu a protidrogové orgány	12
Drogová scéna	
Právní prostředí	
Protidrogová ústředna	
Drogy a policejní orgány v socialistickém Československu	16
Drogová scéna	
Právní prostředí	
Činnost policie v oblasti drogové problematiky v letech 1945-1989	
Tranzity drog	
DROGOVÁ SCÉNA A PROTIDROGOVÁ POLICIE PO ROCE 1989	23
Změny charakteru drogové scény	23
Právní prostředí	24
Vývoj organizační struktury české protidrogové policie	26
Protidrogová brigáda Praha a Protidrogová brigáda FPS	
Odbor drog ÚKP	
Národní drogová informační služba	
Národní protidrogová centrála UOOZ SKP	
Národní protidrogová centrála SKPV	
VÝVOJ NELEGÁLNÍHO TRHU S DROGAMI A VÝZNAMNÉ PŘÍPADY NPC	45
Metamfetamin – pervitin	45
Významné případy NPC	
VAROMA	
APAAN	
BAT	
SAKE	

Heroin	53
Významné případy NPC	
ANDROMEDA	
KLEC	
IRIDIUM	
PLÁŠTĚNKA	
Kokain	56
Významné případy NPC	
BLIZZARD	
ALIGÁTOR	
FENIX	
MARABU	
Kanabisové preparáty	63
Významné případy NPC	
HRNEC	
CANH	
CUKROVAR	
Ostatní syntetické a přírodní drogy, fenomén nových psychotropních látek	67
Významné případy NPC	
PUDR	
HAIM-PITKIN	
HERBÁŘ	
TRAJECT	
Těkavé látky a návykové léky	72
Významné případy NPC	
ROID a ROID II	
DOBÍRKA	
SUBJEKTY SPOLUPRACUJÍCÍ S NÁRODNÍ PROTIDROGOVOU CENTRÁLOU	77
DOMÁCÍ SPOLUPRÁCE	77
Spolupráce NPC v rámci rezortu Ministerstva vnitra ČR	77
Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV PČR a krajské expozitury	
Kriminalistický ústav Praha	
Útvar rychlého nasazení PČR	
Útvar zvláštních činností SKPV PČR	
Útvar speciálních činností SKPV PČR	
Letecká služba PČR	
Služba cizinecké policie PČR	
Krajská ředitelství policie	
Úřad vyšetřování pro ČR	
Mimorezortní spolupráce NPC	80
Bezpečnostní informační služba ČR	
Ministerstvo financí – Celní protidrogová jednotka Generálního ředitelství cel	
Ministerstvo obrany ČR - Vojenská policie	
Zpravodajské služby – Úřad pro zahraniční styky a informace,	
Bezpečnostní informační služba a Vojenské zpravodajství	
Ministerstvo spravedlnosti ČR – Státní zastupitelství	
Ministerstvo zdravotnictví ČR - Inspektorát omamných a psychotropních látek	
Ministerstvo zahraničí ČR	

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky	
Memorandum o vzájemné spolupráci 2001	
MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	85
Komunikace po linii Interpolu, Europolu, Eurojustu a SIRENE	85
Národní ústředna Interpolu Praha	
Europol	
Eurojust	
SIRENE	
Aktivity v mezinárodních pracovních skupinách	86
Jihovýchod	
STAR	
Crystal	
Bilaterální spolupráce	87
Organizace a účast na mezinárodních konferencích a jednáních	
Projekt Reliéf	
Příslušníci NPC v zahraničních mírových misích	92
Činnost NPC v oblasti metodiky, koordinace, prevence a public relations	94
Bulletin Národní protidrogové centrály	98
Zvon v „policejním“ kostele	100
VÝZBROJ A VÝSTROJ NPC	101
OCENĚNÍ UDĚLOVANÁ NÁRODNÍ PROTIDROGOVOU CENTRÁLOU	105
ZÁVĚR	111
Seznam zkratk	114
POZNÁMKY	115
POUŽITÉ PRAMENY	119
Literatura	119
Dokumenty a primární zdroje	120
Novinové články a informace z internetových zdrojů	125
SUMMARY	127

PŘEDMLUVA ŘEDITELE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Držíte v ruce otisk historie Národní protidrogové centrály, který je motivován potřebou popsat a pro naše předchůdce i následovníky dokumentovat nejen čtvrtstoletí existence, ale hlavně práce samostatné policejní jednotky, která má ve vínku boj s nejzávažnější organizovanou drogovou trestnou činností. Národní protidrogová centrála, vzniklá z akutní potřeby reagovat na razantní proměnu drogových trhů po změně společenských poměrů, se v průběhu let vyvinula v dynamickou a progresivní policejní jednotku, jejíž činnost se vyznačuje efektivitou, vysokou profesionalitou, významnou orientací na mezinárodní spolupráci, ale zejména propracovanou firemní kulturou a soustavnou potřebou dalšího rozvoje.

Tato kniha vznikla k počtě všech příslušníků a občanských zaměstnanců jednotky, kteří jakýmkoliv způsobem přispěli či přispívají k budování dobrého jména české protidrogové policie a svojí každodenní činností při nekompromisním vymáhání práva, vyvažování protidrogové politiky či při činnostech spojených s dalšími úkoly jednotky dělají čest profesi policisty. Víím, že vysokou míru nasazení, loajalitu k jednotce a chuť pracovat v náročném prostředí i tempu nemůže Policie ČR nikdy dostatečně zaplatit. O to cennější je pro mě spolupráce s lidmi, kteří jsou orientováni především ve smyslu své práce a policejní řemeslo si zvolili jako celoživotní pracovní koncept služby společnosti.

Je mi ctí, že se mohu podílet na dalším rozvoji Národní protidrogové centrály, pro který jsme motivováni nejen našimi výsledky, pozitivními reakcemi našich kooperujících partnerů z České republiky i ze zahraničí, ale zejména pro naše pevné přesvědčení, že prosazování práva při potírání výroby, pašování a distribuce drog chrání společnost před jejich vlivem v oblasti zdravotní i hodnotové. Jsme si vědomi, že boj s drogami nelze nikdy zcela vyhrát, ale stejně tak vííme, že jej v zájmu zdravého rozumu a sebezáchovy společnosti nesmíme nikdy vzdát.

plk. Mgr. Jakub Frydrych

BLAHOPŘÁNÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

boj proti nelegálnímu obchodu s drogami, zejména v jeho organizovaných a mezinárodních formách, patří k těm nejdelším a nejtěžším. V oblasti drogové kriminality zažíváme v České republice velmi dynamické období, které symbolizují zejména rekordní ukazatele v počtech stíhaných drogových deliktů, pachatelů drogové trestné činnosti a objemu záchytů některých druhů drog. Celosvětově se v této oblasti objevují nové trendy a další rizika, kterým je třeba čelit. Útvar, jehož jste členy, je nepostradatelnou složkou celého sboru a přispívá svojí velmi sofistikovanou činností k zajištění bezpečnosti v naší zemi. Mnoho obyvatel si v běžném životě ani neuvědomuje a nepocituje, že součástí zajištění běžného a bezproblémového průběhu jejich každodenního klidu a bezpečí, je právě také vaše specializovaná práce.

Je nutné připomenout, že kvalita a zkušenosti jistě vycházejí z historicky dobrého fungování Národní protidrogové centrály. Na těchto kvalitních základech a samozřejmě také tradicích musíme vždy v našem sboru stavět.

Rád bych Vás ve Vašem dalším úsilí podpořil a vyjádřil tímto svoji plnou podporu a respekt k práci, kterou odvádíte. Moje poděkování patří i všem, jež Vám poskytují kvalitní zázemí. Tím mám na mysli zejména rodiny, přátele, ale také kolegy. Každý víme, že k výkonu této náročné práce je třeba mít rovněž pomyslný bod klidu, kam se můžeme, po mnoha hodinách vyčerpávající služby, uchýlit.

Policie České republiky si v tomto roce připomíná čtvrt století od svého založení. Dovolte mi, abych i Národní protidrogové centrále, u příležitosti pětadvaceti let uplynulých od jejího vzniku, popřál do dalších let mnoho úspěchů v nelehkém, ale smysluplném boji.

S úctou
genmjr. Mgr. Bc. Tomáš Tuhý

ÚVOD

Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (NPC)¹ je specializovaný policejní útvar pověřený bojem se závažnou trestnou činností související s nedovolenou výrobou, držením a rozšiřováním drog. Již od svého vzniku v roce 1991 sleduje a analyzuje vývoj české drogové scény a na základě získaných poznatků proti drogové kriminalitě účinně zasahuje. Příznačné pro NPC je, že plní úkoly nejen v oblasti restrikce, ale rovněž v oblasti policejního vzdělávání a prevence.

Širokému, a v mnoha ohledech specifickému, spektru činností NPC odpovídá struktura a obsah této knihy. Při jejím zpracování jsme vyšli z poznatku, že pochopit historický vývoj a fungování NPC v rámci systému drogových prohibičních režimů v ČR je možné pouze v případě, když jej zasadíme do společenského a právního kontextu dané doby. Proto se v knize věnujeme i situaci na nelegální drogové scéně, na niž musela protidrogová policie reagovat a rovněž právnímu a administrativnímu rámci, v němž operovala a operuje. Analýzy drogové scény vycházejí z poznatků NPC a jsou doplněny kazuistikou významných případů NPC.

V první části se kniha zabývá historickými počátky české protidrogové policie, které sahají do dob Rakousko-Uherska a předválečné Československé republiky. Hlavní pozornost je věnována prvnímu specializovanému policejnímu protidrogovému útvaru v českých zemích, Ústředně pro potírání nedovoleného obchodu s omamnými prostředky v Československé republice, založenému v roce 1928. Na to navazuje rozbor drogové scény a problematiky policejní práce v socialistickém Československu.

Druhá část je zaměřena na charakteristiku drogové scény, vývoj právního prostředí a struktury protidrogové policie po společenských změnách v listopadu 1989, kdy prudce narostl objem a organizovanost nelegálního obchodu s drogami i jeho mezinárodní rozsah. To si vyžádalo nové operativní přístupy ze strany policie. Roku 1991 vznikla Protidrogová brigáda Praha a záhy nato ve stejném roce Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru. Roku 1992 byla zřízena Protidrogová policie Federálního policejního sboru a po rozdělení Československa Odbor drog Ústředny kriminální policie. Roku 1995 vznikla Národní protidrogová centrála Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV PČR a v roce 2001 samostatná Národní protidrogová centrála SKPV PČR.

Třetí část je zaměřena na analýzu vývoje nelegálního trhu s drogami po roce 1989 z pohledu NPC a s ním spojené nejvýznamnější případy NPC. O rozsahu a efektivitě práce NPC svědčí dosažené výsledky. Za čtvrt století existence jednotky její pracovníci realizovali přímo v České republice úctyhodných 1673 protidrogových operací a zadrželi 3961 pachatelů, přičemž zajistili 18 327 kg drog. Rovněž spolupracovali na stovkách mezinárodních případů, při kterých došlo k zadržení drog a pachatelů mimo území ČR.²

Čtvrtá část knihy se zabývá oblastí spolupráce NPC. Úspěšná činnost NPC by totiž nebyla možná bez účinné podpory a spolupráce ze strany partnerských organizací a institucí jak v rámci policie, tak i mimo něj. NPC realizuje tuto spolupráci jak doma, tak v zahraničí, kde je dnes respektovaným partnerem bezpečnostních složek.

Pátá část rozebírá aktivity NPC mimo okruh základní policejní práce. NPC se podílí na vytváření protidrogové politiky České republiky, plní úkoly v oblasti metodologie, koordinace a prevence boje proti drogové kriminalitě, participuje na kriminalistickém výzkumu a její pracovníci se účastní mezinárodních mírových misí.

Obraz jednotky v závěru knihy doplňuje přehled její výzbroje a výstroje a rovněž ocenění, jež NPC uděluje svým pracovníkům a spolupracovníkům za zásluhy v boji proti drogové kriminalitě.

Poděkování

Autoři děkují všem pracovníkům NPC, kteří k sestavení této publikace aktivně přispěli – zejména plk. Mgr. Jakubu Frydrychovi, kpt. Mgr. Barboře Kudláčkové, plk. Mgr. Tomáši Kubíkovi, kpt. Bc. Zdeňkovi Hejdukovi, plk. JUDr. Břetislavu Brejchovi a pplk. JUDr. Aleši Borovičkovi.

V publikaci byly použity materiály shromážděné a zpracované v rámci grantového projektu „Globální prohibiční režimy: Rozvoj teorie a empirická analýza“ řešeného na půdě Ústavu mezinárodních vztahů v Praze za podpory Grantové agentury České republiky (reg. č. GAČR 13-26485S).

HISTORICKÉ KOŘENY ČESKÉ PROTIDROGOVÉ POLICIE

Drogový problém a bezpečnostní složky v habsburské monarchii

Vývoj drogového problému

Drogy jsou součástí našeho života již po staletí. Vždycky zde byly a ovlivňovaly lidské jednání. Byly součástí podomácky vyráběných léčebných prostředků i lékařských receptářů. Se záznamy o jejich zneužívání se setkáváme již v souvislosti s čarodějnickými procesy. Jako požitková látka se však drogy začínají šířeti využívat s rozvojem technických věd v 17. století, kdy se rozvíjí i syntetická výroba nových látek.³ Na českém území byly první případy „moderních“ požitkových forem zneužívání drog poprvé lékařsky zaznamenány až v 19. století, a to v souvislosti s případy požívání opiové tinktury běžně dostupné v domácích lékárníčkách. Éru „moderního“ abúzu drog jako vážného společensko-patologického fenoménu pak u nás odstartoval morfin. Závislosti na morfinu se v Čechách objevily v posledních dvou desetiletích 19. století; jednalo se o zřídka případy zneužívání této drogy lékárníky, lékaři a nevelkého počtu původně pacientů léčených drogami, zvláště morfiem a opiem. Touto cestou byl u nich následně vyvolán návyk na drogy. Dané případy zneužívání a závislosti byly tedy spojeny s chybným užíváním morfinu distribuovaného pro lékařské účely a nikoliv s nezákonným obchodem s drogami. Počátkem 20. století se objevily případy morfinových závislostí i mezi studenty a umělci hledajícími nové prožitky.⁴

Právní prostředí a protidrogové orgány

Toxikomanie byla v té době chápána jako duševní choroba, na kterou se vztahovala i ustanovení o zbavení svéprávnosti a nucené léčbě. Kontrola dovozu, výroby a distribuce drog vycházela z důchodkového trestního zákona z roku 1835, který se vztahoval na jednání nebo opomenutí proti clu, spotřebním daním, monopolům, poplatkům a omezením nebo zákazům v dovozu, vývozu nebo průvozu zboží.⁵ V souvislosti s drogovými delikty mohly státní orgány od roku 1852 využívat při potírání nedovolené distribuce drog § 361-370 ustanovení trestního zákona ze dne 27. května 1852 o nedovoleném obchodu jedem (čís. 117 říšského zákona). Úvodní § 361 v této souvislosti stanoví: „Kdo nemaje výslovného dovolení od vrchnosti, obchoduje utrejchem neb jakýmkoliv jiným jedem nebo takovým zbožím, které podle zvláštních předpisů se jedu rovná, dopustí se přestupku a potrestán býti má, pokud paragrafy následující žádných zvláštních ustanovení neobsahují, pokoutou peněžitou od desíti až do jednoho sta korun anebo vězením od jednoho do osmi dnů.“⁶

Šetření drogových deliktů spadalo do kompetence policie, respektive IV. departmentu Policejního ředitelství v Praze. Nejednalo se o specializovaný protidrogový útvar. Tento department řídil veřejnou bezpečnost

a kromě šetření drogových deliktů prováděl pátrání po podezřelých osobách a přijímal o nich informace, vedl evidenci osob společensky nebezpečných a kompromitovaných a dohlížel na ně, prováděl postrky, odsuny a vypovídání z Prahy. Jako policie mravnostní dohlížel na prostitutky a nevěstince, jako nadřízený orgán ve všech vězeňských záležitostech dohlížel na vězně. Rovněž vykonával trestní policejní pravomoc.⁷

Vedle policejních úřadů mělo v rakouské bezpečnostní službě důležitý úkol četnictvo, zaměřené na venkov, které bylo v Rakousku zřízené po vzoru Lombardie v roce 1849.⁸ Rovněž četnictvo řešilo drogové delikty. V případech dovozu drog pak úřady vycházely z předpokladu, že tyto látky jsou zboží jako každé jiné a tedy podléhající celním předpisům. Kontrola těchto dovozů spadala do kompetence finanční stráže.⁹

Až do zániku Rakousko-Uherska však nebylo zneužívání drog považováno za vážnou společenskou hrozbu a bezpečnostní složky se jím zabývaly jen okrajově.

Drogy v předválečném Československu a protidrogové orgány

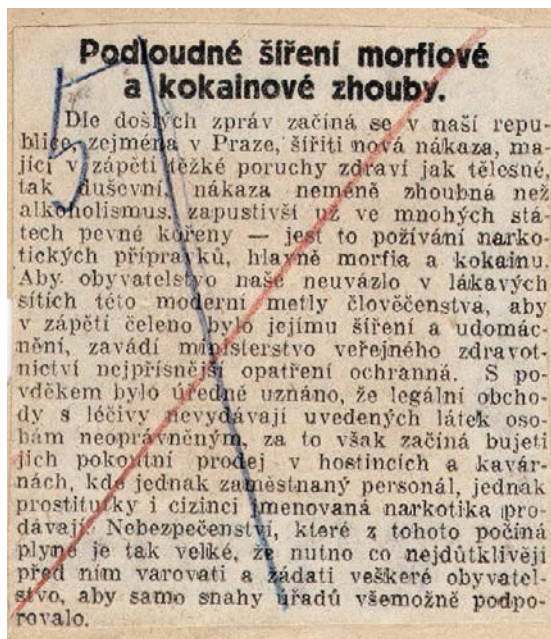
Drogová scéna

Po 1. světové válce se rozpadlo habsburské mocnářství a vznikla samostatná Československá republika. Mladý stát se potýkal s množstvím těžkostí. I zde se, stejně jako v řadě dalších zemí Evropy, v poválečném období objevil „hlad po radosti“ – snaha co nejvíce si užít po období chudých a depresivních let válečného konfliktu. Na základě této potřeby se prosadily nové módní trendy v odívání, hudbě a kultuře. Symbolem modernosti se stala cigareta a rovněž zneužívání drog. Např. v Praze se v poválečných letech znovu objevilo kouření opia,¹⁰ narostl počet případů morfinismu, nadále spojeného především se zneužíváním drog získávaných na lékařský předpis. Později se objevily i případy zneužívání hydrokodonu, kodeinu a pantoponu. Ve 30. letech bylo zaregistrováno zneužívání kanabinoidů. Marihuanové cigarety byly do Prahy pašovány ze středomořského Terstu.¹¹ Čichání látek, jmenovitě éteru, prováděli převážně ojedinelí náruživci.¹² V roce 1921 ovšem propukla takřka epidemie pití éteru na východním Slovensku při polské hranici.¹³

Největší zájem toxikomanů však vyvolal kokain. Zneužívání kokainu se záhy stalo módou mezi milovníky nočního života, číšníky, kabaretními tanečníky, umělci a herci, studenty, mezi pražskou smetánkou a dalšími složkami společnosti.¹⁴ Prostitutkám sloužil jako „droga zapomnění“ a sexuální stimulátor.¹⁵ Počet lidí zneužívajících kokain odhadovaly policejní zdroje z 30. let pouze v Praze na 10 000 osob.¹⁶

Budova policejního ředitelství na rohu Národní třídy a ulice Karolíny Světlé

Národní listy 27. května 1924

V důsledku nárůstu poptávky se záhy rozvinul i rozsáhlý nelegální trh s kokainem. Zdrojem drogy byly, jako v případě morfinu, úniky z lékáren; především pak dovozy z Německa, kde v té době farmaceutický průmysl vyráběl značné objemy kokainu, jenž unikal na ilegální drogovou scénu a byl pašován do většiny evropských zemí i do zámoří.

V polovině 20. let již byla síť prodejců a uživatelů drog v ČR dobře propojena. V roce 1937 bylo v policejní evidenci registrováno 1420 osob, které se v minulých letech nebo aktuálně zabývaly překupnictvím drog. Pouze v Praze bylo v témže roce aktivních 628 překupníků.¹⁷

Jednalo se o značně široké spektrum lidí. Prvními policejně registrovanými překupníky na českém území byli „Bílí Rusové“, emigranti z bolševického Ruska, dále prostitutky a kabaretní tanečníci a umělci, přicházející do Československa z Německa a Rakouska.¹⁸ V evidenci se dále objevili i majitelé a zaměstnanci kaváren, restaurací, nočních klubů a kabaretů, medicí, lékaři, lékárníci, studenti, číšníci, vrátní, úředníci, prostitutky, herci, řemeslníci, obchodní cestující, osoby bez zaměstnání a mnoho dalších osob patřících do všech společenských vrstev.

V průběhu 20. a zejména ve 30. letech se Československo díky své centrální poloze v Evropě stalo i významným územím tranzitů zahraničních drog a působištěm mezinárodních překupnických organizací. Na československém území se pašování soustřeďovalo v severních Čechách, zejména pašování drog z Německa, rovněž pak na severu Moravy a ve Slezsku, kde byly časté zjištěné případy podloudnictví na československo-polské hranici. Vedle toho přes území ČR vedly mezinárodní trasy pašování opia a morfinu z Balkánu do západní Evropy a USA. V roce 1934 se na našem území začal objevovat i kokain pašovaný ze Švýcarska a Francie. Byla pozorována činnost známých mezinárodních obchodníků s drogami, jako byl například Judel Josef Raskin, Carlos Fernandez Bacula, Hermann Blauaug, „Hluchý Arab“ Hussein el Neani, Nathan Altmann či Ahmed Ekrem Bey. Působila zde i celá řada jiných méně významných členů mezinárodních tlup.¹⁹

Právní prostředí

Jedním z významných důvodů rozvoje nelegálního drogového trhu v předválečném Československu byla nepochybně mírná legislativa. Československý trestní řád definoval nelegální obchod s drogami pouze jako přestupek a podle toho jej i trestal. Postih zahrnoval peněžité pokuty až do výše 20 tisíc Kč, v případě nedobytnosti mohla být pokuta změněna v trest odnětí svobody až do 3 měsíců. Jak se dozvídáme z policejních protokolů, v praxi postih zahrnoval nejčastěji pokuty mezi 100 až 10 tisíci korunami, případně vězení, které většinou nepřesahovalo dobu jednoho měsíce. Tyto nízké sazby v praxi neumožňovaly účinný postih překupníků a distributorů drog. Docházelo k častým případům recidivy, kdy se překupníci po zaplacení pokuty a propuštění z vězení záhy opět vraceli ke své staré živnosti. Ze stejných důvodů se Československo stalo územím, které vyhledávali mezinárodní obchodníci s drogami jako azyl před stíháním ze zahraničí. Československé normy, které obchod s drogami kvalifikovaly jako přestupek, totiž nedovolovaly pro „tyto méně závažné delikty“ vydávání stíhaných osob do jiných států.²⁰ Problém byl vyřešen až v roce 1938, kdy byl přijat souhrnný „opiový zákon“,²¹ který zastřešil všechna předcházející opatření a adaptoval je na podmínky československé drogové scény.

Protidrogová ústředna

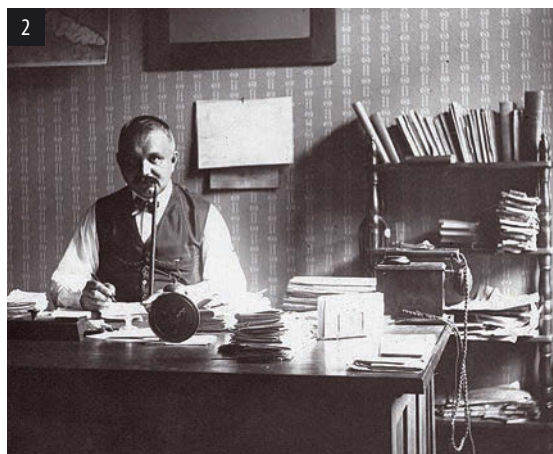
Podle zákona z roku 1923 byl dozor nad výrobou, dovozem, prodejem, rozdělováním a vývozem omamných látek svěřen úředním lékařům politických úřadů první instance, resp. Ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. Drogové delikty vyšetřovala policie a četnictvo, které je postupovalo příslušným soudům a magistrátům. Část těchto deliktů šetřila i finanční stráž (podloudnictví).

V rezortu policie vzniklo na místě IV. departmentu v době Rakousko-Uherska IV. bezpečnostní oddělení pověřené všeobecnou agendou veřejné bezpečnosti. Problematika nelegálního obchodu s drogami příslušela v rámci pověstné „čtyřky“ mravnostnímu oddělení, které vedle toho stíhalo obchod s ženami a dětmi, kuplířství, tuláctví a pornografii.²²

1 Vrchní policejní rada
Ladislav Drašner, šéf
mravnostního oddělení po-
licejního ředitelství v Praze

2 Vládní rada Josef
Vaňásek, šéf Ústředny
pro potírání nelegálního
obchodu s omamnými
prostředky v ČSR

Překlad americké noty č. 1084 ze dne 9. února 1928.

Americké vyslanectví vzdává svoji úctu čsl. ministerstvu zahraničních věcí a má čest, na žádost Department of State ve Washingtonu, je upozornit na přání Treasury Department vlády Spojených států dohodnouti se s Ministerstvem financí vlády ČSR o /1/ přímé výměně zpráv a vedení v patrnosti osob provozujících neoprávněný obchod omamnými prostředky. Sem by spadaly ku př. fotografie, výřady z trestních rejstříků, otisky prstů, měření Bertillonova, popis method, o nichž je známo, že jsou dotýcnými osobami používány, místa, ze kterých vychází nedovolená činnost, spoluúčastníci a pod.
/2/ O okamžitém přímém zaslání zpráv, poštou nebo telegraficky, pokud se týče podezřelých doprav a pohybů narkotických prostředků, nebo osob, jež jsou zaměstnány pašováním narkotik, pokud takové pohyby by mohli mít důležitost pro druhou zemi. Pokud podobné zprávy nestihnou místa svého určení přímo a rychle, jsou bezcenné.

Žádost USA ze dne 9. 2. 1928 o spolupráci v potírání nedovoleného obchodu s omamnými prostředky

Zřízení ústředny pro potírání nedovoleného obchodu s omamnými prostředky v ČSR u policejního ředitelství v Praze.
(Oběžník ministerstva vnitra ze dne 22. září 1928, čís. 49860-5/1928.)
(Zemské správě politické v Praze, Brně, Opavě, zemskému úřadu v Bratislavě a Užhorodě.)

Za účelem účinného a soustavného potírání obchodu s omamnými prostředky zřizuje ministerstvo vnitra u policejního ředitelství v Praze »Ústřednu pro potírání obchodu s omamnými prostředky v Československé republice«.

Úkolem tohoto úřadu bude zejména:

1. Centralisace pozorování a sbírání zpráv v oboru obchodu s omamnými prostředky na území našeho státu;
2. řízení jednotného dohledu;
3. zavedení nutných opatření, jež by řády v konkrétním případě příslušné měly vykonávati;

Oběžník ministerstva vnitra ze dne 22. 9. 1928
Zřízení ústředny pro potírání nedovoleného obchodu s omamnými prostředky

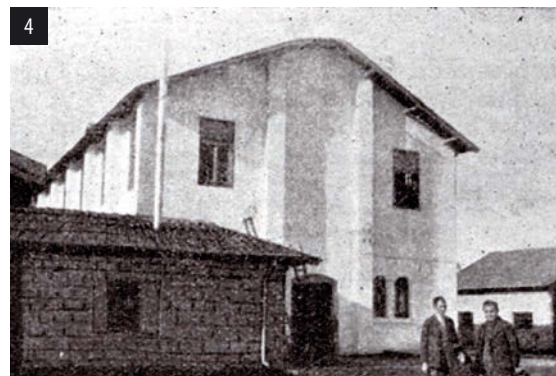
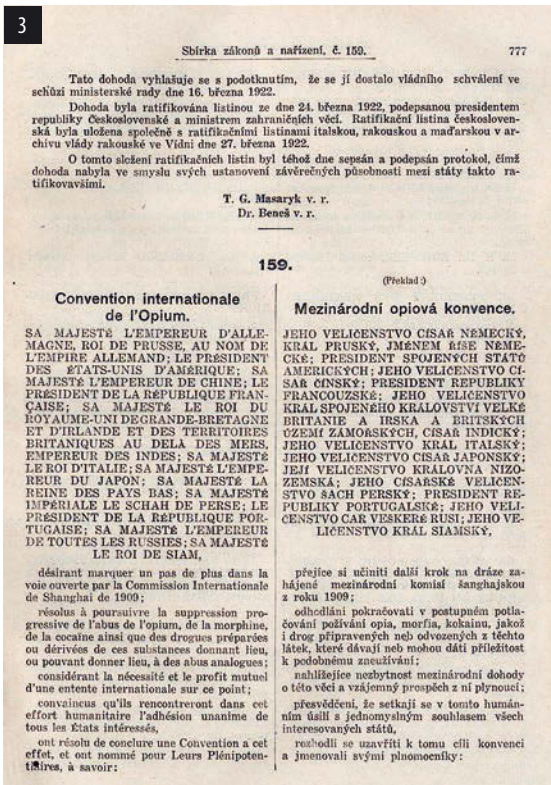
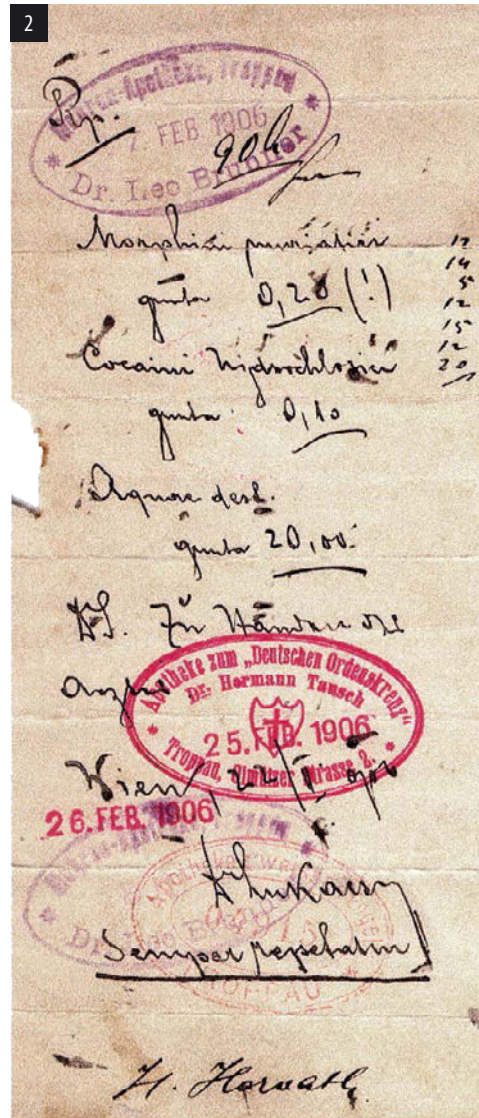
Nárůst zneužívání drog, zejména kokainu, expanze ilegálního obchodu s drogami a rovněž závazky plynoucí z mezinárodních úmluv následně vedly k tomu, že Ministerstvo vnitra roku 1928 zřídilo u policejního ředitelství v Praze „Ústřednu pro potírání nedovoleného obchodu omamnými prostředky v ČSR.“²³

Podle výnosu ministerstva vnitra o zřízení ústředny ze dne 22. září 1928 byly úkolem ústředny:

- 1) centralizace pozorování a sbírání zpráv v oboru obchodu omamnými prostředky na území našeho státu;
- 2) řízení jednotného dohledu;
- 3) zavedení nutných opatření, jež by úřady v konkrétním případě příslušné měly vykonávati;
- 4) soustředění zpráv finančních úřadů a úředních lékařů o zjištěných případech nedovoleného obchodu s narkotiky;
- 5) daktyloskopická evidence všech osob podezřelých z provozování obchodu omamnými prostředky;
- 6) zprostředkování styku, výměna zpráv a spolupráce s obdobnými institucemi cizozemskými.²⁴

Informace byli Ústředně povinni dodávat úřední lékaři, pověření dozorem nad omamnými látkami, a také policejní orgány. Ústředna na základě těchto informací zpracovávala přehledné výroční zprávy o podloudném obchodu s drogami, jež předkládala ministerstvu zdravotnictví. Ty pak byly diplomatickou cestou zasílány sekretariátu Společnosti národů.²⁵ Jak dosvědčují archivní dokumenty, Ústředna navázala čilý styk i se zahraničními centrály stejného určení, jako americkým Treasury Department (od roku 1930 Bureau of Narcotics), spolkovým policejním ředitelstvím ve Vídni, při němž fungovala zvláštní ústředna pro mezinárodní evidenci mezinárodního obchodu omamnými jedy, a s policejním prezídiem v Berlíně.²⁶ Roku 1929 byla protidrogová ústředna převedena pod nově zřízenou Všeobecnou kriminální ústřednu u Policejního ředitelství v Praze.²⁷

I když protidrogová ústředna měla pokrývat poměrně širokou agendu, ministerstvo vnitra přistoupilo k jejímu zřízení velmi spořivě s tím, že „dá se agenda její sloučiti s některým příbuzným odvětvím služby policejní.“²⁸

- 1 Policisté za Rakouska Uherska
- 2 Padělaný recept na opakované vydávání morfinu a kokainu z roku 1906
- 3 Mezinárodní opiová konvence uveřejněné ve Sbírce zákonů v roce 1922
- 4 Středisko Radomír v Bulharsku, kde se vyráběl heroin
- 5 Obchodník s omamnými prostředky El Neanai
- 6 Obchodník s omamnými prostředky Altman

Ústředna se proto po celou dobu své existence potýkala s nedostatečným personálním, technickým i finančním vybavením.²⁹ Z dostupných dokumentů víme, že v roce 1934 přímo v ústředně působili dva policejní agenti,³⁰ v roce 1938 tři.³¹ Přitom se pracovníci Ústředny neomezovali pouze na administrativní či evidenční činnost, ale podíleli se i na přímé operační činnosti v terénu, zejména v Praze, kde perfektně znali místní poměry, a také i na venkově. Ve zprávách a policejních protokolech mezi agenty Ústředny figurují obvodní inspektor Karel Liška, obvodní inspektor František Bílek a detektiv Vilém Karas. Především je však existence protidrogové ústředny spojena se jménem přednosty IV. bezpečnostního oddělení při Policejním ředitelství v Praze, známého pražského kriminalisty, vládního rady Josefa Vaňáska. Ten Československo zastupoval i na mezinárodních jednáních a kriminalistických kongresech.

Počet případů, které Ústředna během své existence řešila, byl úctyhodný. Zatímco v roce 1929 to bylo pouhých 7 případů a v roce 1932 13 případů, v roce 1931 bylo 76 případů, v roce 1932 109, v roce 1933 86, v roce 1934 134, v roce 1935 154, v roce 1936 263 a v roce 1937 354.³² Dále se Ústředna zabývala množstvím případů, v nichž prováděla šetření a pátrání na dožádání zahraničních protidrogových centrál. Tuto mezinárodní spolupráci ukončilo obsazení Československa hitlerovským Německem v roce 1939.

Drogy a policejní orgány v socialistickém Československu

Drogová scéna

Vývoj drogové scény v poválečném Československu byl poznamenán specifickým společensko-politickým klimatem, způsobeným nástupem komunistů k moci v roce 1948 a rostoucí uzavřeností země vůči Západu. Drogy zahraničního původu hrály na československé drogové scéně jen okrajovou roli. Jejich dovoz byl díky silné kontrole pohybu zboží a lidí přes hranice se Západem minimalizován. Drogy v menším množství k nám pašovali jednak českoslovenští občané, kteří určitou dobu pobývali v zahraničí (země Blízkého východu, Jemen, státy Latinské Ameriky), a jednak cizinci, kteří pracovali nebo studovali v Československu. Po dovezení drogy spotřebovávali buď samotní dovozci, nebo je rozdávali či rozprodávali svým známým. Vyskytly se i případy, kdy zahraniční studenti platili partnerkám, ale i partnerům, za prostituci drogami.³³ Toxikomani byli proto odkázáni téměř výlučně na domácí produkty vlastní výroby nebo drogy a prekursorzy (chemické látky určené pro výrobu drog) ilegálně unikající z lékáren či farmaceutického průmyslu.

Konopí se u nás pěstovalo a kouřilo již před rokem 1899. Jeho rozšířené zneužívání se objevilo se společenským uvolněním a přílivem nových myšlenkových proudů konce 60. let. Sovětská invaze a následná „normalizace“ spojená s tvrdou represí jej opět zatlačila do pozadí - do prostředí výlučných part toxikomanů a skalních příznivců undergroundu.³⁴ Samostatnou a výlučnou kapitolu tvoří „klasická“ toxikomanie některých lékařů a specializovaných pracovníků, kteří měli volný přístup k drogám, jako byl kokain a morfin.³⁵

Jako reflexe na situaci v západních zemích, zejména ve Spolkové republice Německo, Kanadě a Švédsku, se v Československu v první polovině 60. let objevil sniffing – čichání prchavých látek. Na našem území se epidemicky rozšířil zejména mezi mládeží na přelomu 60. a 70. let a po přechodném ústupu v polovině 80. let.³⁶ Zneužívány byly těkavé látky jako éter, benzol, chloroform, trichlorethylen (známý jako čisticí prostředek Čikuli), toluen, aceton, xylen, benzín, čpavek. Byly vyhledávány nové formy aplikace a nové kombinace - např. požívání Čikuli s pivem nebo Okeny s kofolou.³⁷

Nejrozšířenější formou abúzu drog se však v socialistickém Československu stalo zneužívání léků.³⁸ První, téměř bezprostředně poválečnou vlnou, která však obsahovala již všechny hrozící prvky dalšího vývoje, byla u nás vlna zneužívání amfetaminového preparátu Psychoton. Následovala psychofarmaka Fenmetrazin a Dexfenmetrazin. Když byl Fenmetrazin vázán na předpis, zaměřili se toxikomani na další léky – dovážené západoněmecké Phentermine Resine a Mirapront či Bromadril F. Od počátku 60. let se u nás rovněž setkáváme se zneužíváním LSD,³⁹ vyráběného u nás pod názvem Lysergamid Spofa. Značného rozšíření dosáhlo i zneužívání analgetik saridonového typu, jako byla Algena či později Alnagon a Dinyl, volně prodávané v lékárnách bez lékařského předpisu. Další patrně specificky československou variantou bylo zneužívání antiastmatických far-

mak, kde hlavní účinnou látkou byl efedrin. Jednalo se např. o Yastyl. Zneužívány byly i léky proti epilepsii (slangově „esička“) - např. Lepsiral, antiparkinsonikum s halucinogenními účinky ve vyšších dávkách Triphenidyl („trip“), antidepresiva a trankvilizéry s euforizujícími účinky, jako např. Nuredal, Meproamat, Diazepam, Oxazepam, Chlordiazepoxid, hypnotika jako Noxyron, Dormogen, analgetikum Valoron, antitusikum Multacodin a další. Léky byly smíchávány do „drogových koktejlů“, aby se dosáhlo žádoucího účinku.⁴⁰

Typickými drogami na československé toxikomanské scéně se staly braun a pervitin. Hlavní složkou braunu (nazývaného tak podle příznačné hnědé barvy) byl hydrokodon, který bylo možné získat z běžně dostupných léčiv (analgetik, antitusik aj.) obsahujících kodein: Codeinu, Alnagonu, Kodynalu, Korynalu, Ipecarinu a dalších.⁴¹

Pervitin (metamfetamin), známý jako „piko“ či „pěčko“, byl vyráběn z efedrinu. Jeho zdrojem byly různé léčivé přípravky běžně předepisované při banálních respiračních onemocněních - např. Solutan, Kodynal a Ipecarin nebo při alergiích např. Ephedrin a Xantedryl. Efedrin bylo rovněž možné získat z Pedrolonu, což je hypnotikum užívané při léčení hypertenze a ischemické choroby srdeční. Zneužíván byl rovněž efedrin získaný přímo z průmyslové výroby.⁴²

V průběhu let se v Československu vytvořila toxikomanská subkultura. Tato subkultura se vyznačovala specifickým životním stylem, postoji, názory i hierarchií hodnot, které ani zdaleka neodpovídaly oficiálním konvencím a stavěly své vyznavače na okraj společnosti. Podobně jako ve světě, i u nás byl vkus této subkultury výrazně ovlivněn hnutími typu hippies, punk, heavy metal apod. Členové part se často inspirovali informacemi o partách na Západě, které se objevovaly v tisku, ve filmech, v televizi. Populární byl i Learyho psychedelismus a myšlenky hnutí beat generation, „zbité generace“.⁴³

Drogový obchod se prakticky nevyskytoval. Vyrobené drogy byly poskytovány zdarma nebo vyměňovány za dodané suroviny potřebné k výrobě dalších drog.⁴⁴

Právní prostředí

Při trestně právní ochraně společnosti proti drogám byla základními ustanoveními §§ 197 a 198 o nedovolené výrobě a držení omamných prostředků a jedů v nově přijatém trestním zákoně č. 86/1950 Sb. (novelizován zákonem č. 63/1956 Sb).

Podle § 197 odst. 1 trestního zákona z roku 1950 se trestného činu dopustí ten, kdo bez povolení vyrobí, doveze, vyveze, jinému opatří nebo přechovává omamné prostředky nebo jedy. Přísnější sazbou uvedenou v odstavci 2 citovaného zákonného ustanovení pak bude potrestán ten, kdo se jednání uvedeného v odstavci 2 dopustí ve značném rozsahu nebo výdělečně, nebo má-li takový čin za následek smrt člověka nebo těžkou újmu na zdraví mnoha lidí. V případě uvedeném v odst. 2 citovaného zákona bylo trestné i nepřekažení a spolčení (§ 164 a § 166 trestního zákona).

Zákon pamatoval i na postih výroby a držení látek potřebných k výrobě drog a výrobního náčiní. Co se považuje za omamné prostředky a jedy mělo být určeno nařízením ministra spravedlnosti.⁴⁵ Pod trestný čin opilství bylo zahrnuto i zneužití nealkoholových drog.⁴⁶

V novém trestním zákoně č. 140/1961 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 1962, byla základní ustanovení týkající se drog obsažena v §§ 187 a 188 o nedovolené výrobě a držení omamných prostředků a jedů a v obecném ustanovení § 195. U trestných činů nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů k podstatnějším změnám oproti právní úpravě zakotvené ve zrušených trestních zákonech⁴⁷ nedošlo. Pouze u kvalifikované skutkové podstaty podle § 187 odst. 2 trestního zákona byla jako okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby nově zavedena organizovaná skupina a pominuto spáchání činu výdělečně. Do nového trestního zákona však již nebyla převzata skutková podstata trestného činu opilství.⁴⁸

Existující právní úprava umožnila toxikomanům držet drogy pro vlastní potřebu a beztrestně je užívat. Do sporu se zákonem se dostávali až v okamžiku, kdy začali ohrožovat své okolí. Rozlišení prodeje drog (dealingu) od držení pro vlastní potřebu bylo v procesu vyšetřování velice obtížné a orgány represe se po dlouhou řadu let v každodenní praxi potýkaly s problémy kvalifikování jednání nealkoholových toxikomanů a dalších osob pro trestné činy podle § 187 a § 188 trestního zákona. V praxi se policie často setkávala s tím, že zadržela

toxikomana, který měl u sebe 1 – 2 dávky, ovšem na základě existující legislativy byl prakticky nepostižitelný. Policie si proto často musela při trestním postihu toxikomanů pomáhat berličkami dalších zákonů, resp. postihovat jejich vedlejší protispolečenské jednání. Populární byl např. postih na základě obvinění z vyhýbání se výkonu vojenské služby nebo maření způsobilosti k branné službě,⁴⁹ rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, resp. získání neoprávněných sociálních dávek,⁵⁰ pletichy proti sociálnímu zabezpečení a nemocenskému pojištění,⁵¹ nedovolený prodej léků,⁵² loupeže, příživnictví a řada dalších.⁵³ Existující právní úprava rovněž neřešila problém tzv. svádění k toxikomanii. To bylo možné postihovat jen oklikou, pokud šlo o osoby nezletilé, jako trestný čin ohrožování mravní výchovy mládeže.⁵⁴

Omamné látky podléhající kontrole byly uvedeny v příloze č. 3 k vyhlášce č. 57/1967 Sb. Až zarážející je těžkopádnost, s jakou byl tento seznam doplňován. Toxikomani si brzy uvědomili, že nežli riskovat porušování existujícího zákona, je pro ně daleko výhodnější a pohodlnější zaměřovat se na vyhledávání, dovážení anebo přímo výrobu látek, které nejsou zahrnuty v uvedené příloze. Například metamfetamin bezstarostně vyráběli, opatřovali si ho a přechovávali od roku 1977 až do roku 1984, kdy byl konečně zahrnut do seznamu kontrolovaných látek.⁵⁵ Existující legislativní problémy byly vyřešeny až novou právní úpravou přijatou v roce 1989,⁵⁶ ta však po v nové společenské situaci po listopadu 1989 záhy beznadějně zastarala.

Činnost policie v oblasti drogové problematiky v letech 1945 - 1989

Problematika trestné činnosti páchané v souvislosti s nealkoholovou toxikomanií byla po roce 1945 vyčleněna do působnosti federálního ministerstva vnitra (FMV). Vlastní výkon působnosti FMV byl zajišťován Federální správou Veřejné bezpečnosti (FS VB), která byla současně řídicím i výkonným útvarem na tomto úseku.

Na základě výnosu ministerstva vnitra o organizaci kriminální služby z 30. 7. 1945⁵⁷ byla v rámci FS VB uvedena v život Federální kriminální ústředna (zvláštní oddělení ministerstva vnitra označené jako oddělení V/7). Této instituci náleželo jednotné velení a řízení kriminální služby, případně její přímý výkon. Vyšetřovala i trestné činy související s drogovou kriminalitou. Kriminální služba byla řízena ústřednami v Praze a Bratislavě, zemskými úřadovkami v Praze, Brně a expoziturou v Ostravě. Nižšími články kriminální služby byly oblastní a okresní úřadovny.

FS VB v rámci svých kompetencí řešila případy zasahující na území obou republik – České a Slovenské, a rovněž drogovou trestnou činnost českých občanů v zahraničí. Rovněž organizovala vytváření pracovních týmů pro boj s toxikomanií na republikové a federální úrovni, či spolupráci se zahraničím, shromažďovala a analyzovala informace o drogovém problému na celorepublikové úrovni, spolupracovala s Ústřední celní správou Federálního ministerstva zahraničního obchodu, ministerstvem národní obrany, Generální prokuraturou, federálními a republikovými orgány a organizacemi; spolupracovala se zahraničními bezpečnostními sbory. Prováděla školení protidrogových specialistů a v rámci protidrogové prevence spolupracovala s médii.

FS VB – resp. Federální kriminální ústředně – na krajské a městské úrovni podléhaly Správa veřejné bezpečnosti a Městská správa veřejné bezpečnosti, které ji informovaly o případech nealkoholové toxikomanie a probíhajících vyšetřováních, jež realizovaly ve svých krajích a městech. Přitom spolupracovaly se Státní bezpečností (StB), pohraniční službou, vojenskými správami, celní službou, krajskými ústavy národního zdraví, sbory nápravné výchovy, státními orgány a organizacemi na úrovni kraje, dále s krajskou prokuraturou a soudy. Rovněž školily pracovníky kriminální služby v problematice nealkoholové toxikomanie a prováděly kontrolní, metodickou a preventivní činnost na úrovni okresů (obvodů).

Těžká práce při odhalování, objasňování a prevenci nealkoholové toxikomanie pak spočívalo především na výkonných útvarech na úrovni okresních a obvodních správ SNB, zejména na pracovnících kriminální služby VB, zabývajících se obecnou kriminalitou – pracovníků kriminální služby, starších inspektorů pořádkové služby a vyšetřovatelů VB.⁵⁸ Od roku 1978 platil na úseku nealkoholové toxikomanie jednotný služební předpis,⁵⁹ který upravoval veškerou činnost kriminální služby VB na tomto úseku.⁶⁰

Např. jenom v roce 1986 policie v Československu zjistila 242 part mladých toxikomanů (v České republice 182 a ve Slovenské republice 60). Celkem se jednalo o 1541 osob. 162 z těchto part policie rozprášila, 599 toxikomanů se následně ocitlo před soudem.⁶¹

Kriminální ústředna, Bartolomějská ulice číslo 10

Byt morfinistky 1957

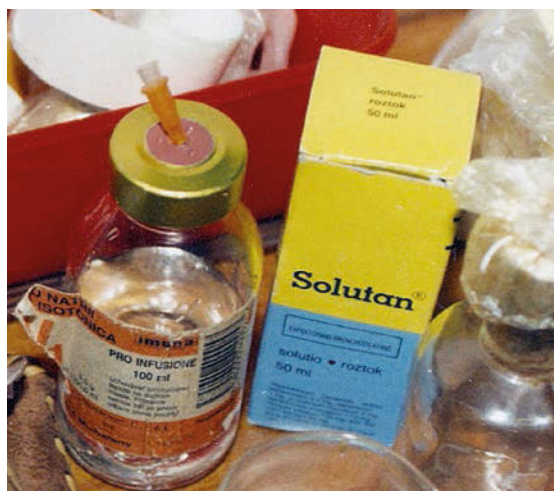
Balení léku Psychoton, zneužívaného v 50. letech

Místo pro nalepení čísla	Ověřeno ústavem nář. zdravotní PRAHA 5 náměstí 14. října 9	00 05 kraj č. ORZ.Č.
B 933951		
Pavel Imberger 5.2.1913 Byl. (adresu) Ptač 5, 2. Blatná 22. ip.		
Dexfenmetrazin tabl. Dos. orig. Mr. T. (mud) DS. 2 tabl. den. 24. VII. 1965		
Dok. UNZ. ONZ. v Praze 5 zřizov. op. č. 12 MUDr. Imberger		
Přijetí	Připraveno	Společnost
SEVT - 14 882 1 103 OTC 13-10-1961-43-0		

Padělaný recept na lék Dexfenmetrazin z roku 1965

Foto z bytu toxikomana

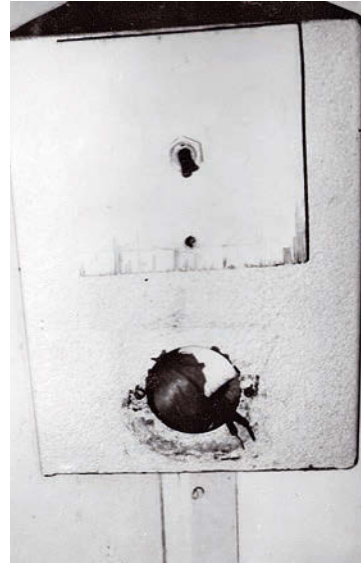
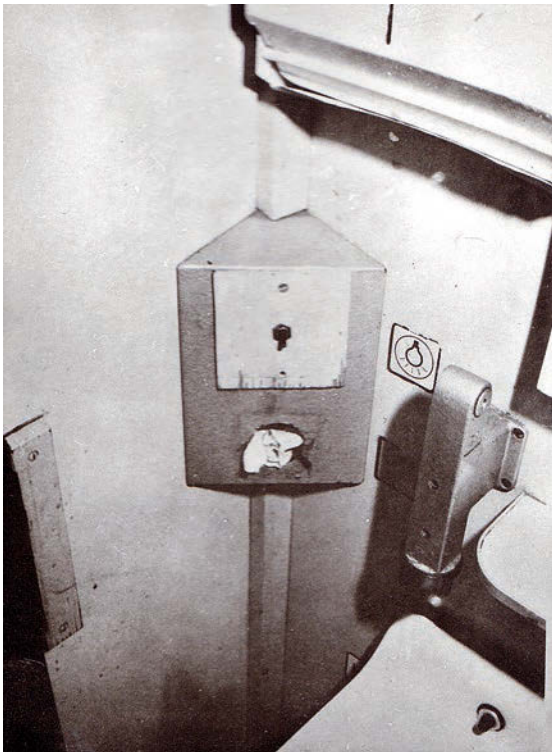
Lék Solutan používaný při výrobě Pervitinu

Tranzity drog

Socialistické Československo nebylo zcela uzavřené. Zvláštní kapitolu tvořily tranzity drog přes jeho území. Historie kontaktů českého (resp. československého) celníka a policisty s drogami se začala psát v roce 1970, kdy byla poprvé na našem území odhalena v tranzitu droga, a to hašiš, v mezinárodním rychlíku na celnici v Chebu.⁶² V průběhu 70. let byli zjištěni ve dvou případech pašeráci z Afghánistánu a celkem 18,5 kg hašiše. Jednalo se o leteckou přepravu (kargo) Kábul-Praha. V případě jednoho britského občana bylo ve dvou kufrech s dvojitým dnem nalezeno 12,5 kg hašiše. Zásilka pocházela z Jordánska a byla určena pro západní Evropu.⁶³ Další případ byl na letecké trase Damašek – Praha, kdy iránský občan přepravoval zásilku 10,5 kg hašiše. Oba případy měly společné to, že do Československa byla doprava prováděna letecky, dále potom vlakem do Spolkové republiky Německo. Další případ byl československými orgány zjištěn v roce 1982 na hraničním přechodu v Děčíně. Jednalo se o vlakovou tranzitní přepravu 3000 g hašiše a 350 g heroinu do Západního Berlína. Pašeráky byli čtyři Syřané, kteří drogy údajně nakoupili v Sýrii od překupníka, který jim dal dispozice, komu v Západním Berlíně drogy předat.⁶⁴

Záchyty svědčily o narůstajícím zájmu překupníků drog v 80. letech o organizování tranzitů přes československé území. Za exitujících podmínek však byly sporadické a v drtivé většině náhodné.⁶⁵ K určitému kvalitativnímu posunu došlo v roce 1985, kdy celníci odhalili sérii případů pašování drog na letišti Praha-Ruzyně. Kurýři, vždy Tamilové ze Srí Lanky, pašované drogy ukrývali v tlustém střevě v obalech tvořených několika kondomy. Výsledkem prohlídek bylo zadržení 15 kurýrů s 30 kontejnery heroinu o celkové váze 2735,8 g vysoce kvalitní drogy. Ministerstvo zahraničí poté zmrazilo Tamilům ze Srí Lanky vydávání vstupních a tranzitních víz. Příliv tamilských kurýrů ustal.⁶⁶

Zjištěný úkryt při pašování drog na WC v železničním vagóně ve stanici Děčín

Letiště Praha Ruzyně – místo zadržení Tamilců

Vyloučené kondomy s heroinem, který pašovali Tamilci ve svých útrobach

Kondom s heroinem bezprostředně po vyloučení z konečníku

Práv. Brno 1291-1295/83, bod. 4

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA
FEDERÁLNÍ SPRÁVA VEŘEJNÉ BEZPEČNOSTI

124

TAJNE!

1/ omamné prostředky
2/ metod. pokyn

Výtisk č.: ☼ 000773

METODICKÝ POKYN
K ODHALOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI S OMAMNÝMI
PROSTŘEDKY

PRAHA 1973

DROGOVÁ SCÉNA A PROTIDROGOVÁ POLICIE PO ROCE 1989

Změny charakteru drogové scény

V listopadu 1989 padla po nenásilném převratu komunistická vláda v Československu. Byla liberalizována ekonomika, demokratizován politický systém a země se otevřela světu. Návrat k demokracii však s sebou bohužel přinesl i takové patologické jevy, jako organizovaný zločin, náboženské sektářství, praní „špinavých peněz“, organizovanou prostituci, nárůst násilné kriminality či zneužívání drog. Na české drogové scéně dochází v důsledku toho již počátkem 90. let k dramatickým změnám spektra zneužívaných drog i změnám v organizační struktuře drogového trhu.

Záhy po společenských změnách konce 80. let na české území razantně vstupují kriminální uskupení z Balkánu – zejména Jugoslávie, ale i Bulharska, Rumunska, Albánie, Turecka; následně v ČR začínají operovat i drogové zločinecké skupiny z Latinské Ameriky, arabských států, subsaharské Afriky, Číny, Vietnamu, zemí bývalého Sovětského svazu aj. Tato uskupení jsou organizovaná na mezinárodní úrovni a vyznačují se vysokou profesionalitou a zkušenostmi získanými během let praxe v různých zemích světa.⁶⁷

V ČR v té době existuje místní kriminální podsvětí ochotné ke spolupráci – a to i za nízké odměny.⁶⁸ Rychle proto roste míra zapojení občanů ČR do obchodu s drogami.⁶⁹ Vedle příslušníků toxikomanské scény z předlistopadových dob⁷⁰ vstupují na drogovou scénu v ČR i další noví aktéři. Jsou to např. lidé, kteří se v sedmdesátých a osmdesátých letech zabývali nelegálním dovozem různého nedostatkového zboží, nelegální směnou deviz (veksláci), organizováním prostituce aj. Když po společenských změnách konce osmdesátých let ztratili své výnosné zdroje příjmů, přeorientovala se řada těchto „starých“ kriminálních delikventů na drogy. Do organizování a distribuce drog se zapojují i zaměstnanci a majitelé nově vzniklých nočních klubů, restaurací, heren i nejrůznějších dalších firem a podnikatelských subjektů, kteří hledají v obchodu s drogami zdroj rychlého zbohatnutí – a to jak příslušníci nižších sociálních vrstev, tak i příslušníci tzv. vyšší společnosti.⁷¹ Do země se rovněž vrací mnoho bývalých emigrantů. Někteří z nich mají zkušenosti s nelegálním obchodem s drogami v zahraničí, mají tam kontakty a snadno vytvářejí či obnovují své styky s drogovým podsvětím v ČR.⁷²

Trestná činnost v oblasti omamných a psychotropních látek získává na profesionalitě, organizovanosti a plánovitosti. Významně se mění modi operandi transportů a distribuce drog. Přes ČR tranzitují dodávky heroinu z Blízkého Východu, z Dálného Východu, dodávky kokainu z Latinské Ameriky, dodávky kanabinoidů z Blízkého a Středního Východu a z Afriky.⁷³

Souběžně s využíváním ČR pro tranzit zásilek nelegálních drog roste podíl drog dopravovaných na území ČR jako do země distribuce. Cílovou zemí se ČR stává zejména pro části větších tranzitních zásilek drog, organizovaných mezinárodními skupinami, jež pro tyto skupiny provádějí čeští členové skupin. Dále do ČR dovážejí drogy méně organizované skupiny pachatelů vedené reemigranty. V rostoucí míře se do tohoto „podnikání“ zapojují i jednotlivci – občané ČR hledající vysoký finanční profit a příležitostní „drogoví turisté“, kteří podnikají cesty do zemí, kde jsou drogy částečně legalizovány, např. do Nizozemska.⁷⁴

V oblasti distribuce drogy nejprve opouští soukromé byty a přecházejí do privátních klubů. Z těchto zařízení vstupují do rockových klubů a diskoték. Následně zaplavují bary, hotely a restaurace obecně. Počátkem roku 1994 vzniká v Praze první otevřená drogová scéna. Na pražském náměstí Republiky se shromažďují toxikomani a zájemci o experimentování s drogami a nakupují zde drogy.⁷⁵ Záhy se v Praze objevují i další podobná místa. Drogy vystupují na ulici i v dalších velkých městských aglomeracích. Ostrava se stává po Praze druhým největším odbytištěm tvrdých i měkkých drog. Výskyt a nelegální distribuce drog jsou postupně detekovány ve stále menších městských aglomeracích až na úroveň okresních měst a obcí ČR.⁷⁶

K výrazným změnám v modech operandi překupníků drog dochází poté, co dne 1. 1. 1999 nabývá na účinnosti novelizace trestního zákona a přestupkového zákona, podle níž je trestně postižitelné i přechovávání drog pro vlastní potřebu.⁷⁷ Drogoví překupníci, obávající se trestního postihu, začínají pracovat konspirativněji jak při transportech drog, tak zejména v pouličním prodeji.⁷⁸ Výrazně se mění taktika pouličního prodeje, kdy dealing drog na notoricky známých místech pozvolna ustává (respektive z těchto míst mizí stálí dealeri) a přesouvá se do oblasti užší klientely (dealer nezřídka prodává pouze odběratelům, které osobně zná, případně požaduje doporučení od jim známého a dlouhodobějším bezproblémovým odběrem prověřeného uživatele). Prodej probíhá na zakázku, dealeri používají mobilní telefony s předplacenou kartou znemožňující zjištění majitele a po zavolání zájemcem domlouvají místo a čas předání drogy. Při dealingu je využíván internet, přičemž komunikace po e-mailové síti se nezřídka děje z internetových kaváren. To znemožňuje vysledovat počítače dealerů. Prodejci drog u sebe nosí (v souvislosti s novelou trestního zákona) minimální množství dávek - nezřídka jen jednu - přičemž využívají dalších společníků jako „přepážky“ a teprve podle zájmu od nich odebírají tzv. „psaníčka“ s drogou.⁷⁹

Ve spektru zneužívaných drog jsou na českém ilegálním trhu zastoupeny jak drogy domácí provenience, tak prakticky všechny světově známé drogy.⁸⁰ Nejvýznamnějším a nejzávažnějším trendem zůstává narůstající poptávka po metamfetaminu - pervitinu.

Počet osob závislých na drogách v ČR po roce 1989 postupně narůstá. Roku 2014 je již v ČR téměř 48 tisíc problémových uživatelů drog, z toho je přes 36 tisíc osob závislých na metamfetaminu a přibližně 11 tisíc osob zneužívá opiáty (heroin a substituční preparáty na bázi buprenorfinu - Subutex, Rivotril, Ravata aj.).⁸¹ Mladí lidé v ČR patří k nejčastějším uživatelům marihuany na světě.⁸²

S tímto vývojem přímo souvisí sekundární drogová kriminalita, tedy trestná činnost, kterou závislé osoby páchají pod vlivem drog nebo za účelem jejich obstarání. Podle expertních odhadů tvoří problémoví uživatelé minimálně jednu třetinu pachatelů z celkového počtu registrovaných trestných činů v ČR, převážně majetkové trestné činnosti.⁸³ To nedává dobré výhledy do budoucnosti.

Právní prostředí

Po společenských změnách v Československu roku 1989 zůstal v platnosti zákon č. 37/1989 Sb. Záhy se ukázalo, že legislativa v řadě právních předpisů neodpovídá rychle se zhoršující situaci na drogové scéně a je třeba provést rozsáhlé změny v drogové legislativě.

Novelou trestního zákona provedenou zákonem č. 175/1990 Sb.⁸⁴ s účinností od 1. 7. 1990 byla skutková podstata trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 trestního zákona upravena tak, že se vztahovala nejen na omamné látky a jedy, ale i na psychotropní látky. Novela rovněž odstraňovala trestní postih přechovávání pro vlastní potřebu, zakotvený v předcházející právní úpravě z roku 1989. Trestné zůstalo přechovávání omamné nebo psychotropní látky či jedu pro jinou osobu.

V trestním zákoně byl upraven pojem návykových látek, kterými se podle § 89 odst. 10 trestního zákona⁸⁵ rozumí mimo alkoholu rovněž omamné látky (například kokain, opium, morfin, heroin atd.), psychotropní látky (například amfetamin, efedrin atd.) a ostatní látky způsobitelné nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládání nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování (například různá ředidla, čisticí - trichloretylen, toluen atd.).

Přijetím další novely trestního zákona provedené zákonem č. 112/1998 Sb.⁸⁶ s účinností od 1. července 1998 došlo k úpravě, byť v různé míře, téměř všech skutkových podstat, které primárně slouží k trestněprávnímu postihu pachatelů drogové trestné činnosti. Zásadní změnou v novele bylo zařazení nové skutkové podstaty § 187 a trestního zákona - trestnosti držení drog pro vlastní potřebu.

Hašiř v Praze

PRAHA – Hašiř v hodnotě kolem dvou miliónů korun a s ním tři Libyjce zadrželi minulý čtvrtek v Praze při společné akci policistů z federální protidrogové brigády, příslušníků České policie a tzv. pražského „veksl týmu“. Teprve v pondělí o tom informoval tiskový mluvčí FMV Martin Fendrych.

Prvních 960 gramů drogy našli policisté v obalech od videokazet a dalších 2350 gramů vysoce kvalitního hašiře při domovní prohlídce u Libyjců. Zajistili také obuv, v níž byla droga určená pro československý trh, pašována.

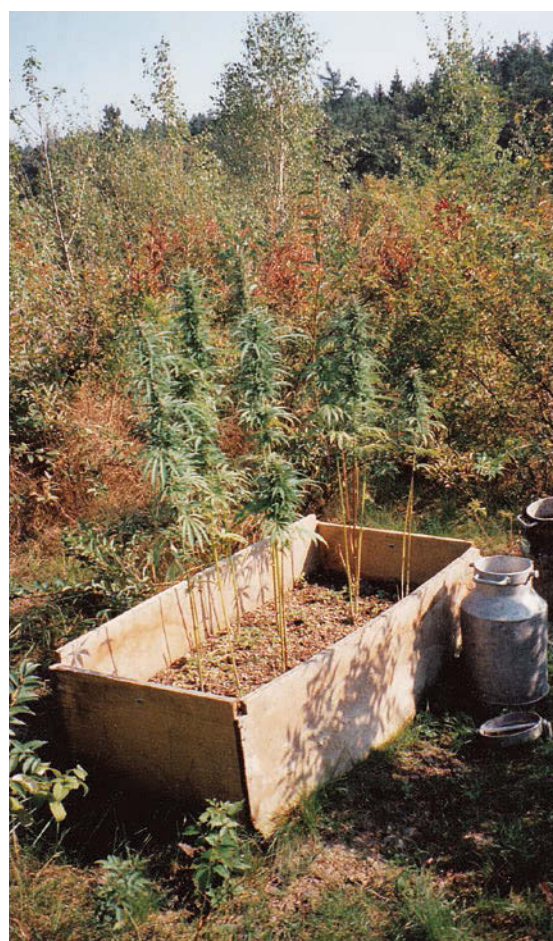
Tisková zpráva z roku 1992

Zajištěné drogy při tranzitu přes ČR

Otevřená drogová scéna v Praze v roce 1995 – předání dávky

Pěstování rostlin konopí v lese na Příbramsku

Došlo i k upřesnění skutkových podstat trestných činů nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle §§ 187 a 188 trestního zákona. V souvislosti s nimi byly podstatně zpřísněny trestní sankce a rozšířeny okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Podle § 167 trestního zákona byla nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek zařazena mezi trestné činy, jejichž nepřekážení je trestné.

K některým změnám trestního zákona u drogových paragrafů došlo v roce 2002. Významná byla zejména rekodifikace § 188a trestního zákona. Trestný čin šíření toxikomanie podle § 188a byl v druhém odstavci doplněn o novou kvalifikační okolnost, kterou je to, že pachatel spáchá takový čin tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.⁸⁷

Dne 1. ledna roku 2010 vstoupil v platnost nový trestní zákoník.⁸⁸ Výčet drogových trestných činů v trestním zákoníku zahajuje trestný čin „nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.“ Jedná se o skutkovou podstatu, podle níž budou postihovány osoby, které neoprávněně vyrobily, dovezly, vyvezly, provezly, nabídlly, zprostředkovaly, prodaly nebo jinak jinému opatřily nebo pro jiného přechovávaly omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekurzor nebo jed.

V trestním zákoníku se objevila i pravidla pro stanovení trestnosti prvního stadia neboli přípravy k trestnému činu. Jednání se považuje za přípravu k trestnému činu jen tam, kde to trestní zákoník výslovně stanoví, a kde jednání záleží v úmyslném vytváření podmínek pro spáchání zvláště závažného zločinu.

Dlouhodobě diskutovaným tématem se stal trestný čin „přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu pro vlastní potřebu“ a hranice „množství větší než malé“ dané látky, jež tento trestný čin vymezuje. Obdobně je princip „množství větší než malé“ aplikován i u trestného činu nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku.

Trestnost přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu a rovněž pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku jsou tedy podmíněny tím, že je daná látka zadržena v nedovoleném množství. Hranici tohoto množství vláda stanovila svým nařízením. Tím byla anulována možnost individuálního přístupu k držiteli drogy, kdy byla množství drog „držených pro vlastní potřebu“ posuzována různě.

Zákon rovněž pamatuje na trestní postih výroby a držení předmětů k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu.

Dalším trestně postižitelným jednáním je šíření toxikomanie. Dopustí se ho ten, kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky podněcuje nebo šíří. Díky širšímu pojetí návykové látky v trestním zákoníku může být jako trestný čin šíření toxikomanie trestně stíhána distribuce návykových látek, které nejsou uvedeny na seznamu uvedeném v zákoně o návykových látkách.

Došlo i k zavedení trestného činu výroby a jiného nakládání s látkami s hormonálním účinkem se záměrem postihovat doping ve sportu. K provedení tohoto ustanovení vydala vláda nařízení, kde klasifikovala látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem a určila, jaké je větší množství než malé těchto látek.

O zvláště závažný zločin podléhající vyšší trestní sazbě se ve výše zmíněných případech jedná tehdy, když je čin spáchán v rámci organizované skupiny nebo ve značném rozsahu či ve větším rozsahu vůči dítěti anebo tomu, kdo získá činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.⁸⁹

Na policii a další orgány činné v trestním řízení připadl nemalý úkol – v rámci takto definovaného právního prostředí drogovou kriminalitu postihovat.

Vývoj organizační struktury české protidrogové policie

Protidrogová brigáda Praha a Protidrogová brigáda FPS

Společenská situace v nově vzniklé České a Slovenské federativní republice (ČSFR) a rovněž dramatický vývoj na české drogové scéně si vyžádaly reorganizaci policejních složek. Ta byla zahájena již v roce 1990. V rezortu Federálního ministerstva vnitra ČSFR byla zřízena Federální správa Veřejné bezpečnosti, která byla rozkazem ministra vnitra převedena od 1. listopadu 1990 na Centrálu federální policie. Pod Centrálu federální policie spadala Ústředna federální kriminální policie. Celá reorganizace bezpečnostního aparátu řízeného Federálním ministerstvem vnitra pak byla do jisté míry završena přijetím zákona č. 333 ze dne 10. července 1991 o Federálním policejním sboru (FPS) a Sboru hradní policie.

Pro Českou republiku bylo jako vrcholný orgán řízení Veřejné bezpečnosti ustaveno Hlavní velitelství Veřejné bezpečnosti České republiky.⁹⁰ Mezi republikové orgány patřila i Kriminální služba. V rámci reorganizace byly ustanoveny Krajské správy Veřejné bezpečnosti, které se 16. listopadu 1990 změnily na Správy Veřejné bezpečnosti jednotlivých krajů. Dále byly zřízeny Správa Veřejné bezpečnosti hl. m. Prahy, Městské správy Veřejné bezpečnosti v Plzni, Brně, Ostravě a Okresní /Obvodní/ správy Veřejné bezpečnosti. Přestavba republikového bezpečnostního aparátu byla završena přijetím zákona č. 283 ze dne 21. června 1991 o Policii České republiky.

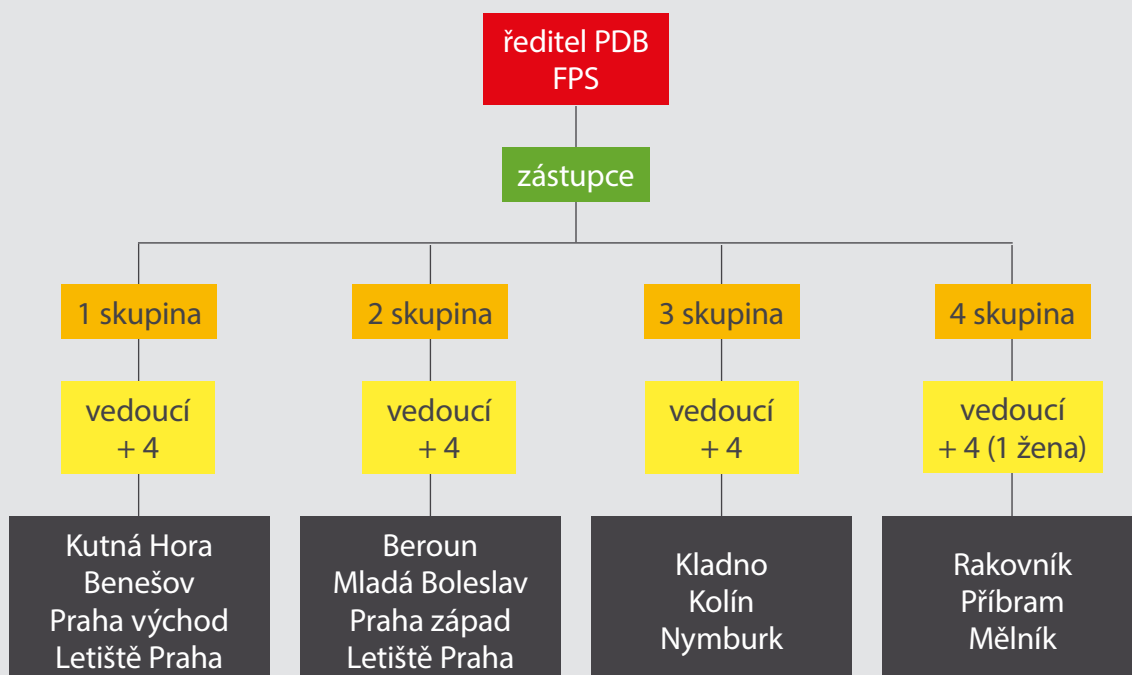
kpt. JUDr. Josef Štěřba

Kompetence mezi federálními a republikovými bezpečnostními složkami upravil takzvaný kompetenční zákon č. 384/1990 Sb.91 ze dne 19. září 1990 o vymezení působnosti České a Slovenské Federativní republiky ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti, který nabyl účinnosti dnem 1. listopadu 1990.

V § 1, písmeno c tohoto zákona se uvádí, že do působnosti České a Slovenské Federativní republiky (ČSFR) ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti „patří odhalovat trestnou činnost organizovanou ve spojení s cizinou a organizovanou trestnou činnost související s nedovolenou výrobou, držením a rozšiřováním drog, s pašováním a s falšováním a pozměňováním peněz, známek a cenných papírů“.92 V důvodové zprávě, ve zvláštní části k ustanovení § 1, se uvádí, že shrnuje ty činnosti bezpečnostního aparátu, které se jeví jako účelné řídit, organizovat, či přímo vykonávat z jednoho centra, a to pro území celého státu. Tomu odpovídala i organizace Centrály federální policie, která se od nové právní úpravy odvinula.

Bojem proti drogám se na území ČSFR doposud zabývaly teritoriální útvary policie – okresní /obvodní/ oddělení kriminální služby a rovněž útvary federální kriminální policie – odbor teroru a drog. Mezi teritoriálními útvary hrálo významnou roli protinarkotické oddělení I. odboru obecné kriminality I. sekce Správy Veřejné bezpečnosti hlavního města Prahy. Oddělení vedl nadporučík Josef Dologh.⁹³

Rozkazem ministra vnitra České a Slovenské federativní republiky a ministra vnitra České republiky č. 7 ze dne 3. září 1991 byla zřízena Protidrogová brigáda Praha, podřízená přímo náměstkovi ministra vnitra ČSFR. Tímto rozkazem bylo také ve prospěch protidrogové brigády vyčleněno 17 policistů. Ředitelem Protidrogové brigády Praha byl jmenován kpt. JUDr. Josef Štěřba. Již 24. září 1991 proběhla porada TOXI zaměřená na řešení drogové problematiky v rámci policie hlavního města Prahy. Poradu koordinovala Protidrogová brigáda Praha.

Č.j. útvaru policie:		Interní číslo NDIS:	Po vyplnění PŘÍSNĚ TAJNÉ !	
LIST č.:	DROGFORM			
A /				
NÁRODNÍ DROGOVÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA				
☐ INFORMACE O UDÁLOSTI ☐ ŽÁDOST O INFORMACI ☐ ŽÁDOST O BLOKACI				
Počet přiložených foto :		Počet přiložených listů :	Počet přiložených volných listů :	

Útvar organizovaného zločinu
a zpravodajství UKP PP ČR
Odbor drog
P R A H A
Č.j. RKP-481/UKP-GDR-94

V Praze dne 14.9.1994

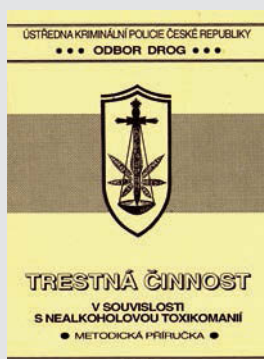
Policie České republiky
Ústředna kriminální policie
Kancelář
P R A H A

K č.j. RKP-104/UKP-KIN-94

Věc : Podkladový materiál ke kriminalitě mládeže - zaslání.

Dne 12.9.1994 byla zaslána žádost o vypracování podkladů pro zprávu k problematice kriminality mládeže, projevů pravicového extremismu a drogové závislosti této sociální skupiny.
K problematice kriminality mládeže a projevům pravicového extremismu se Odbor drog UKP nemůže kvalifikovaně vyjádřit vzhledem k tomu, že takovouto statistiku nevede.
K problematice drogové závislosti mladistvých je možno konstatovat :

- zaměření drogové mafie ve světě je především na mládež, kulturní sféru, podnikatelskou a pod. Tento trend se v ČR začal projevovat silnou měrou po roce 1989. Od tohoto roku byl zaznamenán růst drogové závislosti především v řadách mládeže nejdrve ve větších městech a v současné době možno hovořit o plošném problému.
- po roce 1989 až do roku 1992 byl drogový trh ve vztahu na mládež závislostí domácích výrobců a distributorů a konumoval se především Pervitin a Braun. Od roku 1992 dochází k posunu orientace od domácích výrobců a distributorů na zahraniční narkomafie - v otevřené scéně.
- z hlediska mládeže dochází ke konzumaci drog především v místech jejich koncentrace při pořádání rockových a metalových koncertů (diskotéky, rockové kluby a pod.). Právě zde byl zaznamenán posun od konzumace marihuany a pervitinu přes tripy, LSD, MDMA-ekstázy až po vysoce kvalitní heroin (kokain je záležitostí movitější klientely).
- ve sféře mládeže je nutno rozlišovat a oddělovat mládež pro kterou se droga stala nutností či denní potřebou a mládež která je pouze příležitostním konzumentem. Procento příležitostních konzumentů je oproti první skupině mnohonásobně vyšší.
- z hlediska dalšího vývoje je nutno předpokládat, že počet mládeže závislé na jednotlivých druzích drog bude stoupat

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA
ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY
MINISTRA VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY

Ročník 1991 V Praze dne 3. září 1991 Číslo 7

TAJNĚ
Výtisk č. 1499

Zřízení protidrogové brigády Praha

Za účelem zabezpečení úspěšnosti boje proti drogám se

I. z ř i z u j e dnem 3. září 1991

protidrogová brigáda Praha a přiděluje se jí spisová značka "PDB"; protidrogová brigáda se podřizuje náměstku ministra vnitra ČSFR Janu Rumlovi;

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA
ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

Ročník 1991 V Praze dne 17. října 1991 Číslo 112

TAJNĚ
Výtisk č. 146

Zřízení Protidrogové brigády Federálního policejního sboru

V zájmu zefektivnění boje proti drogám a jevům s nimi souvisejícími na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje

I. z ř i z u j i dnem 1. listopadu 1991

Protidrogovou brigádu Federálního policejního sboru, jako útvar Federálního policejního sboru.

II. S t a n o v í m

- Protidrogová brigáda FPS plní úkoly na úseku předcházení a odhalování trestné činnosti související s nedovolenou výrobou, dovozem, vývozem, převozem, opatřováním, přechováváním a šířením zakázaných psychotropních a omamných látek;
- Ředitel Protidrogové brigády FPS (dále jen "PDB FPS") podřizuje náměstku ministra vnitra ČSFR a řediteli FPS.

III. U k l á d á m

1. Řediteli I. divize FMV

- zabezpečit vydání tabulek složení a počtů PDB FPS k 1. listopadu 1991 včetně provedení příslušných změn v systémech "Jednotný číselník útvarů" a "Tabulky složení a počtů"

Ročník 1991

Sbírka zákonů

ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

ČESKÉ REPUBLIKY / SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Částka 64

Rozeslána dne 27. srpna 1991

Cena Kčs 9,50

Strana 1498

Sbírka zákonů č. 333/1991

Částka 64

333

ZÁKON

ze dne 10. července 1991

o Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

§ 1

Úvodní ustanovení

(1) Zřizují se Federální policejní sbor a Sbor hradní policie (dále jen „policejní sbory“).

(2) Policejní sbory jsou ozbrojené bezpečnostní sbory České a Slovenské Federativní Republiky, které plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti v rozsahu vymezeném tímto zákonem nebo jinými zákony na celém území České a Slovenské Federativní Republiky.

(3) Policejní sbory jsou nezávislé na politických stranách a politických hnutích a ve své činnosti se řídí ústavními zákony, zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy.

(4) Policejní sbory při plnění svých úkolů spolupracují; rovněž spolupracují s Policií České republiky a Policejním sborem Slovenské republiky a Federální bezpečnostní informační službou.

- související s nedovolenou výrobou, držením a rozšiřováním drog, s pašováním a s falšováním a pozměňováním peněz, známek a cenných papírů,
- d) zajišťuje ochranu ústavních činitelů České a Slovenské Federativní Republiky a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území České a Slovenské Federativní Republiky poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod,
- e) zajišťuje ochranu zastupitelských úřadů a ochranu objektů zvláštního významu,
- f) koná vyšetřování o trestných činech proti bezpečnosti státu,
- g) projednává přestupky podle zvláštního zákona,¹⁾
- h) vede celostátní evidence a statistiky potřebné k plnění svých úkolů,
- ch) vykonává speciální expertizní činnost, pokud ji není možno zabezpečit v rámci republik,
- k) spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol a dalšími mezinárodními organizacemi za účasti orgánů republik,
- l) vyhláší celostátní pátrání.

(2) Federální policejní sbor plní též úkoly státní správy, pokud tak stanoví zvláštní zákon.²⁾

(3) Úkoly služby rychlého nasazení jsou upraveny v § 58 tohoto zákona.

HLAVA PRVNÍ

ÚKOLY, ŘÍZENÍ A ORGANIZACE FEDERÁLNÍHO POLICEJNÍHO SBORU

§ 2

Úkoly Federálního policejního sboru

(1) Federální policejní sbor plní tyto úkoly:

- a) vede boj proti terorismu,
- b) zajišťuje ochranu státních hranic ve vymezeném rozsahu,
- c) odhaluje trestnou činnost organizovanou ve spojení s cizinou a organizovanou trestnou činnost

§ 3

Řízení a organizace Federálního policejního sboru

(1) Federální policejní sbor je podřízen ministru vnitra České a Slovenské Federativní Republiky (dále jen „ministr vnitra“).

(2) V čele Federálního policejního sboru je ředitel Federálního policejního sboru (dále jen „ředitel“).

¹⁾ Např. zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, zákon SNR č. 372/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona SNR č. 524/1990 Sb., zákon č. 216/1991 Sb., o cestovních dokladech a cestování do zahraničí.

²⁾ Např. zákon č. 68/1965 Sb., o pobytu cizinců na území Československé socialistické republiky, zákon č. 498/1990 Sb., o upravních zákonech č. 216/1991 Sb.

Dne 10. července 1991 byl přijat zákon č. 333 o Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie. Úkoly Federálního policejního sboru byly vymezeny v § 2, odst. 1, tohoto zákona. Pod písmenem c je zde uvedeno, že sbor odhaluje trestnou činnost organizovanou ve spojení s cizinou a organizovanou trestnou činností související s nedovolenou výrobou, držením a rozšiřováním drog, s pašováním a s falšováním a pozměňováním peněz, známek a cenných papírů.

Federální policejní sbor byl podřízen ministru vnitra ČSFR. Podle § 3, odst. 4 v něm působila zejména služba kriminální policie, ochranná služba, služba ochrany objektu zvláštního významu, služba rychlého nasazení, služba cizinecké a pohraniční policie, pátrací služba, letecká služba a služba vyšetřování.⁹⁴ V rámci Federální kriminální policie byla zřízena Ústředna federální kriminální policie (ÚFKP). Jednou ze složek ÚFKP byl Odbor drog a teroru.

Dalším krokem k zefektivnění boje proti drogové kriminalitě pak bylo zřízení Protidrogové brigády Federálního policejního sboru (PDB FPS) ke dni 1. listopadu 1991.⁹⁵ Brigáda působila na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje. Rozkaz federálního ministra vnitra Jána Langoše mimo jiné stanovil, že Protidrogová brigáda FPS bude plnit úkoly na úseku předcházení a odhalování trestné činnosti související s nedovolenou výrobou, dovozem, vývozem, převozem, opatrováním, přechováváním a šířením zakázaných psychotropních a omamných látek. V bodě III. uložil vyčlenit z rezervy pracovních sil ministerstva vnitra ČSFR čtyřicet tabulkových míst policistů FPS ve prospěch PDB FPS. Ředitel PDB FPS měl zabezpečit personální obsazení míst systemizovaných pro PDB FPS a zpracovat návrh organizačního řádu PDB FPS. Ředitel Protidrogové brigády FPS byl podřízen náměstkovi ministra vnitra ČSFR a řediteli FPS.

V této době tak mohly například v Praze řešit drogovou problematiku čtyři policejní složky:

- obvodní oddělení kriminální služby,
- protinarkotické oddělení Správy hl. m. Prahy,
- Odbor drog a teroru Federální kriminální policie,
- Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru.

Problémem bylo, že pro tyto složky nebyly určeny kompetence a ty proto spolu nespolupracovaly. Obtíže vznikaly i při spolupráci s Generálním ředitelstvím cel Ministerstva financí a se zahraničními partnery.

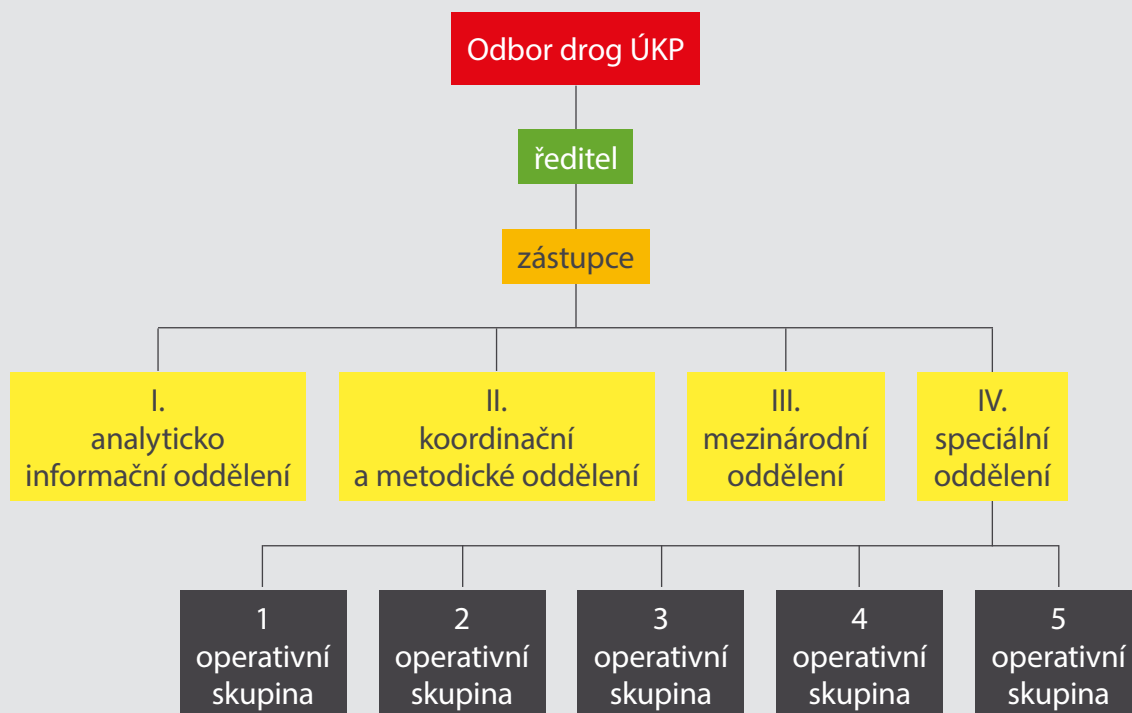
Situaci na poli boje s drogovou kriminalitou dále komplikovala existence Úřadu pro narkotika, který byl zřízen 9. 12. 1991 jako centrální koordinační orgán represivních složek čtyř resortů (Federálního ministerstva vnitra, Ministerstva vnitra České republiky, Ministerstva vnitra Slovenské republiky, Ministerstva financí). Na jeho vybudování se významně materiálně i poradensky podílela Velká Británie. Úřad pro narkotika sice v podstatě naplňoval ideály ústředního orgánu, jak jej doporučuje Úmluva Organizace spojených národů (OSN) z roku 1988 v prováděcí modelové legislativě, v praxi však díky mnoha okolnostem svoji koordinační a centrálně informační roli nevykonával.

Výsledkem byl chaos a z něj plynoucí nekoordinovanost a zmatky v oblasti příslušnosti a kompetencí. Toto období bylo navíc poznamenáno končícím federativním uspořádáním a obtížnou komunikací se slovenskou částí republiky.⁹⁶

Federální ministerstvo vnitra tuto složitou situaci řešilo zřízením Protidrogové policie Federálního policejního sboru ke dni 30. 6. 1992.⁹⁷ Protidrogová policie byla zřízena jako útvar FPS a měla 117 systemizovaných pracovních míst. Byla podřízena přímo ministru vnitra ČSFR.

Ke dni 29. 6. 1992 byla rovněž zrušena Protidrogová brigáda FPS. Odbor drog Ústředny Federální kriminální policie FPS byl vyčleněn z organizační struktury Federální kriminální policie FPS, a začleněn do Protidrogové policie FPS.⁹⁸

Dne 4. 8. 1992 byla dále zřízena Protidrogová sekce Federální kriminální policie Federálního policejního sboru (FKP FPS) s počtem 62 systemizovaných pracovních míst. Protidrogová sekce byla podřízena přímo řediteli FKP FPS.⁹⁹

Odbor drog ÚKP

Dne 31. 12. 1992 se rozdělila Česká a Slovenská federativní republika na dva samostatné státy. Toto datum zároveň přineslo i konec většině organizačních zmatků v oblasti policejního boje proti drogové kriminalitě. Ke dni 1. 1. 1993 byla vytvořena Ústřední kriminální policie (ÚKP), která vznikla transformací pracovišť Ústřední federální kriminální policie působících na území ČR. Do struktury ÚKP byl zařazen Útvar organizovaného zločinu a zpravodajství. Jedním z odborů Útvaru byl i Odbor drog, nástupce protidrogové policie federálního policejního sboru.¹⁰⁰ Do tohoto odboru přešel i základní kádr policistů bývalé Protidrogové brigády FPS.

Odbor drog ÚKP PČR byl centrální výkonnou složkou Policie ČR, jež plnila úkoly v oblasti potírání a předcházení drogové kriminality. Činnost Odboru drog se soustřeďovala na nezákonný obchod a výrobu omamných a psychotropních látek na území České republiky a jejich nezákonný dovoz a vývoz. Odbor plnil úkoly i na poli mezinárodní spolupráce v boji proti drogám. Kromě přímého výkonu působil i jako pracoviště analyticko-informační, metodické a koordinační¹⁰¹.

I. Analyticko-informační oddělení

Plnilo úkoly v oblasti analýzy rozpracovaných akcí, věcí ukládaných a ukončených a v oblasti vytváření nezbytných informačních toků jak uvnitř, tak i vně útvaru. Dále provádělo ukládání a vyhodnocování všech informací, poznatků a případů do databáze Odboru drog ÚKP PČR. Obhospodařovalo blokační systém, zajišťovalo vnitřní a vnější informační servis, provoz počítačové sítě, vedlo archiv, provádělo lustrace pro Interpol a ostatní součásti Policie ČR a lustrace v podnikovém rejstříku podle potřeb ostatních oddělení.

II. Koordinační a metodické oddělení

Plnilo úkoly na úseku koordinace činnosti jednotlivých oddělení Odboru drog ÚKP PČR ve vztahu k jednotlivým expoziturám ÚKP PČR, ostatním službám Policie ČR a mimorezortním subjektům, podílejícím se na řešení drogové problematiky. Provádělo metodickou činnost ve vztahu k expoziturám ÚKP PČR a ke kriminální službě zabývající se drogovou problematikou na úrovni krajů a okresů. Při realizaci konkrétních případů

mjr. JUDr. Miroslav Borník

poskytovalo pomoc a zajišťovalo provedení speciálních úkonů nebo služeb pro potřeby jednotlivých oddělení Odboru drog ÚKP PČR a podle potřeby i pro expozitury ÚKP PČR.

III. Mezinárodní oddělení

Plnilo úkoly v oblasti operativního rozpracování zločineckých skupin, a to zejména z hlediska jejich trestné činnosti v oblasti převozu omamných a psychotropních látek přes území České republiky. Odpovídalo za úzkou koordinaci a součinnost se zahraničními speciálními protidrogovými centrály, zabezpečovalo mezinárodní spolupráci, zpracovávalo dožádání zahraničních policejních centrál a zajišťovalo výměnu aktuálních informací z oblasti drogové kriminality v rámci mezinárodní spolupráce (zajišťování, účast a organizování mezinárodních porad, školení apod.).

IV. Speciální oddělení

Bylo rozděleno na pět operativních skupin. Plnilo úkoly v oblasti aktivního operativního rozpracování celé takzvané vnitřní báze, to je zločineckých skupin působících a přímo ovlivňujících nelegální drogovou scénu na území České republiky z hlediska výroby, vývozu, dovozu a organizované distribuce omamných a psychotropních látek na domácím trhu. Mimo to v plném rozsahu zodpovídalo za drogovou problematiku na území Středočeského kraje a hl. m. Prahy, kde nahradilo druhá oddělení expozitur ÚKP PČR.

Za rok činnosti se koncepce Odboru drog ÚKP jednoznačně osvědčila.¹⁰² Vedoucí Odboru drog JUDr. Miroslav Borník si velice dobře uvědomoval, že k úspěšnému řešení drogové kriminality nestačí jen dobrá spolupráce se zahraničními partnery, ale především úzká spolupráce prakticky všech policistů. V úvodu k metodické příručce „Trestná činnost v souvislosti s nealkoholovou toxikomanií“ z roku 1994 napsal: „Při řešení nám svěřené problematiky musí policisté z Odboru drog ÚKP PČR velmi úzce spolupracovat nejen s expoziturami ÚKP PČR, které jsou zřízeny v krajských regionech ČR, ale prakticky se všemi policisty v rámci ČR. Bez této velmi úzké spolupráce by naše činnost nemohla být efektivní a nepřinesla by požadované výsledky. Do současné doby byla snaha řešit drogovou kriminalitu převážně na centrálních útvarech kriminální policie. Současná situace ale vyžaduje, aby se tímto problémem zabýval každý policista.“¹⁰³

Se vznikem Odboru drog ÚKP PČR nastalo i cílevědomé navazování a rozvíjení kontaktů se zahraničními partnery. Jedním z důvodů byla skutečnost, že komunikace uskutečňovaná prostřednictvím Ústředny Interpolu vyhovovala pouze v běžném styku, kde nehrozilo nebezpečí z prodlení, v operativní činnosti však byla zdlouhavá. Podařilo se tak navázat kontakty s většinou států ve střední Evropě. Odbor drog ÚKP PČR působil jako stálý člen policie ČR ve dvou stálých pracovních skupinách. Jednalo se o skupinu Jihovýchod, která sdružovala státy ležící na tzv. Balkánské cestě, a skupinu STAR, jejímiž členy byly státy hraničící s Německem.

V červnu 1994 byl Odbor drog vyhodnocen jako nejefektivněji pracující protidrogová centrála policie zemí bývalého východního bloku.

Národní drogová informační služba

Po rozpadu federace vznikla jako nástupnická organizace Úřadu pro narkotika i Národní drogová informační služba (NDIS), která měla převzít službu národní ústředny pro sběr a vyhodnocování informací, to znamená, že měla fungovat jako servisní služba pro Odbor drog. V rámci NDIS se měly soustřeďovat informace nejen od policie, ale i od celních úřadoven a dále jiných úřadů a institucí (zdravotnictví, průmysl). Tyto informace měly být dále analyzovány a zpětně distribuovány zainteresovaným složkám.

Problémem bylo, že NDIS byla vytvořena na bezpečnostním úseku ministerstva vnitra, aniž by byly jakkoli stanoveny kompetence a vymezeny povinnosti, systém koordinace a spolupráce jednotlivých subjektů. Jednotlivé složky policie, resp. útvary z terénu, neměly vůči NDIS hlášenou povinnost, a proto byla organizace odkázána pouze na jejich ochotu ke spolupráci - a ta nebyla nikdy příliš velká. NDIS se záhy ocitl v informačním vakuu. Navíc si policejní složky začaly vytvářet svá vlastní malá analytická pracoviště, která byla schopná daleko pružněji reagovat na jejich aktuální potřeby nežli NDIS - sice perfektně vybavený a známý v zahraničí, ale bez kontaktu s domácím terénem. Představy zakladatelů Národní drogové informační služby o „české DEA“ se proto začaly postupně vytrácet.

Rozkazem policejního prezidenta č. 80 ze dne 30. prosince 1993 byla NDIS začleněna do organizační struktury Policie České republiky a byla podřízena přímo policejnímu prezidentovi. Po převedení NDIS do Policie ČR byl útvar víceméně využíván jako resortní informační pracoviště. Efektivita práce NDIS byla nízká. Např. informační servis NDIS připravoval monitoring tisku, který obsahoval pouze naskenované články z volně dostupných tiskovin, jako bylo Svobodné slovo, Práce, Zemědělské noviny, Telegraf, Lidová demokracie a podobně.

Dne 23. prosince 1994 stanovil policejní prezident rozkazem č. 110 dosavadního ředitele NDIS pplk. Mgr. Jiřího Richtra likvidátorem útvaru. Úkoly NDIS, s výjimkou finanční agendy, převzal Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKP.¹⁰⁴

Po likvidaci NDIS zůstal Odbor drog jedinou policejní protidrogovou centrálou České policie výlučně působící v dané problematice a zároveň garantem mezinárodní spolupráce.

Národní protidrogová centrála UOOZ SKP

Odbor drog Útvaru organizovaného zločinu a zpravodajství ÚKP PČR ukončil svoji činnost pod tímto názvem ke dni 31. 12. 1994, protože na přelomu let 1994/1995 došlo k reorganizaci ÚKP na nové útvary Služby kriminální policie (SKP). Sloučením výkonných odborů ÚKP zabývajících se organizovanou trestnou činností vznikl k 1. 1. 1995 samostatný Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie (UOOZ SKP).¹⁰⁵ UOOZ se stal výkonným pracovištěm Služby kriminální policie s působností na celém území státu, zaměřeným na postihování závažné trestné činnosti. V jeho rámci byla zformována i Národní protidrogová centrála UOOZ SKP (NPDC), která převzala všechny úkoly dřívějšího Odboru drog a částečně i úkoly Národní drogové informační služby (NDIS).

Závazný pokyn policejního prezidenta číslo 28 ze dne 15. prosince 1996 upravil postup příslušníků Policie České republiky při odhalování trestné činnosti související s toxikomanií. Určil odborná a specializovaná pracoviště kriminální policie, jejichž úkolem bylo odhalovat a dokumentovat protiprávní jednání související s toxikomanií, zjišťovat jeho pachatele, zabezpečovat základní úkoly včetně represivních a preventivních opatření, zpracovávat analýzy, vést evidenční systémy a rozvíjet součinnost a spolupráci na úseku boje proti toxikomanii ve všech jejích formách.

Odbornými pracovišti služby kriminální policie nadále byly:

- a) 1. oddělení služby kriminální policie Policie České republiky okresních (obvodních) ředitelství a 1. odbory služby kriminální policie Policie České republiky městských ředitelství v Plzni, v Brně a v Ostravě,
- b) 1. odbory služby kriminální policie Policie České republiky správ krajů a odbor boje proti organizovanému zločinu Policie České republiky správy hl. m. Prahy,
- c) odbor obecné kriminality ředitelství služby kriminální policie Policejního prezidia České republiky.

Specializovanými pracovišti služby kriminální policie pro vyhledávání, odhalování, dokumentování a obja-

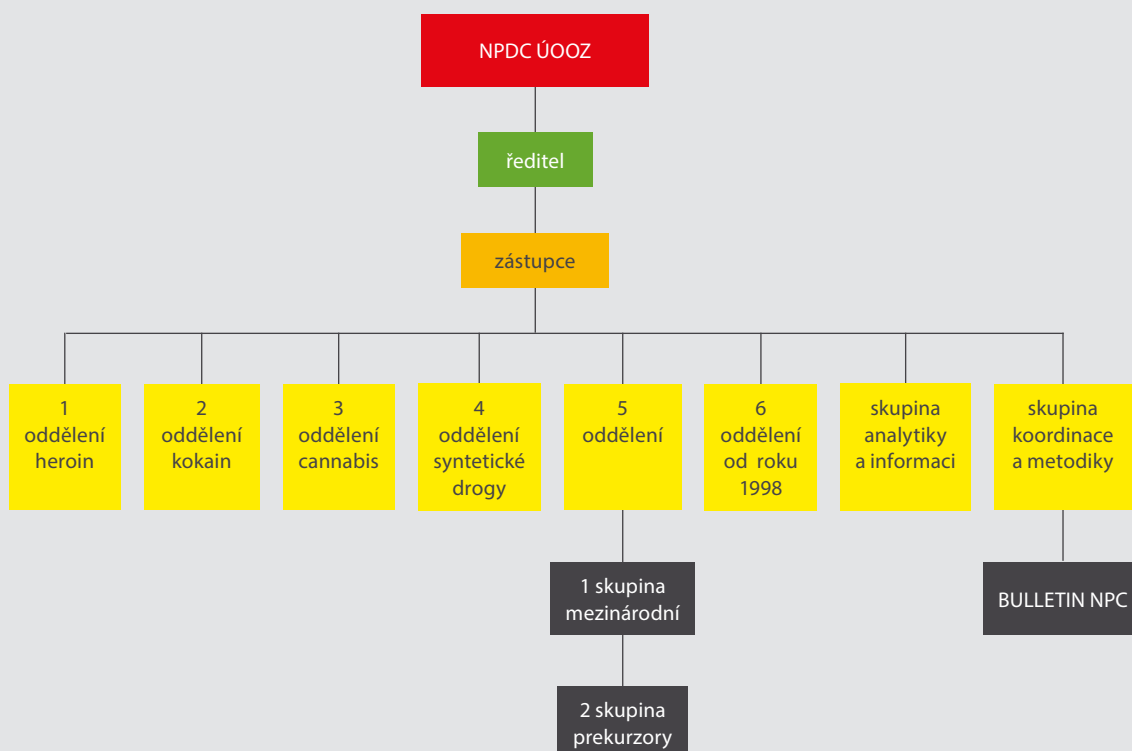
sňování nedovolené výroby, dovozu, vývozu, převozu, obchodu a šíření omamných a psychotropních látek a prekurzorů byly:

- a) Národní protidrogová centrála Policie České republiky Úvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie,
- b) Oddělení drog na expoziturách Policie České republiky útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie.

Závazný pokyn policejního prezidenta z prosince 1996 v článku č. 8 dále specifikoval činnost Národní protidrogové centrály ÚOOZ SKP.

„Národní protidrogová centrála Policie České republiky útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie zejména:

- a) vyhledává, odhaluje, dokumentuje a objasňuje nedovolenou výrobu, dovoz, vývoz, převoz, obchod a šíření vyjmenovaných látek v těch případech, kdy tato jednání mají organizovaný charakter, a odhaluje pachatele této trestné činnosti a jejich skupiny na celém území České republiky i v rámci mezinárodní spolupráce,
- b) sjednocuje postup orgánů Policie České republiky v dané problematice v součinnosti s odborem obecné kriminality ředitelství služby kriminální policie Policejního prezidia České republiky a k tomu účelu se účastní na organizovaných poradách, instrukčně - metodických zaměstnáních a poskytování metodické pomoci včetně preventivní činnosti,
- c) přebírá do svých opatření mimo případy uvedené v písm. a) i další, jestliže přesahují teritorium jednoho kraje nebo se jedná o případy zvláštního zřetele (např. je-li na případu mezinárodní zájem, spojení rozpracovaných případů apod.),
- d) vyžaduje potřebnou součinnost odboru obecné kriminality ředitelství služby kriminální policie Policejního prezidia České republiky při přebírání případů od jím odborně řízených útvarů,
- e) předává neprodleně na příslušné útvary Policie České republiky veškeré informace, poznatky, podklady, materiály a prognózy komplexního charakteru v oblasti nelegální činnosti s vyjmenovanými látkami v České republice i ve světě,
- f) provádí operativní analýzu a vyhodnocování veškerých informací a poznatků a vypracovává hodnotící a situační zprávy o situaci v dané oblasti za celou Českou republiku a tyto zprávy poskytuje i ostatním odborným pracovištím služby kriminální policie,

plk. JUDr. Jiří Komorous

- g) plní úkoly na úseku mezinárodní spolupráce cestou Policie České republiky Národní ústředny Interpolu nebo vlastních přímých kontaktů a je garantem za plnění konkrétních požadavků ve spolupráci s policejními sbory jiných států,
- h) předkládá v součinnosti s odborem obecné kriminality ředitelství služby kriminální policie Policejního prezidia České republiky I. náměstkovi policejního prezidenta cestou ředitele Policie České republiky útvaru pro odhalování organizovaného zločinu návrhy na legislativní úpravy,
- i) zpracovává a v součinnosti s odborem obecné kriminality ředitelství služby kriminální policie Policejního prezidia České republiky rozesílá metodické, výcvikové a instruktážní materiály a informační bulletiny, shromažďuje a zobecňuje nejnovější zkušenosti a poznatky, zavádí nové metody a prostředky práce,
- j) připravuje a provádí v součinnosti s odborem obecné kriminality ředitelství služby kriminální policie Policejního prezidia České republiky celorepubliková preventivní opatření,
- k) vede stanovenou evidenci,
- l) zajišťuje nepřetržitý (24 hod.) informační provoz pro určená pracoviště služby kriminální policie a v mimo-pracovní době pro operační střediska v celé organizační struktuře Policie České republiky,
- m) zabezpečuje na vyžádání oprávněné osoby lustraci v databázi odboru strategické analýzy Policie České republiky útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie,
- n) spolupracuje s Mezirezortní protidrogovou komisí,
- o) plní úkoly hlásné služby.⁴¹⁰⁶

Ředitelem NPDC byl jmenován JUDr. Jiří Komorous. Vnitřní struktura NPDC byla oproti Odboru drog pozměněna. Ze čtyř základních oddělení působících v roce 1994 bylo vytvořeno 5 výkonných oddělení a 2 servisní skupiny. Došlo k vyšší specializaci jednotlivých pracovních skupin podle převládajícího druhu omamných a psychotropních látek a podle původu osob zapojených do činnosti zločineckých seskupení:

1 oddělení – heroin, osoby z bývalé Jugoslávie,

2 oddělení – kokain, osoby z Latinské Ameriky a reemigranti,

3 oddělení – kanabisové produkty, osoby arabského původu, severní a západní Afrika, bývalý SSSR (ruskojazyčná zločinecká seskupení),

4 oddělení – syntetické drogy, domácí drogová scéna,

5 oddělení – 1. skupina - mezinárodní, osoby z Balkánu, Dálný východ,
2. skupina – prekurzory,

Samostatná skupina koordinace a metodiky,

Samostatná skupina analytiky a informací.

Náplň činnosti jednotlivých oddělení a skupin byla:

1. až 4. oddělení

Plnilo úkoly v oblasti aktivního operativního rozpracování zločineckých skupin působících a přímo ovlivňujících nelegální drogovou scénu na území České republiky z hlediska výroby, vývozu, dovozu a organizované distribuce omamných a psychotropních látek na domácím trhu. Jejich působnost byla rozdělena podle charakteru výroby omamných a psychotropních látek na přírodní a syntetické, podle druhů omamných a psychotropních látek a podle původu osob páchajících tuto trestnou činnost.

5. oddělení

Bylo rozděleno na dvě operativní skupiny:

1. skupina plnila úkoly v oblasti operativního rozpracování zločineckých skupin a to zejména z hlediska jejich trestné činnosti v oblasti převozu omamných a psychotropních látek přes území České republiky. Odpovídala za úzkou koordinaci a součinnost se zahraničními speciálními protidrogovými centrály, zabezpečovala mezinárodní spolupráci, zpracovávala dožádání zahraničních policejních centrál.

2. skupina plnila úkoly v oblasti aktivního operativního rozpracování samostatných pachatelů, a zločineckých skupin působících na úseku prekurzorů.

Skupina koordinace a metodiky

Plnila úkoly na úseku koordinace činnosti jednotlivých oddělení NPDC ve vztahu k jednotlivým expoziturám ÚOOZ, ostatním službám Policie ČR a mimorezortním subjektům, podílejícím se na řešení drogové problematiky. Při realizaci konkrétních případů poskytovala pomoc a zajišťovala provedení speciálních úkonů nebo služeb pro potřeby jednotlivých oddělení NPDC a podle potřeby i pro expozitury ÚOOZ. Odpovídala za styk s orgány státní správy, dalšími organizacemi a institucemi, zabezpečovala výměnu zkušeností se zahraničními partnery a prováděla publikační činnost, tedy plnila i úkoly zaniklé Národní drogové informační služby. Výhledově měla provádět metodickou činnost ve vztahu k expoziturám ÚOOZ a k útvarům kriminální služby zabývajícím se drogovou problematikou na úrovni krajů a okresů.

Skupina analytiky a informací

Plnila úkoly v oblasti analýzy rozpracovaných akcí, věcí ukládaných a ukončených a v oblasti vytváření nezbytných informačních toků jak uvnitř, tak i vně útvaru. Dále prováděla ukládání a vyhodnocování všech informací, poznatků a případů do databáze NPDC. Obhospodařovala blokační systém, zajišťovala vnitřní a vnější informační servis, provoz počítačové sítě, vedla archiv, prováděla lustrace pro Interpol a ostatní součásti Policie ČR a lustrace v podnikovém rejstříku podle potřeb jednotlivých oddělení. Současně působila jako hlavní garant součinnosti s Odborem strategické analýzy ÚOOZ.

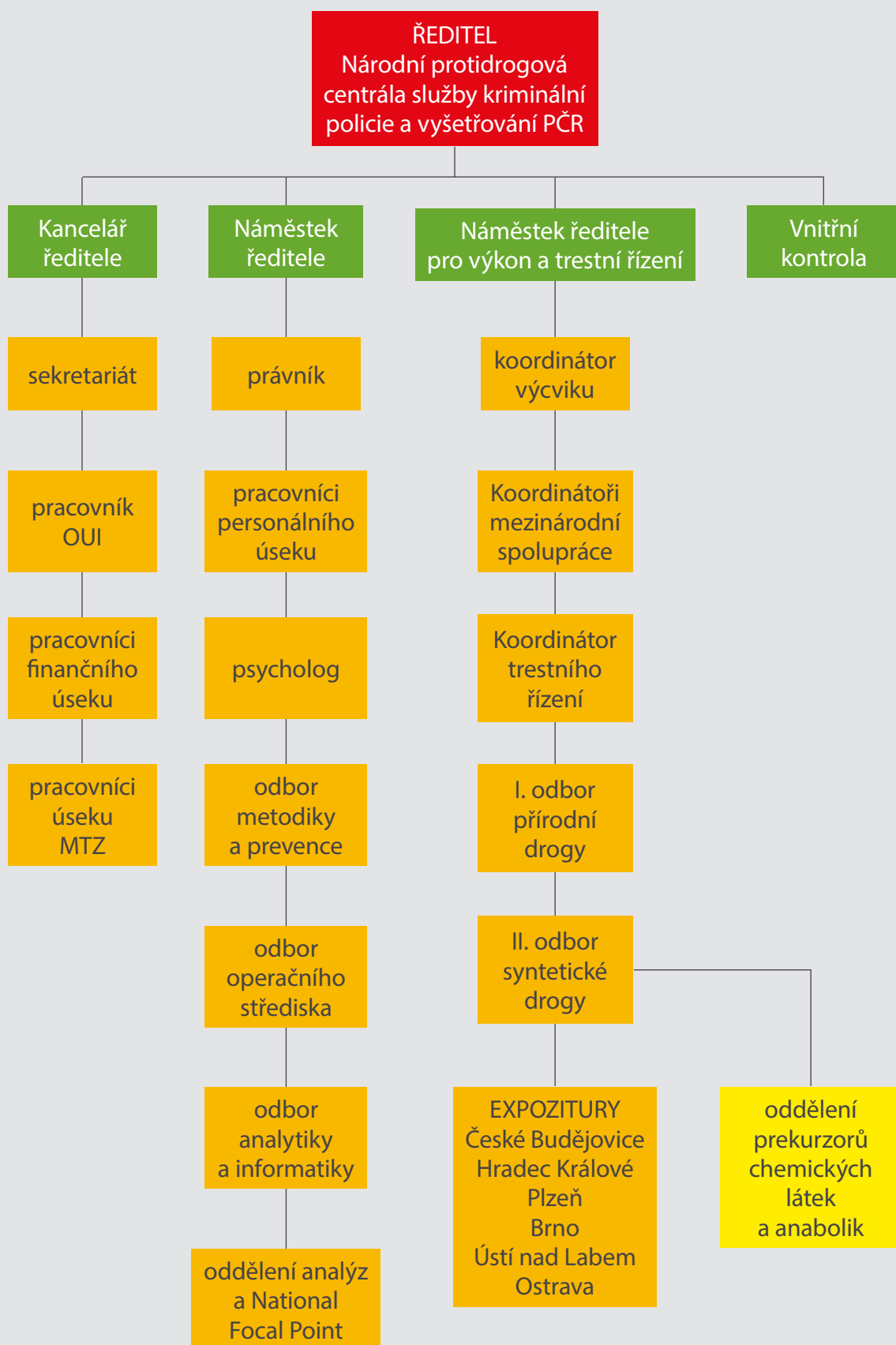
Již v prvním roce existence začali pracovníci Skupiny koordinace a metodiky Národní protidrogové centrály ÚOOZ SKP vydávat čtvrtletník Bulletin Národní protidrogové centrály.

Dne 24. května 1999 převzala Národní protidrogová centrála od občanského sdružení Rodiče proti drogám svoji vlajku jako ocenění namáhavé a náročné práce policistů NPDC.¹⁰⁷

Národní protidrogová centrála SKPV

Dne 15. ledna 2001 byla Národní protidrogová centrála na základě rozkazu policejního prezidenta vyjmuta z organizační struktury Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a stala se samostatnou specializovanou jednotkou služby kriminální policie.

Dne 12. června 2001 vydal policejní prezident a ředitel úřadu vyšetřování pro Českou republiku závazný pokyn číslo 64, kterým se upravoval postup vyšetřovatelů Policie České republiky a příslušníků Policie České republiky při odhalování a dokumentování protiprávních jednání souvisejících s drogovou kriminalitou. V článku číslo 5, kde jsou uvedeny subjekty služby kriminální policie na úseku odhalování a dokumentování protiprávního jednání souvisejícího s drogovou kriminalitou, byla NPC uvedena jako útvar Policie České re-

Dne 24. května 1999 předal JUDr. Michal Pacovský z občanského sdružení Rodiče proti drogám Národní protidrogové centrále vlajku jako ocenění namáhavé a náročné práce.

Stuhly, kterými byla dekorována vlajka Národní protidrogové centrály

Prezident Václav Havel
při návštěvě Národní
protidrogové centrály
v roce 2000.

plk. Mgr. Jakub Frydrych

publiky s působností na celém území České republiky. Na základě rekodifikace trestního práva procesního, účinné od 1. 1. 2002, došlo k faktickému spojení NPC s částí 5. odboru vyšetřování Úřadu vyšetřování pro Českou republiku.

Expozitory NPC

V období od 15. 7. do 1. 8. 2002 byly zřízeny expozitory NPC v Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Vzhledem k současné organizační struktuře výkonných pracovišť NPC - centrálního v Praze a expozitů v sídlech správ krajů Policie ČR (Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě) lze účinněji reagovat na strukturu a dynamiku organizovaného zločinu v celé České republice, který v současné době nejen využívá nejmodernějších komunikačních technologií, ale velmi rychle se přizpůsobuje nové situaci v Evropě po vstupu České republiky a dalších zemí do Evropské unie.

Reorganizace 2004

Na centrálních výkonných pracovištích NPC byla po hloubkové analýze v roce 2004 provedena reorganizace. Původních šest operativních oddělení, primárně odpovědných za oblast trestné činnosti podle etnického původu pachatelů a sekundárně dle jednotlivých druhů drog, bylo k 1. 7. 2004 sloučeno do dvou oddělení s vymezením věcné příslušnosti podle základního dělení omamných a psychotropních látek (1. oddělení zpracovává problematiku přírodních a polosyntetických drog, 2. oddělení problematiku syntetických drog a prekurzorů). Cílem této reorganizace bylo sdružit síly a prostředky, pružně reagovat na změny způsobů páčání drogové trestné činnosti organizovanými skupinami pachatelů, umožnit vytváření kauzálních týmů (task force) a zaměřit aktivity na nejzávažnější formy organizované drogové trestné činnosti.

Reorganizace 2009

K 1. 1. 2009 byla ministrem vnitra schválena změna systemizace republikových útvarů. Od tohoto data má NPC 13 odborů a 5 oddělení. NPC vede od 1. února 2009 plk. Mgr. Jakub Frydrych, který vystřídal předcházejícího dlouholetého ředitele NPC plk. JUDr. Jiřího Komorouse.

Ve vztahu k jednotlivým problematikám a jednotlivým regionům jsou výkonné součásti NPC (tj. ty součásti, které se zabývají přímo odhalováním organizované drogové kriminality) rozděleny na dva pražské odbory a šest regionálních expozitů.¹⁰⁸

Reorganizace 2015

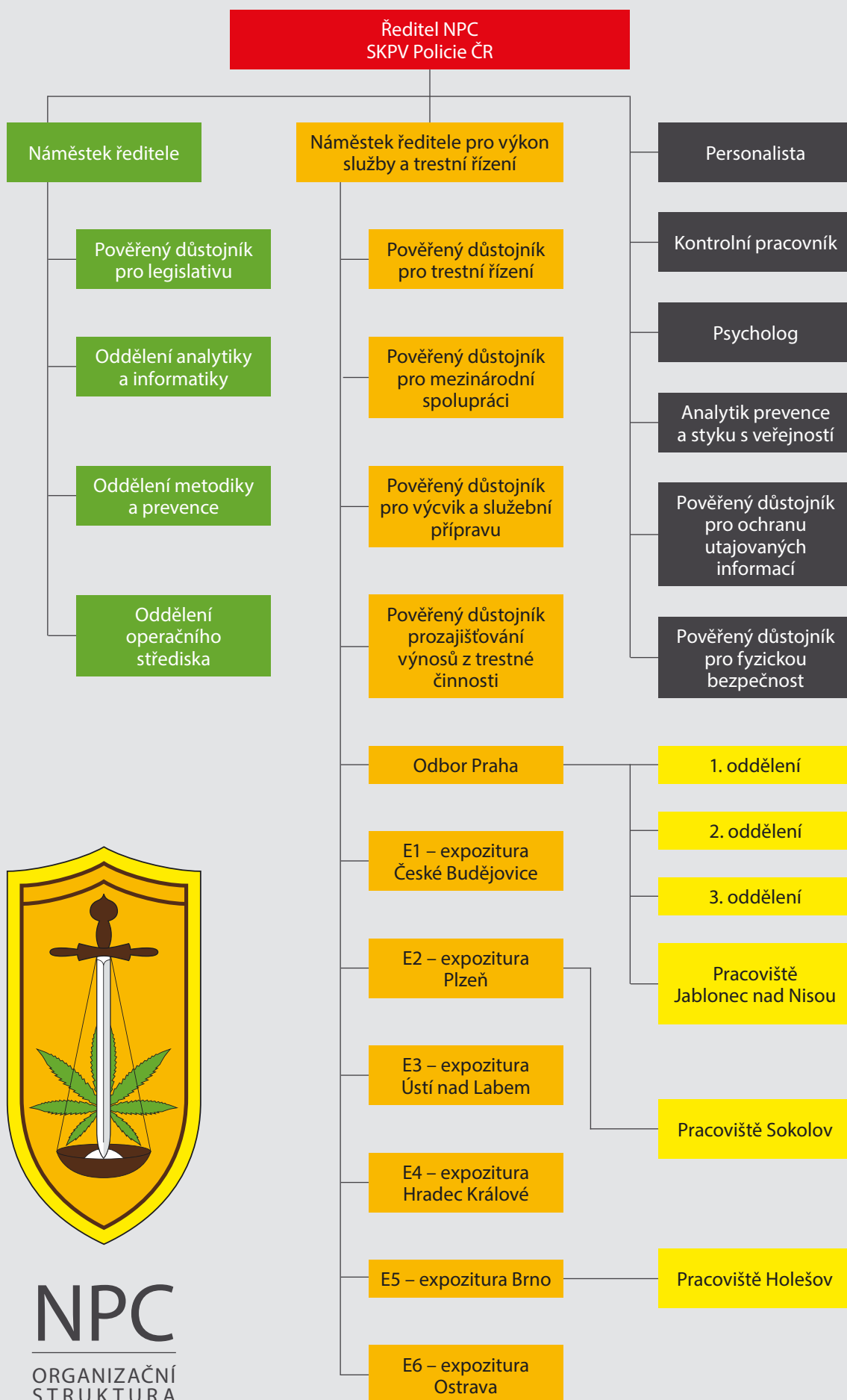
Organizační změna provedená v roce 2015 se týkala přenastavení funkčnosti „pražských“ pracovišť, vznikl Odbor Praha, který má tři výkonná oddělení. Tento fakt si vynutila zejména zvýšená dynamika činnosti vietnamských drogových uskupení, tedy nutnost systémového řešení vyhodnocování informací a účelné práce proti velkovýrobci metamfetaminu a netechnického konopí. Dalším záměrem reorganizace bylo posílení a profesionalizace výkonu operativně pátrací činnosti.

V roce 2016 se rovněž podařilo dobudovat tři nová regionální pracoviště NPC v Sokolově, Jablonci nad Nisou a Holešově.

Výcvik policistů NPC

VÝVOJ NELEGÁLNÍHO TRHU S DROGAMI A VÝZNAMNÉ PŘÍPADY NPC

Metamfetamin – pervitin

Jedním z nových trendů na drogové scéně po roce 1989, kterým NPC čelí, je výrazné rozšíření dostupnosti a poptávky po metamfetaminu – pervitinu.¹⁰⁹ Rokem 1989 končí období relativně uzavřených toxikomanských komunit, tzv. „perníkářů“ shromážděných kolem svého „vaříče“ a vyrábějícího pervitin pro úzký okruh známých konzumentů.¹¹⁰ Droga se začíná vyrábět ve stále lépe vybavených laboratořích. Dochází k nástupu nové generace komerčních „vaříčů“ a roste i organizovanost výroby a distribuce pervitinu.¹¹¹ Podle informací NPC čeští „vaříči“ pervitinu vyjíždějí do zahraničí, kde vyrábí pervitin přímo na místě.¹¹² Již počátkem 90. let pervitin pod názvem čeko získává popularitu i mimo území ČR – především v SRN, Itálii, Nizozemsku, Švýcarsku a Rakousku.¹¹³

V ČR se pervitin vyrábí pomocí jódu a červeného fosforu tzv. „českou cestou“, což je de facto modifikace výroby metamfetaminu tzv. Nagaiho cestou, objevenou v Japonsku roku 1888.¹¹⁴ Suroviny pro výrobu drogy, tzv. prekurzory, jsou v zásadě dvojího typu: efedrin a pseudoefedrin. Efedrin byl v ČR vyráběn ve Výzkumném ústavu antibiotik a biotransformací Roztoky (VÚAB), odkud po léta pronikal na černý trh. V roce 1998 byl však VÚAB privatizován (VÚAB Pharma a.s.) a došlo k zpřísnění evidence, která prakticky znemožnila nepozorované úniky efedrinu, s výjimkou případů krádeží vloupáním do závodu.¹¹⁵ V polovině roku 2003 pak vlastník, firma ICN Czech Republic a.s., výrobu efedrinu v Roztokách zastavila. Příčinou bylo, že se na trhu objevil daleko levnější efedrin dovážený z Asie, zejména z Číny.¹¹⁶

Domácí zdroje prekurzoru distribuovaného na černém trhu v ČR byly poté zčásti nahrazeny dovozy ze zahraničí. Jedná se o efedrin, který je dovážen např. z Polska, Slovenska, Ukrajiny, Rumunska, Bulharska, Maďarska, Nizozemska, Německa, zemí bývalé Jugoslávie, aj.¹¹⁷ Do obchodu s efedrinem jsou zapojeni zejména kosovští Albánci, kteří jej zřejmě získávají z Bulharska či Makedonie.¹¹⁸ NPC zaznamenává také zapojení makedonských uskupení do dovozu efedrinu. Tyto osoby se podílejí i na výrobě metamfetaminu a na následné organizaci jeho vývozu do západní Evropy, zejména Německa.¹¹⁹

Dovoz efedrinu je organizován i vietnamskými zločineckými strukturami a dále českými občany a rovněž občany jiných států z Nizozemska. Další dovoz efedrinu, který probíhá z Ukrajiny přes Polsko, organizují ruskojazyčná uskupení operující na území ČR, Polska a Ukrajiny. Tyto případy souvisí hlavně s výrobou větších množství pervitinu. V roce 2012 byl zaznamenán i případ, kdy se pachatelé snažili efedrin sami vyrobit pomocí technologie dovezené z jihovýchodní Asie.¹²⁰

Druhou cestou je výroba pervitinu z pseudoefedrinu obsaženém ve volně prodejných léčivech. Tento způsob v posledních letech převažuje. V ČR se jedná např. o léky Solutan, Modafen, Nurofen, Stopgrip, Paralen Plus Grip, Paralen Plus.¹²¹ Když došlo v roce 2009 ke zpřísnění kontroly výdeje tohoto typu léků v českých lékárnách, výrobci pervitinu se rychle přeorientovali na léky dovážené ze zahraničí, kde k podobné regulaci nedošlo.¹²² Léky jsou dováženy zejména z Polska¹²³ a Slovenska,¹²⁴ rovněž z Německa,¹²⁵ Maďarska¹²⁶ a Vietnamu.¹²⁷

Značnou část dovozu léčiv s obsahem pseudoefedrinu z Polska do ČR organizovaly podle poznatků NPC z roku 2014 bulharské zločinecké skupiny, jichž na území Polska a ČR začalo působit hned několik. Tyto skupiny začaly dodávat léčiva s obsahem pseudoefedrinu vietnamským zločincům v množství od 30 kg výše. Část léčiv nepocházela z Polska, ale byla sem Bulhary dovezena z Turecka, kde se některá léčiva s obsahem pseudoefedrinu licenčně vyrábí.¹²⁸

Ostatní chemické látky potřebné pro výrobu metamfetaminu jsou volně dostupné ve specializovaných prodejnách.¹²⁹ Zvláštní kapitolu tvoří importy pre-prekurzorů, látek užívaných k výrobě prekurzorů ilegálních drog, které nejsou na seznamech kontrolovaných látek. Pre-prekurzory jsou v řádech stovek kilogramů dováženy mimo jiné i z Asie, převážně z Číny.¹³⁰

Jde o značně ziskovou činnost. K výrobě 1 kg metamfetaminu/pervitinu z farmak je zapotřebí přibližně 4,5 kg „polských“ léčiv, přičemž 1 kg léčiv lze v Polsku pořídit za přibližně 30 tisíc Kč. Organizované skupiny jsou schopny vyrobit 1 kg metamfetaminu za přibližně 170 tisíc Kč, přičemž jej v rámci „velkoobchodního prodeje“ (v řádech kilogramů) prodávají za cenu 250 tisíc Kč. V případě vývozu do Německa a prodeje na tamním trhu se tato cena zvyšuje čtyřnásobně, v případě vývozu do severovýchodních zemí se cena zvyšuje až osminásobně.¹³¹

Stále více se na trhu objevuje velmi kvalitní pervitin, který není ředěn, a rovněž pervitin vyrobený ve formě čirých krystalů. Poptávka po krystalickém pervitinu v posledních letech roste zejména ze strany odběratelů v Německu, Rakousku a rovněž v dalších zemích Evropy.¹³²

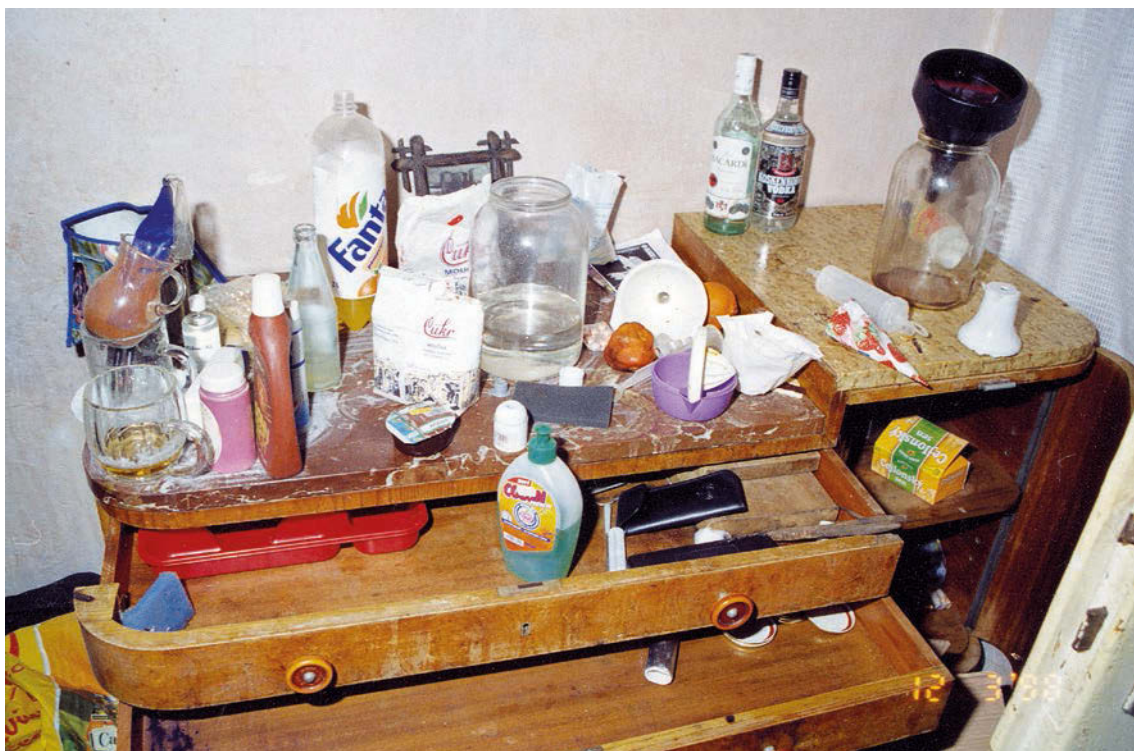
Výroba a distribuce pervitinu byla dlouho výlučnou doménou českých „vaříčů“ a dealerů. Přibližně kolem roku 2000 se do organizování výroby a distribuce drogy zapojily i ruskojazyčné a asijské skupiny, které začaly spolupracovat s českými domácími výrobci. Objem výroby pervitinu pod jejich vedením, hlavně díky zajištění přísunu efedrinu „vaříčům“, začal strmě narůstat.¹³³

Okolo roku 2010 NPC začala zaznamenávat významnou participaci Vietnamců přímo na výrobě pervitinu.¹³⁴ Vietnamští výrobci a dealeri se zaměřili zejména na pokrytí zvýšené poptávky po metamfetaminu v příhraničních oblastech s Německem.¹³⁵

V současnosti jsou do nelegálního obchodu s metamfetaminem zapojeny četné skupiny pachatelů, a to jak čeští státní příslušníci (výrazný je podíl příslušníků romského etnika), tak i vietnamští a ruskojazyční dealeri, skupiny osob z bývalé Jugoslávie, Bulharska, arabských zemí a další.¹³⁶ Tato uskupení mají vytvořeny pružně fungující produkční a distribuční sítě, které jsou schopny velmi rychle reagovat na vysokou poptávku po metamfetaminu.¹³⁷

Poslední případy řešené NPC v letech 2015-16 naznačují další nárůst velkoobjemové výroby metamfetaminu zejména ze strany vietnamských zločineckých uskupení.¹³⁸ Stále častěji jsou odhalovány dobře zařízené varny s produkční schopností v řádu několik desítek kilogramů na jeden výrobní cyklus, přičemž výroba je zpravidla organizována na několik směn.¹³⁹

Součástí zapojení ČR do mezinárodního obchodu s metamfetaminem se stalo i najímání českých kurýrů pro přepravu drogy v zahraničí. Zhruba od roku 2011 jsou čeští kurýři najímáni k převozu metamfetaminu z různých destinací do Japonska, kde jsou ceny metamfetaminu na nelegálním trhu podstatně vyšší, nežli na evropských trzích.¹⁴⁰ Čeští kurýři dnes působí i na dalších trasách. Např. v květnu 2016 byli zadrženi dva čeští občané s kontrabandem 20 kg metamfetaminu na letišti v Aucklandu na Novém Zélandu. Do země přiletěli linkou z thajského Bangkoku. Zásilka by na místním černém trhu měla hodnotu 13,6 miliónu amerických dolarů.¹⁴¹

Byt toxikomana

Dávky pervitinu připravené k distribuci

VAROMA

Skupina pachatelů v letech 2004 a 2005 dovážela do České republiky efedrin po „Balkánské trase“ za účelem výroby metamfetaminu. Ten byl následně exportován do SRN. Efedrin potřebný k výrobě drogy dodávali do ČR etničtí Albánci původem z Makedonie, výrobu metamfetaminu prováděli čeští občané, následnou distribuci do Německa zajišťovali Albánci navázaní na německé dealery. Jako kurýři sloužili občané ČR, kteří metamfetamin převáželi do SRN v množstvích obvykle okolo 500 g v jedné zásilce.

NPC rozpracovala toto uskupení v rámci operace „Varoma“, jejíž poslední fáze proběhla v září 2006. Ve věci bylo zahájeno trestní stíhání jedenácti osob (osmi v ČR a tří v SRN). Při zadržení osob a při domovních prohlídkách na území ČR byly nalezeny 3 kg metamfetaminu a při zadržení kurýrů v SRN 2 kg metamfetaminu. Dále byla při akci zadokumentována a prokázána přeprava nejméně 13 kg metamfetaminu, který byl od konce roku 2004 do července 2005 vyvezen z ČR do SRN. V rámci domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor byly zajištěny pomocné chemické látky v množství desítek kilogramů. U zadržených osob bylo také nalezeno přibližně 500 tisíc Kč.

Dále byla zajištěna sofistikovaná laboratoř s do té doby nebývalou produkční schopností 4 kg na jeden výrobní cyklus a rovněž větší množství laboratorního skla a technických komponentů. NPC při této akci úzce spolupracovala s policejními a celními orgány v SRN.¹⁴²

1, 2 Akce VAROMA zajištěný metamfetamin
3 Akce VAROMA chemikálie potřebné pro výrobu metamfetaminu
4 Akce VAROMA zajištěná finanční hotovost
5 Akce VAROMA chemické sklo z laboratoře

APAAN

V lednu 2013 se dotázal Celní pátrací úřad Hamburk prostřednictvím Celní protidrogové jednotky Generálního ředitelství cel (CPJ GŘC) na kontejnerovou zásilku z Číny směřující přes přístav Hamburk do České republiky. Zásilka byla deklarovaná jako 26 tun prachu prášku a byla určena pro firmu vlastněnou vietnamskými občany žijícími v ČR. Němečtí celníci měli podezření, že zásilka obsahuje tabák určený k nelegální výrobě cigaret.

Jeden z jednatelů firmy již figuroval ve vyšetřování zahájeném v souvislosti s jinou kontejnerovou zásilkou z Číny do přístavu Hamburk v roce 2012. V případě této starší zásilky existovalo podezření, že se v ní mohou nacházet prekurzory pro výrobu metamfetaminu. Česká strana tehdy prostřednictvím styčného důstojníka GŘC v SRN požádala o kontrolu konkrétního kontejneru v přístavu Hamburk, ale kontejner byl vypraven dříve, než došlo k jeho kontrole.

Na základě šetření NPC vzniklo podezření, že v kontejneru by se mohly nacházet prekurzory k výrobě metamfetaminu a byla dohodnuta kontrola kontejneru celními orgány v Hamburku. Při kontrole bylo zjištěno, že kontejner obsahuje 16 tun prachu prášku a 10 tun chemické látky APAAN.¹⁴³ Ta nemá jiné praktické využití, nežli k výrobě BMK – prekurzoru užívaného k výrobě metamfetaminu. APAAN byl zajištěn pro celní delikt a prací prášek byl propuštěn do místa určení.

V průběhu vyšetřování detektivové zjistili, že do přístavu v Hamburku míří další dva kontejnery se stejně deklarovaným zbožím a pro stejnou firmu. Oba náklady byly sledovány. Na sledování se podílela NPC, Celní protidrogové jednotky GŘC (CPJ GŘC), celní orgány SRN, Kriminální policie a Celní úřad Nizozemska, Policie Polské republiky.

Překládku obou kontejnerů v ČR prováděly osoby vietnamské národnosti pod dohledem cizinců z Belgie a Nizozemska ozbrojených střelnými zbraněmi. Tito muži pak doprovázeli náklad APAAN na jeho další trase. Ta v prvním případě vedla z ČR zpět do SRN a následně Nizozemska, v druhém případě z ČR přes Polsko, SRN a Nizozemska do Belgie. V druhém případě měl kamion určený k přepravě APAAN estonskou poznávací značku a byl opatřen rušičkou signálu GSM a GPS. Z rozhodnutí Policie Nizozemska nakonec došlo k zadržení nákladu APAAN a jeho doprovodu v Nizozemsku.

Celkově bylo ze tří kontejnerů zajištěno celkem 30 tun látky APAAN, s jejíž pomocí by bylo možné vyrobit takové množství BMK,¹⁴⁴ jež by pokrylo potřebu tohoto prekurzoru k produkci 24 tun metamfetaminu. Prodejní cena, respektive zisk v případně takto vyrobeného metamfetaminu, by se pohyboval v řádech stamiliónů Kč.¹⁴⁵

Akce APAAN překládání látky APAAN, který slouží jako prekurzor při výrobě metamfetaminu

V rámci mezinárodní operace „Bat“ se detektivům NPC ve spolupráci s příslušníky Pohraniční stráže Polské republiky podařilo na území obou států odhalit a zadržet organizovanou skupinu pachatelů, zabývajících se nelegální velkoobjemovou výrobou a obchodem s metamfetaminem. Droga končila u odběratelů na území České republiky, SRN, Austrálie a u překupníků albánského původu. Jednalo se o největší policejní protidrogový zásah v roce 2015.

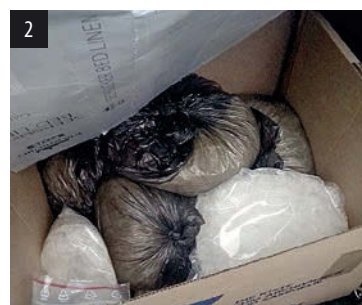
Výroba vysoce kvalitního krystalického metamfetaminu probíhala na území Západočeského, Ústeckého a Středočeského kraje a v Praze. Prekurzorem pro výrobu metamfetaminu bylo léčivo Cirrus, které skupina získávala z Polska. Jedná se o přípravek vyráběný v Turecku. Na jeden výrobní cyklus, který trval přibližně 5 dní, byli výrobci schopni vyrobit 30 až 50 kg metamfetaminu. Aby výrobci zredukovali riziko odhalení svých varen, přesunuli část výroby metamfetaminu na území Polska.

Skupování metamfetaminu od výrobců a jeho další prodej vietnamským „velkoodběratelům“ v příhraničí ČR a SRN, stejně jako zajišťování prekurzoru pro jeho výrobu, prováděl hlavní organizátor skupiny. Metamfetamin vykupoval od výrobců za cenu 210 tisíc Kč za 1 kg a zásoboval jím tržnice.

Po půlročním prověřování trestné činnosti v rámci operace „Bat“ policisté NPC ve spolupráci s útvary Krajského ředitelství policie ČR hl. m. Prahy, Karlovarského kraje, Středočeského kraje, Ústeckého kraje a útvaru Generálního ředitelství cel závěrem roku 2015 zadrželi a obvinili na území ČR celkem 13 pachatelů, z toho 11 Vietnamců a 2 Čechy. Při závěrečné realizaci operace, která probíhala ve městech Dubí, Žatec, Teplice, Praha, Cheb, Hrádek nad Nisou, Podbořany, Jirny a Jíloviště, bylo provedeno na 20 domovních prohlídek a 15 prohlídek jiných prostor a pozemků, při kterých byly zajištěny 2 velkokapacitní laboratoře na výrobu metamfetaminu, 10 luxusních automobilů v celkové hodnotě 4 milióny Kč, 2 velké vily v hodnotě 10 miliónů Kč a přibližně 15 miliónů Kč v hotovosti.

Na území Polska byl zadržen kurýr, který do ČR převážel 27 kg metamfetaminu. Příslušníci polské pohraniční stráže rovněž odhalili poblíž Varšavy velkokapacitní laboratoř na výrobu metamfetaminu a sklad s 30 kg tablet Cirrus. Na území Polské republiky bylo zadrženo a obviněno celkem 6 osob, z toho 5 osob vietnamského původu a 1 občan Polska, který v případě figuroval jako kurýr.

Celkem bylo v rámci operace „Bat“ zajištěno 50 kg metamfetaminu, 90 kg léčiv s obsahem pseudoefedrinu, 3 velkokapacitní varny, větší množství chemikálií potřebných k výrobě metamfetaminu a zadrženo 19 osob na území obou států.¹⁴⁶

1-3 Operace BAT metamfetamin zajištěný při domovní prohlídce.

V rámci operace „Jitka“ realizované v letech 2013 až 2015 se detektivům NPC podařilo odhalit rozsáhlý nelegální obchod s chemickými látkami určenými pro výrobu metamfetaminu. Látky z tohoto nelegálního obchodu představovaly významný zdroj prekurzorů zejména pro velkovýrobce metamfetaminu působící v příhraničních oblastech na severu a západě Čech. Nelegální transakce probíhaly pod zástěrkou legálního obchodu s chemickými látkami.

Po více jak ročním prověřování trestné činnosti detektivové NPC ve spolupráci se Zásahovou jednotkou Krajského ředitelství Policie Ústeckého kraje zadrželi koncem července 2014 jednačtyřicetiletého českého státního příslušníka, který nelegální obchod organizoval. Muž prostřednictvím firmy, již vlastnil, nakupoval v České republice a v zahraničí chemické látky potřebné pro výrobu metamfetaminu a tyto látky dále prodával cestou svých prodejen s chemickými potřebami v Praze, Chomutově a Chebu. Jeho zákazníci byli výrobci metamfetaminu, překupníci a dealeři zejména z řad vietnamské komunity.

Při samotném zadržení muže policisté zajistili 10 kg pseudoefedrinu, 3 kg metamfetaminu, 6 miliónů Kč v hotovosti, 4,7 miliónu Kč ve směnkách, 750 kg jódu, 740 kg červeného fosforu, 613 litrů kyseliny fosforečné, 2319 kg hydroxidu sodného, 822 litrů kyseliny chlorovodíkové, 1571 litrů toluenu, 1380 litrů acetonu, velkokapacitní laboratoř na výrobu metamfetaminu a 5 luxusních osobních automobilů. Při zajišťování takto velkého objemu nebezpečných látek, často balených v neoriginálních obalech, musel být na místo přivolán Hasičský záchranný sbor, který provedl dekontaminaci místa nálezu a zároveň asistoval při převozu chemických látek do režimového skladu Policie České republiky.

Během operace „Jitka“ se policistům dále podařilo zadokumentovat nelegální obchodní transakce pachatele s několika tunami jódu a červeného fosforu (nejméně 4,1 tuny jódu a 2,4 tuny červeného fosforu). Pro výrobu 1 kg metamfetaminu je potřeba 1,4 kg jódu a 0,4 kg červeného fosforu. Celkově by se látky, které muž zobchodoval v době vyšetřování a které byly zajištěny při jeho zadržení, daly zneužít na výrobu 3,5 tuny metamfetaminu, jehož hodnota na nelegálním trhu v ČR přesahuje 2,5 miliardy korun.

Chemické látky pocházející od obviněného byly následně zajištěny v rámci policejních operací usku- tečněných proti nelegálním laboratořím na území Karlovarského, Ústeckého, Středočeského kraje a v Praze. Během těchto operací bylo odhaleno pět velkokapacitních laboratoř s celkovou odhadovanou produkcí v řá- dech stovek kilogramů metamfetaminu.

„Svým rozsahem a dopadem na nelegální produkci metamfetaminu se jedná o nejvýznamnější případ v his- torii České republiky,“ komentoval operaci „Jitka“ policejní prezident plk. Tomáš Tuhý.¹⁴⁷

1, 2 Akce JITKA sklad nelegálního obchodu s chemickými látkami určenými pro výrobu metamfetaminu
3 Akce JITKA zajištěná finanční hotovost

Koncem června 2015 byli v Japonsku odsouzeni poslední obvinění pachatelé v souvislosti s operací s krycím názvem „Sake“. V rámci operace byla rozkryta organizovaná skupina pachatelů z řad občanů Iránu, Turecka, Slovenska a České republiky, která najímala kurýry z řad českých a slovenských občanů pro převoz metamfetaminu z Turecka a Arménie do Japonska. Kurýři zadržení v Japonsku byli na základě tamního práva odsouzeni k trestům odnětí svobody v délce trvání od 7 do 10 let a k pokutám až do výše 6 miliónů japonských jenů.

Na odhalování trestné činnosti této skupiny se vedle NPC podílely policejní složky Slovenska, Velké Británie, Turecka, Arménie a dále zástupci mezinárodních policejních organizací Europol a Interpol. Metamfetamin pocházel z Iránu, kde se jeden gram této látky dá koupit v přepočtu za 200 Kč, přičemž v Japonsku se prodejní cena metamfetaminu pohybuje kolem 19 tisíc Kč za jeden gram. Kurýři najatí k převozu drog cestovali ve většině případů ve smíšených manželských nebo sourozeneckých párech, nebo i párech náhodně vybraných osob, což mělo zlepšit jejich krytí. Z Prahy nebo Vídně odletěli do Turecka nebo Arménie, kde obdrželi speciálně upravený kufr s ukrytým 1 kg metamfetaminu. S tím poté pokračovali letecky přes Abú Zabí nebo Dubaj do Japonska na letiště Narita v Tokiu. Zde se ubytovali v předem určeném hotelu, kde došlo k předání kufru s metamfetaminem. Jako odměnu za převoz metamfetaminu kurýři obdrželi finanční částku okolo 100 tisíc Kč na pár a organizátoři jim také hradili veškeré cestovní výdaje a ubytování.

Detektivové na případu pracovali tři měsíce a za tuto dobu se jim podařilo odhalit organizátory skupiny, kteří se zdržovali ve Velké Británii, a zadokumentovat pět převozů metamfetaminu do Japonska. Japonské policejní orgány zadržely muže a ženu přímo při pokusu o dovoz 2 kg metamfetaminu, ukrytého ve dvou kufrech, do Japonska. Dále byly ve spolupráci s pracovníky Národnej kriminálnej agentúry Slovenské republiky, National Crime Agency Velké Británie a policejními složkami Turecka na letištích ve Velké Británii zadrženi dva slovenští občané, kteří se pokoušeli přivést z Turecka a Arménie na území Velké Británie celkem 5 kg metamfetaminu. Ten měl s největší pravděpodobností také pokračovat do Japonska. V rámci této spolupráce byl rovněž v jednom z hotelů v Antálii v Turecku zadržen muž slovenské národnosti, trvale se zdržující na území České republiky, a to ve chvíli, kdy přebíral od muže turecké národnosti zavazadlo s 2 kg metamfetaminu, které měl následně přepravit do Velké Británie a dále do Japonska. Tento zadržený byl hlavním podezřelým v operaci „Sake“ v České republice, kde organizoval najímání kurýrů pro pašování metamfetaminu do Japonska.

Na území České republiky byly v rámci realizace operace „Sake“ zadrženy tři osoby. Další z hlavních organizátorů, muž slovenské národnosti zdržující se na území Velké Británie, byl na základě evropského zatýkacího rozkazu zadržen britskými policejními složkami.¹⁴⁸

1 Akce SAKE, kufr s úkrytem pro 1 kg metamfetaminu
2 Akce SAKE prohlídka kufru s ukrytým metamfetaminem
3 Akce SAKE 1 kg metamfetaminu ukrytý v kufru

Heroin

V oblasti pašování heroinu, především „hnědého heroinu“ (č. 3), nabyla na významu, zejména po propuknutí války v Jugoslávii v roce 1991, tzv. severní větev „Balkánské cesty“. Tato pašerácká trasa vede přes Turecko, Bulharsko, Rumunsko, Jugoslávii, Maďarsko a Českou republiku dále na Západ.¹⁴⁹ Podle zjištění policie z roku 1995 byla Česká republika zapojena díky aktivitám nigerijských zločineckých seskupení i do tranzitů tzv. „bílého heroinu“ (č. 4) pocházejícího z asijských produkčních oblastí, zejména Thajska. Cílové země byly v tomto případě opět státy Západní Evropy a dále USA.¹⁵⁰

V nelegálním obchodu s heroinem na „Balkánské cestě“ se angažovaly zejména organizované gangy z Turecka, Kosovské Albánie, dále uskupení původem z Makedonie, Bulharska, Chorvatska, Bosny a Hercegoviny, Srbska, Bulharska či bývalého Sovětského svazu. Čeští občané byli do činnosti těchto organizací zapojeni převážně na nižších stupních jejich hierarchie, v rámci distribuce drog na českém trhu a jako kurýři.¹⁵¹

Organizátoři pašování heroinu využívali kamionovou přepravu (zejména TIR), osobní vozy, kontejnerovou přepravu, autobusovou přepravu organizovanou cestovními kancelářemi, letecké cesty a drogové kurýry.¹⁵² Česká republika se stala důležitou vstupní branou na heroinové trhy zemí evropského společenství. Především Kosovští Albánci záhy začali dodávat heroin i na drogový trh v ČR, přičemž nízkými cenami drogy a čistotou nabízeného zboží záhy předčili své konkurenty.¹⁵³ To vše se na českém drogovém trhu negativně projeвило.

Na drogové scéně v ČR se heroin ve větších množstvích objevil někdy v letech 1992-93 a jeho dostupnost se zvýšila s ohromující rychlostí.¹⁵⁴ Heroin se již v roce 1996 stal hned po pervitinu nejzneužívanější „tvrdou“ drogou v ČR.¹⁵⁵ Počet případů závislosti na heroinu registrovaných v ČR rostl.¹⁵⁶

Hlavní postavení v obchodu s heroinem na území ČR získala a nadále si udržuje kosovoalbánská komunita, dochází však k jejímu většímu propojení s občany Bulharska, Chorvatska, Bosny a Hercegoviny, Albánie. To zejména v souvislosti s organizací a využíváním kurýrních cest. Na domácí scéně se na kosovoalbánské skupiny napojují i Arabové, Romové a Vietnamci.¹⁵⁷ V roce 2012 byly rovněž v ČR zaznamenány aktivity nigerijských zločineckých skupin v souvislosti s pašováním heroinu z Turecka do zemí Evropské unie.¹⁵⁸ V roce 2013 NPC zaznamenala v této oblasti aktivity makedonských zločineckých skupin, které se etablovaly na území České republiky, Rakouska, Německa a Nizozemska.¹⁵⁹ Do zločineckých struktur zabývajících se nelegálním obchodem s drogami rovněž stále častěji pronikají Poláci a Češi.¹⁶⁰ Občané České republiky zauímají v hierarchii drogových organizací nejčastěji pozice kurýrů. Většinou neznají jména osob fungujících v pozadí jako hlavní organizátoři.

V případě heroinu určeného pro český trh dominuje jeho zásobování prostřednictvím menších zásilek, v množství do 10 kilogramů. Překupníci dodaný heroin dále ředí (jeho čistota se v pouliční distribuci pohybuje okolo 5 - 10 % diacetylmorfinu) a dodávají jej do místních distribučních sítí tvořených převážně osobami ze sociálně slabších vrstev, Romy a místními toxikomany.¹⁶¹

Významné případy NPC

ANDROMEDA

V letech 1993-97 proběhla rozsáhlá operace s krycím názvem „Andromeda“. Na čtyřleté operaci, kterou koordinovala NPC, spolupracovaly i další české a zahraniční instituce. Jejím cílem se stal silný česko-albánský gang operující na „Balkánské cestě“.

Na základě předběžně získaných informací byla v prosinci roku 1993 svolána schůzka, které se zúčastnili vedle českých policistů i zástupci Úřadu vyšetřování Generálního ředitelství cel a protidrogových centrál z Německa, Švýcarska, Slovenska a Maďarska. Na této poradě byl vypracován společný postup, který měl vést k odhalení struktury gangu a jeho kompletní paralyzaci. ČR, která byla vůbec poprvé řídicí složkou operace takového rozsahu, vyslala na základě výsledků této porady do zahraničí jednoho důstojníka, který v návaznosti na informace české policie koordinoval zahraniční akce.

V září 1994 byli zadrženi dva „bossové“ sledovaného gangu. Jednalo se o Kosovské Albánce ve věku

28 a 48 let, kteří dlouhodobě pobývali na území České republiky. Hlavní šéf gangu, sedmatřicetiletý A. E., o jehož dopadení usilovaly všechny policejní složky Evropy, unikl spravedlnosti až do června 1997, kdy byl zadržen v Brně. Celkem bylo v rámci operace zadrženo na území ČR i v zahraničí 96 osob. Z devadesáti procent se jednalo o Kosovské Albánce a z deseti procent o občany ČR. Všichni členové gangu byli ozbrojeni. Dále policie zachytila přibližně 100 kilogramů heroinu. Jednalo se o vysoce kvalitní turecký „hnědý heroin“ č. 3. Droga byla na území České republiky dodávána ve větších zásilkách. V jisté průmyslové hale se potom tyto zásilky rozdělovaly na menší a pašovaly na Západ. Při převozu přes státní hranici uschovali pachatelé drogy v mrtvých schránkách v motorech automobilů, v rezervních pneumatikách vozidel a na dalších místech.

Za dobu, po kterou páchal organizovanou trestnou činnost, gang přepravil podle odhadů odborníků několik set kilogramů drogy.¹⁶²

KLEC

Hlavním cílem operace „Klec“ byl Princ Dobroši, který stál v čele zhruba stočlenné kosovoalbánské drogové organizace. V roce 1993 ho dopadla norská policie a koncem roku 1994 byl v Oslu odsouzen k 14 letům vězení. Dobrošimu se však podařilo z vězení v Ullersmo uniknout, když podplatil jednoho z dozorců, a poté odcestoval ilegálními kanály do Chorvatska. Zde se podrobil plastické operaci obličeje na špičkové soukromé klinice (za operaci údajně zaplatil 35 000 německých marek – zhruba 660 tisíc Kč) a znovu se vrátil do drogového byznysu.

Protože skandinávští protidrogoví specialisté předpokládali, že hledaný Kosovský Albánec by mohl po změně totožnosti operovat ve středoevropském regionu, vyzvali ke spolupráci NPC a pracovníky Protidrogového odboru GŘC. Policejní šetření nakonec po půldruhém roce odhalilo, že Princ Dobroši žije pod falešnými doklady a s novou tváří na našem území a organizuje odtud rozsáhlé transfery drog. Zhruba dvě třetiny z nich směřují do Skandinávie a jedna třetina do Itálie. Navíc se objevily signály, že peníze z Dobrošiho obchodu s drogami mohou sloužit k nákupu zbraní.

Na policejní schůzce v dánské Kodani, kdy se k jednání sešlo na třicet policejních velitelů z Norska, Švédska a Dánska a čeští experti, byla dohodnuta závěrečná fáze operace „Klec“. Dne 23. února 1999 odpoledne, po krátkém sledování, zablokovala na křižovatce u pražského hotelu Hilton tři civilně vyhlížející auta luxusní BMW. Mezi dvojí výměnou světél na semaforu, bez omezení provozu, stačili policisté z českého Útvaru rychlého nasazení Dobrošiho vytáhnout z vozu a zajistit ocelovými náramky.

Čtyři hodiny nato policisté překvapili a zadrželi v bytě v Praze 4 Dobrošiho „náměstka“ Limaniho Muratiho. Následně bylo na různých místech Evropy zatčeno dvaatřicet členů Dobrošiho zločinecké organizace.

Policisté našli v pražském Dobrošiho bytě zbraně – samopal AK 47 s optikou čínské výroby a českou pistolí ČZ 75, počítačku na peníze a listinné důkazy o tom, že zisky z drogových obchodů šly na nákup zbraní. V osmi položkách byla doložena konkrétní objednávka pěchotních a raketových systémů. Kam zásilka zbrojního materiálu směřovala, zůstalo předmětem vyšetřování. Vzhledem k předcházejícím Dobrošiho kontaktům se jako pravděpodobný cíl jevil Kosovo nebo jiné válčící země na Balkáně.

V létě roku 1999 byl Dobroši za mimořádných bezpečnostních opatření odeslán letecky, norským vojenským speciálem, zpět do Norska, kde si odpykal zbytek trestu a poté byl ze země vyhoštěn. Tři měsíce pobýval v Praze u své rodiny, pečlivě sledován policií, poté se vrátil do Kosova. Roku 2006 byl podezříván z účasti na přípravě teroristických atentátů v Praze. Podezření se nepotvrdilo.

Národní protidrogová centrála získala za zatčení Dobrošiho plaketu norského policejního prezidenta.¹⁶³

IRIDIUM

V rámci dvouleté policejní operace „Iridium“ čeští a italští policisté mapovali krok za krokem propojení Kosovských Albánců a italské zločinecké organizace Camorry. Kurýři kosovoalbánských drogových klanů dopravovali do Čech drogy po „Balkánské cestě“. Zde je od Kosovských Albánců nakupovali Italové a ukryté v automobilech dopravovali přes Rakousko na Apeninský poloostrov.

1 Akce KANÁL zajištěný heroin 2 Akce KANÁL balíčky heroinu zajištěné při prohlídce motorového vozidla 3, 4 Akce KLEC zadržení Prince Dobrošeho v Praze 5 Akce GERYK heroin ukrytý v automobilu 6 Akce GERYK zajištěné balíčky heroinu 7 Akce KAREM zajištěné 4 kg heroinu 8 Akce KAREM zajištěný heroin 9 Akce KAREM zajištěná uniforma Policie ČR 10, 11 Akce KAREM zajištěné zbraně 12 Akce Karem – část zajištěné finanční hotovosti

Signály o cestě heroinu z Česka do Itálie zachycovali detektivové z NPC již několik let. V květnu 1999 pak z italské strany přišlo upozornění na silné zločinecké seskupení, které využívá k transportu heroinu Českou republiku. Detektivové zjistili, že nejvýznamnějším představitelem italské mafie na českém území je Antonio Melandrino, který zde legálně podnikal. Pobočka organizace, kterou Melandrino řídil, měla svou pražskou centrálu v obchodním centru Vinohradský pavilón, kde se ukrývala pod názvem jisté italské firmy.

Drogy byly do Čech dopravovány v osobních automobilech. Končily většinou v garážích rozestých po celém území státu, kde byly překládány a připravovány pro další transport do Itálie – opět v různých důmyslných úkrytech v automobilech. Kurýři, pašovali „na jeden záťah“ obvykle kolem deseti kilogramů drogy.

Camorra operovala i na severní Moravě. Její obchod s heroinem zde organizoval další Ital – Senatore Vincenzo, přezdívaný „Účetní“. V Čechách se zdržoval zejména na Olomoucku a obchodoval převážně s Kosovskými Albánci.

Melandrino byl zadržen na přelomu roku 2000 v Praze. Poté následovalo Vincenzovo zatčení na Opavsku. Policie zadržela vedle bossů i řadu méně významných spolupracovníků organizace, včetně tří desítek českých kurýrů – vesměs řidičů kamionů, kteří heroin dopravovali do Itálie, a 30 kilogramů této drogy. Úspěchem bylo i zatčení německého pašeráka, který se pokoušel do Itálie dovézt deset kilogramů heroinu v nejvyšší možné koncentraci – 98 %.

Italské úřady označily operaci „Iridium“ za jednu z nejvýznamnějších akcí italských protimafiánských jednotek za poslední roky.¹⁶⁴

PLÁŠTĚNKA

Velmi rizikovým prekurzorem pro výrobu drog, kterému je věnována celosvětově zvýšená pozornost, je acetanhydrid. Přes veškeré snahy o přijetí legislativních opatření na národní, evropské i celosvětové úrovni zůstává jeho kontrola slabá a dochází k častým únikům acetanhydridu z legálního trhu do nelegální sféry. NPC se v této souvislosti roku 2007 významnou měrou podílela na mezinárodní operaci „Pláštěnka“. Operace vedla k odhalení a zadržení organizované skupiny osob původem z České republiky, Slovenska, Maďarska a bývalé Jugoslávie, která se zabývala obstaráváním acetanhydridu pro následnou výrobu heroinu. Skupinu vedl 65letý muž ze slovinské Ljubljany.

Členové skupiny získávali acetanhydrid v ČR a odtud jej dopravovali přes Slovinsko do Turecka. Podařilo se zadokumentovat, že tato organizovaná skupina v období let 2004 – 2008 nelegálně získala téměř 366 tun acetanhydridu, ze kterého lze vyrobit přibližně 183 tun čistého heroinu a až 550 tun heroinu naředeného pro pouliční distribuci. Slovinští a turečtí kriminalisté během realizace operace „Pláštěnka“ zadrželi celkem 98 tun acetanhydridu. Toto množství by bylo možné využít k výrobě 40 tun heroinu. Jednalo se o doposud největší záchyt této látky na světě.¹⁶⁵

Kokain

Jak prokázal případ „Delgado Martínez“ z roku 1991, kdy bylo na hraničním přechodu v Bělovsi u Náchoda poprvé zachyceno značné množství kokainu, české území si k zajišťování průnikových cest pašování kokainu na Západ záhy po demokratických změnách vybraly jihoamerické zločinecké organizace a rovněž organizace z bývalé Jugoslávie, bývalého Sovětského svazu, Itálie, arabských zemí a západní Afriky.¹⁶⁶ Kokain pocházel ze zemí Jižní Ameriky, především z Kolumbie, Peru a Bolívie. Jako kurýři byli většinou využíváni občané těchto států. Vedle ČR byly jako další tranzitní země k pašování kokainu využívány hlavně Nizozemsko, Rusko, Polsko a některé africké státy.¹⁶⁷ Vedle zločineckých gangů původem přímo z Jižní Ameriky se dovozem kokainu začaly zabývat i skupiny tvořené občany ČR společně s emigranty a reemigranty.¹⁶⁸ Čeští občané zapojení do obchodu s kokainem se rekrutovali z vyšších vrstev galerky, z vrstvy takzvaných „nových podnikatelů, ze zaměstnanců některých bezpečnostních agentur; v některých případech šlo o bývalé příslušníky specializovaných policejních a vojenských útvarů z dob Československé socialistické republiky.¹⁶⁹

V průběhu devadesátých let se Česká republika pro kokain stala významnou tranzitní zemí, kdy se k přepravě využívaly nejrozmanitější způsoby přepravy.¹⁷⁰ Do dnešní doby nadále nejběžnější způsob úkrytu při dovozu kokainu na naše území představují cestovní zavazadla, tělní dutiny a poštovní zásilky. Jinou z možností pašování kokainu, i když ne až tak častou, je dovoz této látky rozpuštěné v tekutině. Zejména s ohledem na cenu letenek a další finanční náklady dnes působí kurýři dovážející kokain do České republiky zejména na trasách z Peru, Venezuely, Brazílie a Dominikánské republiky.¹⁷¹

Další přetrvávající formou pašování kokainu je zasílání leteckých zásilek, kdy je droga ukryta do různých průmyslových výrobků, jako jsou náhradní díly, výpočetní technika, umělecké předměty a podobně.¹⁷² Největší co do jednorázově přepravovaného množství jsou kontejnerové zásilky, ve kterých je kokain ukryt v legální zásilce různého zboží.¹⁷³

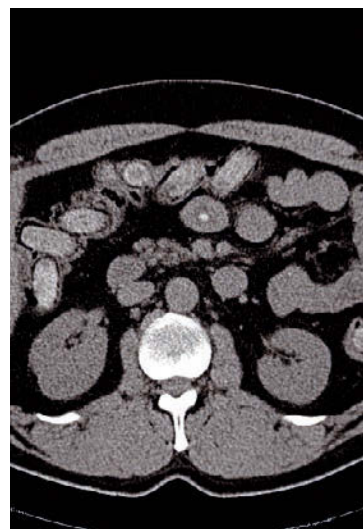
V roce 1997 bezpečnostní složky zaznamenaly nárůst případů dopravy kokainu v listovních a drobných balíkových zásilkách o několika stovkách gramů, ovšem těchto zásilek je značný počet. Adresátem je zpravidla jedna osoba, která střídá byty a doklady a znesnadňuje tak své ztotožnění a prokázání trestné činnosti.¹⁷⁴

Na české drogové scéně kokain zůstával dlouho na okraji zájmu konzumentů, zejména kvůli vysoké ceně a konkurenci lacinějšího pervitinu a heroinu. Cena kokainu distribuovaného v ČR zůstávala po léta stejná – v devadesátých letech se pohybovala okolo 2 – 2,5 tisíce Kč za gram kokainu v distribuční koncentraci.¹⁷⁵ Zájem o kokain byl především mezi „zlatou mládeží“, podnikateli, umělci, reemigranty a úspěšnými lidmi, kteří měli nadprůměrné příjmy a kteří se prostřednictvím drogy snažili dostat ze stresových stavů, jež jim jejich náročné zaměstnání přinášelo.¹⁷⁶

Situace se začala měnit okolo roku 2007, kdy cena kokainu na ilegálním trhu poklesla, a to až na hranici kolem 1,5 tisíce Kč za gram. Kokain přestal být doménou uživatelů drog z vyšší společnosti, získal oblibu mezi širší klientelou, včetně méně movité mládeže.¹⁷⁷ Nadále ovšem převažuje zneužívání kokainu zejména ve skryté populaci majetnější skupiny obyvatel.¹⁷⁸

V posledních letech se na pašování a distribuci kokainu z Jižní Ameriky do ČR, a rovněž dalších zemí Evropské unie, významnou měrou podílejí západoafrické zločinecké skupiny, zejména původem z Nigérie. Jako kurýři kokainu jsou najímáni jedinci ze zemí střední a východní Evropy, Balkánu a pobaltských zemí. Západoafrické zločinecké skupiny k dovozu kokainu do ČR využívají rovněž poštovní zásilky, ve kterých bývá kokain sofistikovaně ukrytý v jiném zboží.¹⁷⁹ Výrazné je zapojení Západoafričanů do pouliční distribuce kokainu v ČR. Afričtí dealéři operují zejména v centru Prahy a v pražských nočních klubech.¹⁸⁰

V oblasti nelegálního obchodu s kokainem rovněž pokračují aktivity zločineckých skupin tvořených výlučně občany České republiky, kteří mají vazby na jihoamerické země. Často se jedná o kontakty na krajany, kteří dříve z ČR emigrovali a nyní žijí v některé z jihoamerických zemí, nebo přímo o vazby na tamní zločinecká uskupení. Tato uskupení prostřednictvím kontaktních osob v produkčních zemích nakupují kokain, který za pomoci najatých kurýřů, občanů ČR, dováží do České republiky a zde jej dále distribuují.

CT vyšetření kurýra – polykače

Dovozu kokainu ze zemí Jižní Ameriky přes západoevropské nebo jihoevropské země se stále více věnují také zločinecké skupiny ze zemí západního Balkánu, jako je Srbsko, Chorvatsko, Bosna a Hercegovina. NPC zaznamenává případy, kdy je kokain dovezený balkánskými pašeráky do České republiky dodáván zde již etablovaným zločineckým skupinám etnických Albánců k místní distribuci.¹⁸¹

Významné případy NPC

BLIZZARD

V neděli 9. dubna 1995 byla ukončena dvouletá operace označená krycím jménem „Blizzard“. Proběhla ve spolupráci NPC a Úřadu vyšetřování ČR, americké DEA a příslušných rakouských, britských a německých úřadů. Během akce bylo zadrženo bezmála sedm set kilogramů kokainu, který směřoval z Kolumbie lodní dopravou přes německý Hamburk a Polsko do České republiky. Ve spolupráci s britskými kolegy se v březnu 1994 podařilo v britském Manchesteru zajistit zásilku tří set padesáti kilogramů této drogy. Kokain byl přepravován v prezervativech umístěných ve vydlabaném ovoci, uzavřeném v kompotech. Droga byla vyjmuta a náklad byl jako sledovaná zásilka vypraven dále do místa určení. Dalších tři sta čtyřicet kilogramů kokainu bylo zachyceno Německu. Tentokrát se jednalo o zásilku maskovanou ve sto tunách cukru, jež byla adresována autoservisu v Praze 5. Zásilka byla sice v Německu za asistence televizních kamer otevřena, ale i přesto se za mezinárodní spolupráce podařilo odhalit a zatknout hlavní organizátory pašování drog. Na ruzyňském letišti byl zadržen český občan T. M., trvale žijící v Nizozemsku, který se právě chystal opustit naši republiku směrem na Amsterdam. Tento český reemigrant a majitel dvou firem registrovaných v České republice se vrátil do vlasti z Nizozemska, kam odešel v roce 1968. V Nizozemsku a Portugalsku byl také trestán vězením jedenácti a tři let za trestnou činnost spojenou s omamnými látkami. Druhý pachatel J. M. byl zadržen při siestě po obědě v restauraci. Jednalo se o pětkrát soudně trestaného českého podnikatele a majitele servisu v Praze 5. Při domovní prohlídce u něho policie zkonfiskovala listinné materiály prokazující jeho trestnou činnost a dlouhé a krátké kulové zbraně, včetně pistole Parabelum, útočné granáty a střelivo do kulových zbraní a samopalu a kulometné nábojové pásy.

V případě proniknutí těchto dvou zásilek na český drogový trh by se jednalo přibližně o sedm miliónů distribučních dávek kokainu v ceně devět set miliónů korun.¹⁸²

ALIGÁTOR

Na podzim roku 1997 NPC uzavřela případ „Aligátor“. Jeho hlavním aktérem byl reemigrant z Kolumbie Václav Novotný-Urban, který se vrátil do České republiky po listopadu 1989. V rodném Opočně v Orlických horách založil s velkou publicitou pražírnu kávy, do níž plánoval dovážet kávová zrna přímo z Kolumbie. Ve svém okolí se však natolik zadlužil, že byl nucen se před hrozbou trestního stíhání urychleně vrátit zpět do Kolumbie. Odtud v září roku 1997 zorganizoval prostřednictvím kolumbijské společnosti vyvážející kolumbijskou kávu dovoz 4,5 tisíce kusů plechovek kolumbijské kávy do České republiky. Příjemcem dodávky byla firma Tasy Pavel Zítka v Opočně, od níž ji následně převzal zmocněnec Václava Novotného-Urbana – původem Kolumbijec – a dál s ní na českém území disponoval. Tento muž byl již dříve, v roce 1990, zatčen ve Frankfurtu nad Mohanem s kilogramem kokainu ukrytým v dvojité stěně příručního zavazadla.

Na základě agenturní práce expertů - a díky speciální technice - policie zjistila, že ve 120 plechovkách se nenachází deklarovaná káva, ale kokain o celkové hmotnosti 58,7 kg o průměrné čistotě 79,2 %. Cena dovezené drogy, z níž by bylo možno vyrobit více než dva milióny účinných dávek, by na tehdejší černém trhu přesahovala částku 350 miliónů korun. Mnohé nasvědčovalo tomu, že zásilka mohla směřovat z Jižní Ameriky přes české území do napojené jugoslávské sítě.

Kolumbijský partner Novotného-Urbana byl zadržen v Čechách. Rovněž Novotný-Urban byl v Kolumbii

1 Akce ALIGATOR kokain ukrytý
v plechovkách od kávy
2 Kontejnerky s kokainem
vyložené polykačem
3 Kontejner s kokainem s
orientačním testem na kokainem
4, 5 Akce HOLE lahve od vína,
ve kterých byl pašován
rozpuštěný kokain
6, 7 Akce HOLE zbraně zajištěné
v rámci akce
8 Akce HOLE zajištěný rozpuštěný
kokain

1-3 Akce FENIX zadržené dvě plachetnice v mezinárodních vodách v oblasti karibského Martiniku
 4-6 Akce FENIX střelné zbraně a náboje zajištěné při domovních prohlídkách provedených v ČR
 7 Akce FENIX šperky a finanční hotovost zajištěná při domovních prohlídkách v ČR

1-2 Akce MARABU
kokain ukrytý v obuvi

Akce MARABU kokain
ukrytý v knize

zatčen a v srpnu 1999 vydán k potrestání do České republiky. Nepřímé indicie nasvědčovaly tomu, že dodávky kokainu by mohly pocházet ze zdrojů pověstného Medellínského drogového kartelu.¹⁸³

FENIX

V letech 2009 – 2012 byla uskutečněna mezinárodní operace pod krycím názvem „Fenix“. Operaci zahájili v České republice detektivové NPC v prosinci 2009. Jejím cílem bylo rozkrytí mezinárodní organizované skupiny osob zabývající se pašováním a distribucí kokainu na území ČR a v zahraničí. Na základě informací získaných NPC byl za významné podpory Europolu ustanoven společný operativní tým složený ze zástupců policejních protidrogových jednotek ČR, USA, Slovinska, Španělska, Švédska, Bulharska a Uruguaye.

V rámci této mezinárodní spolupráce byly v lednu 2012 v oblasti karibského Martiniku, v mezinárodních vodách, zadrženy fregatou francouzského válečného námořnictva Ventose za podpory francouzské protidrogové jednotky Octris dvě plachetnice plující pod britskou a španělskou vlajkou. Na palubě jedné z lodí bylo nalezeno 1,2 tuny kokainu určeného pro evropský trh. Šlo o drogu velmi vysoké kvality, která by byla pro potřeby evropského trhu dále ředěna. Na těchto lodích bylo zadrženo sedm osob.

Dalším výsledkem operace „Fenix“ bylo zadržení 14 pachatelů ve Slovinsku. K jejich zatčení vedly i informace poskytnuté slovinským kolegům ze strany NPC.

V České republice bylo v rámci operace zadrženo celkem osm osob, a to v Praze a Ostravě. K zadržení pachatelů došlo ve spolupráci s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu, Útvarem rychlého nasazení, Krajským ředitelstvím Policie hlavního města Prahy, Krajskými ředitelstvími policie Moravskoslezského a Karlovarského kraje, Cizineckou policií, Celní správou a Celní protidrogovou jednotkou GŘC. Při následných domovních prohlídkách a prohlídkách jiných prostor bylo celkem zajištěno 400 gramů kokainu vysoké kvality, výpočetní a komunikační technika, velké množství šperků z drahých kovů, pistole ČZ vzor 52 – ráže 7,62 mm, revolver KORA, lovecká puška s optickým zaměřovačem a finanční hotovost v různých měnách, v celkové hodnotě 700 tisíc Kč. Dále se podařilo zajistit dva osobní automobily značky Hyundai HQ 1 a Mercedes-Benz 320.¹⁸⁴

MARABU

Hlavním cílem operace „Marabu“ realizované v roce 2015 bylo zadokumentování drogové trestné činnosti nigerijských organizovaných kriminálních struktur v Evropě a zadržení kurýrů a osob, které se zabývají dovozem nelegálních drog do zemí Evropské unie. Operaci zastřešila mezinárodní policejní organizace Europol se sídlem v Haagu. Na odhalování trestné činnosti Nigerijců se podílely zejména policejní složky České republiky, Španělska, Německa, Rakouska, Švédska, Nizozemska, Norska a Portugalska.

Osoby zadržené a obžalované v České republice se zabývaly pašováním velmi kvalitního kokainu z Brazílie a Kolumbie pro členy nigerijské organizované skupiny a najímáním kurýrů. V rámci trestního spisu vedeného NPC k této operaci byli zadrženi čtyři čeští státní příslušníci, tři z nich na území České republiky a jeden ve Španělsku. Celkem u nich byly zajištěny více jak tři kilogramy vysoce kvalitního kokainu. Jedna z hlavních pachatelek, která prováděla nábor kurýrů v České republice, byla i s jedním ze spolupachatelů zadržena v Praze.

V rámci Evropy bylo na základě spolupráce NPC s dalšími evropskými policejními složkami zadrženo několik pachatelů, a to jak přímo organizátorů drogových tranzitů, tak i kurýrů. Například se jednalo o nigerijského občana, žijícího v ČR, který byl zadržen na letišti v Malmö ve Švédsku s půl kilogramem heroinu. Tento muž k odvedení pozornosti bezpečnostních složek používal jako doprovod dvouleté dítě. Dva čeští občané zadrženi na letišti ve Frankfurtu nad Mohanem pašovali tři kilogramy kokainu ukryté v několika párech bot, uložených v kufru jejich nezletilého dítěte. Spolu s nimi byli ve Vídni zadrženi i český a nigerijský občan, kteří jejich cestu organizovali. V této souvislosti byl současně ve Španělsku po přeletu z Brazílie zadržen i další český kurýr s kilogramem kokainu.

V případě jednoho ze zadržených českých kurýrů, který z brazilského São Paula převážel 800 gramů kokainu ve svém trávicím traktu na letiště do Bilbaa ve Španělsku, hrozilo akutní nebezpečí ohrožení života kvůli

prasklé kapsli s kokainem v žaludku. Kurýr musel být rychle dovezen do nemocnice, kde mu byla droga z těla chirurgicky vyjmuta, přičemž mu zůstanou doživotní následky.¹⁸⁵

Kanabisové preparáty

Zneužívání marihuany bylo v ČR nastartované již před rokem 1989, ovšem až po roce 1989 se změnilo ve skutečnou módní vlnu, zejména mezi mládeží. Rychle vzrostla domácí produkce marihuany, kterou si toxikomani pěstovali doma v květináčích i na ilegálních políčkách.¹⁸⁶ Záhy se rozběhlo i její pašování ze západní Asie a některých regionů bývalého Sovětského svazu.¹⁸⁷ Na toxikomanské scéně se objevily nové postupy a techniky, které umožnily zvýšit obsah aktivní složky THC188 v rostlinách. Do distribuce kanabisových preparátů se zapojili nezaměstnaní, studenti, vězni, hudebníci, vyznavači různých alternativních kulturních směrů aj.¹⁸⁹

Další kanabisový produkt, hašiš, je do ČR dovážěn zejména ze severní Afriky a rovněž z některých zemí západní Asie. V nelegálních importech hašiše se významně angažují arabské zločinecké skupiny tvořené občany Maroka, dále Tuniska, Alžírsko, Egypta a Libye. Tyto skupiny mnohdy spolupracují s balkánskými překupníky a snaží se uchytit i v obchodu s heroinem.¹⁹⁰ V menším množství obchodují s kanabisovými preparáty Palestinci a Arabové z oblasti Libanonu, Sýrie apod. Tito lidé mají z minulosti kontakty v Rusku a na Ukrajině.¹⁹¹ Hašiš, především z Maroka a Španělska, pašují i čeští občané.¹⁹²

V roce 1996 zaznamenaly bezpečnostní složky v ČR případy pašování marihuany a hašiše ve velkém, realizované západoafrickými zločineckými skupinami. Jednalo se zejména o Nigerijce, kteří obchodovali s produkty pocházejícími přímo z Nigérie.¹⁹³ V roce 2004 byly získány poznatky, které ukazovaly i na vzrůstající dovoz hašiše do Evropy z Asie, zejména z Nepálu, Indie a Thajska. Tyto dovozy organizovali občané ČR.¹⁹⁴

Do prodeje na ulici a v různých klubových zařízeních se zapojili zejména Češi a Arabové. Čeští překupníci často odkupují větší množství drogy od arabských dovozců a poté je rozdrobují mezi další české dealery-distributory na nižších úrovních drogového řetězce.¹⁹⁵

Roku 1999 policie zjistila a zlikvidovala skleníkovou plantáž vysoce šlechtěného konopí v Příbrami.¹⁹⁶ Tento záchyt předznamenal nástup tzv. indoorového pěstování konopí, resp. ilegálního pěstování konopí v uzavřených prostorech s umělým osvětlením a za pomoci hydroponických metod, v ČR.

Zejména od roku 2007 počet indoorových pěstíren marihuany odhalených policií začal rychle narůstat. Indoorovým pěstováním konopí a následnou výrobou marihuany se na našem území začali stále častěji zabývat Vietnamci. Již v roce 2009 ve více jak třech čtvrtinách případů indoorových pěstíren odhalených policií figurovaly vietnamské skupiny, zbytek připadl na Čechy.¹⁹⁷

V ČR se objevil i problém tzv. growshopů. V growshopech mohou zákazníci nakoupit vše potřebné k pěstování, zpracování i následnému užívání marihuany (drtičky, dýmky, papírky ke kouření marihuany aj.). Většina obchodníků v growshopech zákazníkům rovněž radí, jak dosahovat maximálních hodnot THC při pěstování šlechtěných odrůd konopí za pomoci sofistikovaných pěstitelských metod. Tyto obchody jsou provozovány jako kamenné i internetové.¹⁹⁸ V roce 2013 jich protidrogová policie registrovala více jak 120. Následně se policii podařilo činnost řady těchto prodejen utlumit a jejich provozovatele stíhat pro trestný čin šíření toxikomanie. Určitý počet growshopů však nadále zůstává v provozu.¹⁹⁹

Indoorově vypěstovaná marihuana je částečně distribuována na území České republiky, zčásti vyvážena do zahraničí – do Německa, Nizozemska, Velké Británie, Maďarska, na Ukrajinu a do Skandinávie.²⁰⁰ NPC získala rovněž poznatky o vývozu marihuany vypěstované v ČR do Ruska. Tyto exporty organizují ruská kriminální uskupení. Dochází i k paradoxním případům, kdy si koupěchtivý český občan vyjede pro kvalitní marihuanu do Nizozemska, tam však zakoupí marihuanu vypěstovanou ČR.²⁰¹

Zisky z prodeje indoorově vypěstovaného konopí jsou enormní. V tuzemsku se 1kg marihuany/sušiny prodává v ceně kolem 60 – 100 tisíc Kč; v zahraničí je to až 4 tisíce euro za 1kg. Náklady na vybudování indoorové pěstírny (stavební práce, světelné zdroje, zavlažovací systémy, sazenice, hnojivo atd.) jsou obvykle pokryty ziskem z prodeje první sklizně. Výnosy z dalších sklizní konopí a z něj vyrobené marihuany jdou již pěstitelům.²⁰²

NPC zaznamenává zejména od roku 2013 u vietnamských zločineckých skupin zabývajících se drogovou kriminalitou odklon od nelegálního pěstování konopí k nelegální výrobě metamfetaminu. Pěstování konopí ztrácí u vietnamských zločineckých skupin atraktivitu kvůli vysokým počátečním investicím a riziku odhalení.²⁰³ Naopak v letech 2015– 2016 NPC zaregistrovala rostoucí zapojení českých občanů a občanů bývalé Jugoslávie (Srbů, Chorvatů) do tohoto druhu kriminálních aktivit.²⁰⁴

Významné případy NPC

HRNEC

V roce 1999 byla dokončena společná akce detektivů NPC a celníků zaměřená proti organizované skupině obchodníků s hašišem. Hlavní pachatel, občan Slovenska, organizoval velkoobjemové pašování hašiše z jižní Evropy a Nizozemska do severovýchodních zemí. K tomuto využíval české kamionové přepravce, kdy hašiš byl ukrýván v plechových schránkách vložených pod podlahou návěsů kamionů. V rámci společné mezinárodní akce se podařilo prokázat převoz 13,5 tuny lisovaného hašiše, převážná část kontrabandu byla zajištěna na území Norska a Švédska.²⁰⁵

CANH

V srpnu 2010 proběhla policejní operace s krycím názvem „Canh“, kterou provedl společný pracovní tým příslušníků NPC a Celní protidrogové jednotky GRČ, expozitury Praha. S ohledem na rozsah operace se na celé akci podílely i další útvary Policie ČR a Celní správy ČR včetně Skupiny operativního nasazení Celní správy ČR, Útvaru rychlého nasazení, zásahových jednotek Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, Středočeského kraje, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy a Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy. Řádově šlo o stovky lidí.

Cílem operace byla organizovaná kriminální skupina, která v ČR zřizovala a provozovala velkokapacitní indoorové pěstírny konopí. Z vypěstovaného konopí vyráběla marihuanu, kterou prodávala na území ČR a také ji vyvážela do Rakouska, Maďarska a na Slovensko.

Při realizaci operace „Canh“ bylo zadrženo na území ČR 21 Vietnamců. Na základě mezinárodní spolupráce došlo v březnu 2010 k zadržení kurýra v Rakousku, který z ČR pašoval 7,2 kg sušené marihuany. Další kurýr byl zadržen koncem března 2010 na Slovensku s 6 kg sušené marihuany určené pro maďarský trh. V květnu 2010 došlo k zadržení kurýra přímo v Maďarsku se zásilkou 14 kg sušené marihuany a koncem května 2010 byl zadržen další kurýr na česko-rakouské hranici při pokusu o vývoz 8 kg sušené marihuany do Rakouska. Na území ČR došlo v rámci operace k odhalení osmi plně vybavených a funkčních velkokapacitních indoorových pěstíren konopí. Ty se nacházely v lokalitách Starý Plzenec, Tachov, Nýřany, Třemešné – Bezděkov, Horoušany, Chotěboř a Havlíčkův Brod. Při domovních prohlídkách a prohlídkách jiných prostor bylo u hlavních organizátorů

1, 2 Mezinárodní operace BAO, 29 kg marihuany zajištěných na hraničním přechodu

3 Mezinárodní operace BAO – indoorová pěstírna marihuany

Akce CANH látky používané při indoorovém pěstování konopí

Akce CANH indoorová pěstírna konopí

zajištěno celkem 4,2 tisíce kusů rostlin konopí, 2 kg sušené marihuany, 40 mobilních telefonů, 10 notebooků, 10 digitálních vah. Dále byly zajištěny finanční prostředky pocházejících z obchodování s marihuanou v celkové výši 2,2 miliónu Kč a osobní vozidla Audi A6, Škoda Octavia a BMW 318. Vzhledem k tomu, že vegetační období indoorově pěstovaného konopí je přibližně deset týdnů, možná roční produkce marihuany z těchto pěstíren by mohla dosahovat až 1,4 tisíce kg. Cena za 1 kg tohoto druhu marihuany v zemích EU dosahuje částky 3 tisíce euro, celková cena by tedy mohla dosáhnout částky 100 miliónů korun.²⁰⁶

CUKROVAR

V letech 2012 –2014 byla příslušníky NPC ve spolupráci s Centrální kriminální Inspekcí Oldenburg, SRN, uskutečněna operace s krycím názvem „Cukrovar“. Cílem společného rozpracování, které bylo zahájeno v červnu 2012, byla dokumentace trestné činnosti mezinárodní organizované skupiny Vietnamců, kteří se zdržovali na území Kanady, SRN a ČR. Tato zločinecká skupina se zabývala „outdoorovým“ pěstováním konopí na území SRN a ČR.

Hlavním organizátorem této trestné činnosti byl Vietnamec žijící střídavě v Kanadě a Německu, který společně s dalšími třemi Vietnamci, žijícími v SRN, zřídil a provozoval velkokapacitní outdoorové pěstírny konopí. První z pěstíren pachatelé provozovali na území SRN, kde byla jejich investice do této nelegální činnosti zmařena díky souhře povětrnostních vlivů a opatření německých kolegů. Skupina poté přesunula své kriminální aktivity na území České republiky, kde si prostřednictvím dalších spolupachatelů z řad Vietnamců žijících na území České republiky pronajala pětihektarový pozemek v areálu bývalého cukrovaru v obci Klobuky, okres Kladno. Technologie potřebné k outdoorovému pěstování konopí v hodnotě přibližně 1,5 miliónu Kč si pachatelé dovezli z Německa. V areálu cukrovaru následně vybudovali 12 fóliovníků o rozměrech 7 x 40 metrů, ve kterých mohlo být pěstováno najednou až 12 tisíc rostlin konopí.

Další pěstírnu konopí skupina vybudovala v obci Běleč, okres Prachatice, kde v areálu bývalého ranče vystavěla 5 dalších fóliovníků o rozměrech 7 x 40 metrů, v nichž mohlo být pěstováno 5 tisíc rostlin konopí. Rovněž zde zřídila řízkovnu konopí.

Realizace operace proběhla koordinovaně na území ČR a na území SRN. V ČR se na realizaci podílely zásahové jednotky a další útvary Krajského ředitelství policie Středočeského kraje a Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, Útvar zvláštních činností a Letecká služba Policie ČR. V SRN byli zadrženi čtyři hlavní organizátoři dané trestné činnosti. V ČR byl zadržen Vietnamec, který koordinoval zřízení pěstíren v obcích Klobuky a Běleč. Tento pachatel si najímal pracovníky původem z Vietnamu, kteří nejprve pěstírny postavili a poté se starali o rostliny konopí. Marihuana vyrobená z rostlin zadržených v ČR by měla na českém nelegálním trhu hodnotu okolo 50 miliónů Kč.²⁰⁷

Akce CUKROVAR fóliovníky pro outdoorové pěstování konopí

Ostatní syntetické a přírodní drogy, fenomén nových psychotropních látek

Prakticky současně s rozšířením pervitinu na počátku devadesátých let vznikla v ČR další, tentokrát dříve neznámá vlna abúzu drog – objevilo se velmi časté braní LSD. Nástup LSD souvisel se světovou módní vlnou obliby tzv. house parties, soukromých „drogových dýchánek“, a acid music – poslechu psychedelické hudby spojeného se zneužíváním drog. Tato móda se rozšířila zejména mezi mládeží.²⁰⁸

LSD se na černém trhu vyskytovalo převážně ve formě tzv. tripů – savých papírků napuštěných roztokem LSD a opatřených logy, jež k nám byly dováženy zejména z Nizozemska a Polska. Již v roce 1993 bylo LSD distribuováno i ve formě válečkovitých granulí modrozelené barvy. Průměr válečku bývá 2,5 mm, výška válečku 1 mm, hmotnost 6,5 mg.²⁰⁹

Na rozdíl od plně halucinogenních dávek LSD braných v šedesátých letech tyto nové tripy neobsahují množství drogy, které by mohlo halucinaci vyvolat. Požadovaným efektem se stala euforizace, stimulace a spíše drobné změny vnímání barev, hudby atd.²¹⁰ Šlo o drogu velice populární, prodávala se a konzumovala prakticky ve všech větších aglomeracích, v rockových a mládežnických klubech, v restauracích a na ulici.²¹¹

Po boomu devadesátých let popularita LSD postupně klesala a od roku 2010 již NPC dovoz a distribuci LSD zaznamenává jen minimálně. To ovšem neznamená, že by se tato droga v tuzemsku vůbec nevyskytovala. Pouze se neobjevuje v takové míře, jak tomu bylo dříve.²¹²

Amfetamin byl podle operativních informací NPC z roku 2001 spíše v omezených množstvích pašován z Polska. Je určen pro prostitutky a pro prodej maloodběratelům z Německa. Je to dáno jeho nízkou pořizovací cenou, relativně dobrou kvalitou a podobnými účinky, jaké má metamfetamin. V konkurenci s metamfetaminem, za který je často vydáván, se však na českém drogovém trhu neprosadil.²¹³ Znepokojivý trend v této souvislosti odhalila operace NPC „Traject“ realizovaná v roce 2016. Tato operace byla zaměřená proti mezinárodní zločinecké skupině, která se na území Švédska, České republiky a Maďarska vyráběla a distribuovala amfetamin ve velkém.²¹⁴

Mezi mládeží se rozšířilo i zneužívání extáze (XTC). Tablety extáze nejčastěji obsahují účinnou látku MDMA,²¹⁵ MDA²¹⁶ či MDEA.²¹⁷ Dalšími látkami jsou např. 2C-B,²¹⁸ PMA,²¹⁹ PMMA²²⁰ a DOB.²²¹ Rovněž extázi dovážejí ze zahraničí jak jednotlivci, tak organizované skupiny.²²² V roce 1995 policie odhalila moderně vybavenou „továrnu“ na výrobu extáze v Jirčanech u Prahy.²²³ Její organizátoři byli napojeni na Nizozemsko.

Zpráva NPC z roku 2000 konstatovala, že „v uplynulém období došlo k takřka masovému nárůstu konzumu/extáze/ a to i mezi příležitostnými uživateli drog“.²²⁴ Zneužívání tohoto typu drog v ČR nadále přetrvává. Konzumenti extáze se rekrutují z odlišných sociálních skupin, než „klasičtí“ uživatelé jiných drog, jako např. metamfetaminu. Jedná se o mládež ve věku 15 – 25 let, která poslouchá hudbu techno a účastní se klubových akcí, techno parties. Vedle toho se tato droga obecně vyskytuje na koncertech a produkcích taneční hudby, open-air festivalech, a v klubových zařízeních.²²⁵

Zdrojovými zeměmi extáze jsou pro ČR zejména Nizozemsko, Německo, Belgie, Polsko, Bulharsko, Slovensko. Vedle občanů ČR se do dovozu extáze a jejího dealingu na všech úrovních zapojují např. Arabové, Rusové, Ukrajinci, Vietnamci a občané některých států EU.²²⁶ NPC zaznamenala i případy importů větších množství tablet extáze, řádově o tisících kusů, nelegální trh s touto drogou je ale převážně zásobován dovozem menších množství tablet v jednotlivých dodávkách (1 – 3 tisíce kusů), přičemž frekvence dovozů je v těchto případech vyšší.²²⁷ Mezi oblíbená loga tablet extáze patří například „Pyramida“, „Pusa“, „Mitsubishi“, „Butterfly“, „Hvězdy“, „Kříže“, „Srdce“, „Tasmánský čert“, „Kosočtverec“, či „MX“.²²⁸

Zejména pod vlivem západní literatury propagující „přírodní“ drogy, v ČR po roce 1989 hojně vydávané, se objevují tendence k návratu k houbám s halucinogenním účinkem.²²⁹ V internetové nabídce tzv. smartshopů a etnobotanických obchodů se stále častěji vyskytují produkty rostlinného původu s omamnými či psychoaktivními účinky.²³⁰

Halucinogenní drogy jsou na domácí scéně zastoupeny „houbičkami“. Jedná se o lysohlávkou (Psilocybe), kropenatce (Panaeolus), vláknici (Inocybe), límcovku (Stropharia), čepičatku (Conocybe) a jiné.²³¹ V roce 1996 byla na území ČR, poprvé od demokratických změn v roce 1989, celními orgány zajištěna kata jedlá, (Catha edulis). V roce 1996 byla ve sdělovacích prostředcích věnována poměrně značná pozornost zneužívání výtahku z durmanu obecného (Datura stramonium), ovšem jeho alkaloidy nebyly uvedeny ve vládní vyhlášce č. 192/88 Sb., proto trestní postih distribuce a zneužívání durmanu nebyl možný.²³²

Od roku 2009 se na české drogové scéně začaly výrazně profilovat i nové psychotropní látky (New Psycho-tropic Substances, NPS), známé i jako designer drugs, „drogy šité na míru“. Jde o syntetické látky, které mají podobné účinky jako „tradiční drogy“, ale jsou vyráběny v modifikacích, jež nejsou na seznamech kontrolovaných látek. Cílem je obejít národní legislativu států, ve kterých jsou distribuovány.

Především na přelomu let 2010 - 2011 prodávalo zneužívání NPS v České republice boom. Došlo k rozšíření internetových obchodů, jež je nabízejí (Smart Shop, Amsterdam Shop, apod.), ale také jejich kamenných poboček po celém území republiky. NPS začaly nabízet různé inzertní servery pod označením legal highs („legální drogy“) nebo research chemicals („výzkumné chemikálie“). Prodejci na těchto serverech využívají nejmodernější technologie k minimalizování možností odhalení, jako různé anonymizéry, a rovněž přesouvají své internetové servery mimo území ČR do států se slabou legislativou. Zboží je nejčastěji placeno přes servery umožňující anonymní platby.

Počátkem roku 2011 bylo na území České republiky identifikováno téměř dvacet „kamenných“ prodejen, napojených především na distributory z Polska, kteří se do ČR přesunuli po zavedení restriktivních legislativních opatření přijatých polskou vládou. Tyto prodejny byly zřízeny převážně v severomoravském regionu, konkrétně v Olomouci, Ostravě a Českém Těšíně. Množství prodejen se výrazně snížilo po novelizaci zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách v roce 2011 a následných akcích bezpečnostních složek. V roce 2013 se již tyto „kamenné“ prodejny vyskytovaly pouze sporadicky.

Obchod s NPS na území ČR, v souladu s evropskými trendy, nadále narůstá. Jedná se především o látky ze skupiny syntetických kanabinoidů, které se objevují jako součást různých vykuřovacích směsí, tzv. spice (skupina látek typově označovaná jako JWH), dále pak deriváty katinonu (například mediálně známý mephedron) a rostlinné extrakty s několikanásobně zvýšeným obsahem účinné látky (např. šalvěj divotvorná). Ve velkém množství se dovážejí z asijských zemí. Významnými dodavateli NPS na světový nelegální trh jsou chemické firmy z Číny.²³³

Významné případy NPC

PUDR

Za největší úspěch NPC v roce 1995 lze jednoznačně označit realizaci skupiny osob rozpracovaných během operace „Pudr“, kterou NPC zlikvidovala česko-nizozemskou skupinu a ilegální továrnu na MDMA - extázi v regionu Středních Čech. Produkty továrny měly směřovat především do Nizozemska.

Po osmnáctiměsíčním sledování skupiny policie zahájila dne 31. května 1995 přímou akci. Na hraničním přechodu s Německem Lísková-Höll zatkla prvního z šéfů gangu, když se chystal vyjet do Nizozemska. Druhý den ráno uzavřelo speciální komando továrnu na výrobu drogy v obci Jesenici-Horních Jirčanech u Prahy a zadrželo dalších šest osob. Posledního z členů skupiny zatkli policisté týž den v Praze při nákupu raznice do tabletovacího přístroje. Mezi zatčenými bylo pět Čechů a tři Nizozemci. Hlavou gangu byl pětatřicetiletý český reemigrant, který opustil republiku v roce 1968.

V době zásahu policie byla továrna ve zkušebním provozu, a tak žádné drogy z ní nebyly dány do oběhu. Při realizaci byly zajištěny chemikálie na výrobu přibližně 1 tuny MDMA, dále 42 kg vysoce toxického oxidu rtuťnatého a další vysoce nebezpečné chemikálie, např. metylamin, chlór atd. Další operativní činností po realizování skupiny byla zajištěna i původní menší laboratoř v Mnichovicích u Prahy. Tam se skupina pokoušela vyrábět extázi již nejméně od roku 1992. Laboratoř již v době zajištění nebyla v provozu, ale bylo zde zajištěno zařízení a dále přibližně 1 tuna metylaminu. Pořizovací hodnota větší laboratoře bez chemikálií byla vyčíslena na přibližně 15 miliónů Kč. Většinu zařízení skupina pořídila v zahraničí. Chemikálie v obou provozech měly hodnotu 4 milióny Kč.

K výrobním možnostem většího provozu lze provést následující kalkulaci: denní produkce 17 kg MDMA – plánovaná doba provozu 60 dní – účinné množství MDMA v 1 tabletě je 200 mg, tedy z 1 kg MDMA je možné vyrobit 5000 tablet extáze – cena 1 tablety v zahraničí činí 300 – 500 Kč. Ve výsledku se jedná o produkci při-

bližně 5,1 miliónu tablet v hodnotě na černém trnu mezi 1,53 miliardou Kč až 2,55 miliardou Kč. Po odečtení výrobních nákladů ve výši jedné třetiny této částky vychází čistý zisk zhruba ve výši 1 – 1,7 miliardy Kč.²³⁴

HAIM-PITKIN

Na území ČR působila roku 2004 skupina osob – občanů ČR a Izraele, která organizovala nákup tablet extáze v různých evropských zemích a drogu následně pašovala do USA. V tom jí aktivně pomáhaly osoby české národnosti dlouhodobě žijící v USA. V Los Angeles tablety extáze odebírala skupina pachatelů vedená 29letým občanem Izraele.

V průběhu vyšetřování, které bylo vedeno na území USA pod krycím názvem „Money Man“, bylo podle informací DEA Los Angeles zadrženo 90,7 kg tablet extáze. Na území USA bylo zadrženo celkem 9 osob, včetně izraelského šéfa organizace. V rakouském Gratzu došlo k zadržení dvou občanů ČR při přebírání finanční hotovosti za prodej více než 130 tisíc kusů tablet extáze, který proběhl týž den v USA. Jednalo se o 44letého soukromého podnikatele a úspěšného automobilového závodníka a o padesátiletého soukromého podnikatele. V Praze byl zatčen v nákupním centru Zlatý Anděl na Smíchově 30letý občan Izraele, soukromý podnikatel a zároveň organizátor celé skupiny. NPC na tomto případu spolupracovala se specialisty z USA, Nizozemska, Izraele a Belgie.²³⁵

HERBÁŘ

Realizaci operace „Herbář“ v roce 2014 předcházela více jak dvouletá mezinárodní policejní spolupráce NPC s kolegy ze SRN. Předmětem zájmu příslušníků NPC a Zemského kriminálního úřadu Sasko byla trestná činnost organizované skupiny osob, která na území obou států dlouhodobě obchodovala s novými psychotropními látkami (NPS). Organizátoři této trestné činnosti se do ČR přesunuli z Nizozemska.

Členové této organizované skupiny zajišťovali z různých zdrojů po světě NPS, které následně skladovali na území České republiky. Za tímto účelem si pronajali prostory v jednom ze secesních domů v centru Mariánských Lázní, nedaleko lázeňské kolonády. Drogy zde byly baleny do poštovních zásilek, které byly následně odesílány z poštovních úřadů v německém pohraničí koncovým uživatelům především v Německu, ale i v dalších státech Evropy.

K nabídce a distribuci NPS skupina využívala internetový portál provozovaný z České republiky. Zakoupené NPS platili koncoví uživatelé prostřednictvím bankovních účtů v Německu. Odtud byly finance převáděny kvůli zastření jejich původu na bankovní účty společností v ČR, které byly do obchodu zainteresovány. Z českých účtů pak byly zisky z drogových obchodů preposílány do dalších destinací zejména v Asii, mimo dosah kontroly justičních orgánů evropských zemí.

Během operace bylo na území České republiky provedeno několik domovních prohlídek, v rámci kterých bylo zajištěno 68 kg NPS. Při domovní prohlídce u podezřelých osob v Německu byly u dalšího člena této

Akce FRÝDA při které bylo 15.000 ks tablet XTC

Police zlikvidovala továrnu na drogy

Nedaleko Prahy vyráběli Holanďané s Čechy tablety Ecstasy, které byly určeny pro zahraniční trhy

Praha (ves) - Likvidaci ilegální továrny na výrobu syntetické stimulační drogy obecně známé pod názvem „ecstasy“ a zatčením osmi lidí skončila před několika dny osmnáctiměsíční policejní operace nazvaná Pudr.

Uvedl to včera Jiří Komorouš, šéf Národní protidrogové centrály patřící pod Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Police ČR. Podle něj šlo o dosud neúspěšnější akci jeho útvaru od roku 1993.

Protidrogová jednotka spolu s dalšími policejními útvary zahájila přímou

akci, kterou vyvrcholilo několikaměsíční sledování česko-nizozemské skupiny výrobců a překupníků, 31. května. Na hraničním přechodu s Německem Lísková-Höll zatkla prvního z šéfů gangu, když se chystal vyjet do Nizozemska. Druhý den ráno uzavřelo speciální komando továrnu na výrobu drogy v obci Jesenice (okres Praha-západ). Ze sedmi set kilogramů surovin, které zde policie zabavila, by mohl gang podle Komorouše vyrobit nejméně 35 milionů tablet „ecstasy“ v hodnotě zhruba tři sta milionů korun. Posledního ze členů sku-

piny zatkl policisté týž den v Praze při nákupu raznice do tabletovacího přístroje. Hodnota veškerého vybavení továrny, která byla dva měsíce ve zkušebním provozu, se odhaduje na deset až patnáct milionů korun. Většinu zařízení skupina pořídila v zahraničí. Tam měla také směřovat téměř všechna produkce, neboť na našem trhu zatím není pro „ecstasy“ výrazný odbyt. Výchozí surovinu pro výrobu drogy získával gang v tuzemsku, zejména od podniku Synthesia Pardubice. „Látka byla deklarována pro vývoz do zahraničí, v žádném případě však neopouštěla

republiku.“ uvedl včera vyšetřovatel případu Josef Forst. Podle policistů si zločinecká skupina zvolila pro umístění továrny právě Českou republiku proto, že „zřejmě špatně odhadla síly zdejší policie“.

Mezi osmi zatčenými, z nichž nebyl dosud nikdo soudně trestán, je pět Čechů a tři Nizozemci. Hlavou gangu byl pětáctiletý český reemigrant, který opustil republiku v roce 1968. Všichni jsou stíháni pro nedovolenou výrobu omamných a psychotropních látek a jedů a hrozí jim trest odnětí svobody od osmi do patnácti let.

2

3

Police zlikvidovala továrnu na výrobu drogy extasy

Olga Franzlová

Ilegální továrnu na výrobu syntetické drogy extasy zlikvidovala v Jesenici u Prahy minulý týden společná skupina Národní protidrogové centrály (NPC) v součinnosti se středoevropskou zásahovou jednotkou a letkou MV. Při akci byla zajištěna výchozí surovina i výsledná droga v celkové hodnotě 300 milionů korun.

Reditel NPC Jiří Komorouš to sdělil novinářům na pondělní tiskové konferenci v Praze. Jak informoval, akce se připravovala 18 měsíců a začala 31. května večer, kdy společná skupina NPC a Generálního ředitelství cel (GŘC) zatkla na hraničním přechodu Lísková při výjezdu do Nizozemí šéfa organizace. Jde o 40letého Čecha, který v roce 1968 emigroval do Holandska.

Následujícího dne ráno vniklo speciální smíšené komando do sou-

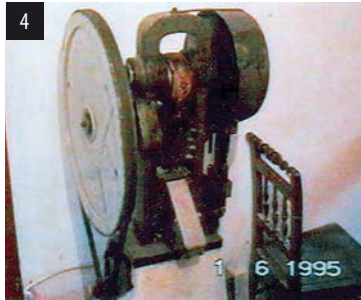
kromého objektu v Jesenici, kde zatkl pět lidí a zajištěno nepoškozené výrobní zařízení na drogu v hodnotě zhruba 15 milionů korun.

Postupně policie zatkla ještě další dva muže. Tři ze zadržených jsou holanďští občané, zbývající Češi. Všem bylo sděleno obvinění pro trestné činy nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů a dále pro šíření toxikomanie, za něž jim hrozí trest odnětí svobody na 8 až 15 let.

Policisté vyčkávali s akcí do chvíle, kdy továrna najela na zkušební provoz. Veškerá produkce měla směřovat do Holandska. Dělníci v okamžiku razie normálně pracovali, továrna už stihla vyrobit 35 milionů tablet extasy. Každá z nich má podle vyšetřovatele případu kpt. Josefa Forsta cenu 600 až 1000 korun. Výrobu však neopouštěla ani jedna.

(Pokračování na str. 2)

4

5

6

7

1-3 Akce PUDR na stránkách denního tisku

4 Akce PUDR tabletovací stroj, na kterém se měly lisovat tablety MDMA

5,6 Akce PUDR vybavení laboratoře na výrobu MDMA

7 Akce PUDR zkušební laboratoř v Mnichovicích

1 Akce HERBÁŘ sklad různých balení nových psychotropních látek
2, 3, 4, 6 Akce HERBÁŘ varianty distribučních balení
5 Akce HERBÁŘ zajištěná folie na výrobu distribučního balení

organizované skupiny nalezeny další 3 kg NPS. Celková hodnota zajištěných 71 kg NPS by na černém trhu činila přibližně 532 500 euro. Policisté zjistili, že v období od října 2012 do června roku 2014 skupina prodala dalším distributorům minimálně 165 kg NPS v hodnotě 757 tisíc euro a v době od září 2011 do června 2014 přímo koncovým zákazníkům 45 kg NPS v hodnotě 424 200 euro.

Policejní orgány v ČR a SRN skupině zabavily hotovost a cennosti v hodnotě 167 770 euro, několik vozidel v hodnotě minimálně 93 tisíc euro a nemovitosti v hodnotě více jak 866 tisíc euro.

Podle sdělení kolegů Zemského kriminálního úřadu v Sasku se jednalo o největší záchyt NPS v dějinách SRN.²³⁶

TRAJECT

Dne 7. července 2016 proběhla na území České republiky a Švédského království závěrečná realizace společné operace policejních orgánů České republiky, Švédského království a Maďarské republiky s krycím názvem „Traject“. Operace byla zaměřena na mezinárodní organizovanou zločineckou skupinu, která se na území Švédska, České republiky a Maďarska zabývala velkoobjemovou výrobou amfetaminu a jeho následnou distribucí. Dokumentace trestné činnosti skupiny probíhala v rámci tzv. Společného vyšetřovacího týmu (Joint Investigation Team, JIT). V průběhu rozpracování se na akci dále podílely policejní a celní orgány Spolkové republiky Německa, Bosny a Hercegoviny a Chorvatska.

Zločinecká skupina byla schopna po dobu nejméně pěti let úspěšně uspokojovat poptávku po amfetaminu na území téměř celého Švédského království. Malá část vyrobeného amfetaminu v řádu jednotek kilogramů končila na nelegálním trhu v České republice.

Detektivové NPC začali na tomto případu intenzivně pracovat na jaře roku 2014, kdy se jim podařilo zdokumentovat schůzku švédského kurýra s neznámým mužem užívajícím osobní automobil registrovaný na území ČR. Tento muž předal švédskému kurýrovi 21 kg amfetaminu. Na základě shromážděných operativních poznatků k činnosti této skupiny na území ČR, Švédska a Maďarska přistoupily policejní orgány těchto zemí k založení společného vyšetřovacího týmu, do něhož byli rovněž přizváni státní zástupci dozorující činnost policejních orgánů. Mezi jednotlivými vyšetřovacími skupinami probíhala téměř každodenní výměna informací. To velmi záhy přineslo první úspěchy, kdy se podařilo na území Švédska SRN a ČR zajistit celkem 93 kg amfetaminu a zadržet sedm kurýrů. Následně byli dne 7. června 2016 v Praze a na území Libereckého kraje zadrženi další čtyři členové skupiny a policie zde provedla sedm domovních prohlídek a pět prohlídek jiných prostor a pozemků, při kterých byla zajištěna velkokapacitní laboratoř na výrobu amfetaminu, přibližně 700 litrů chemikálií potřebných k výrobě amfetaminu a přibližně 600 litrů odpadu vzniklého výrobou amfetaminu. Jednalo se o historicky první zjištěnou varnu amfetaminu na území České republiky. Podle znalce z oboru chemie bylo v zajištěné varně vyrobeno přibližně 3,5 tuny amfetaminu. Tato produkce představuje zhruba polovinu množství amfetaminu zajištěného ročně v celé Evropské unii. Hodnota tohoto množství amfetaminu by při prodeji ve Švédsku dosáhla výše 343 milionů švédských korun (SEK), což je 995 milionů Kč (při „velkoobchodní“ ceně 98 tisíc SEK za 1 kg amfetaminu). Dále bylo zajištěno pět osobních automobilů v celkové hodnotě 900 tisíc Kč, čtyři nemovitosti v celkové hodnotě přibližně 15 milionů Kč a finanční hotovost ve výši přibližně 150 tisíc Kč.

Závěrečná realizace operace „Traject“ byla odstartována po vzájemné dohodě všech členů společného vyšetřovacího týmu dne 6. července 2016, kdy byl ve Švédsku v Malmö na základě evropského zatýkacího rozkazu zadržen hlavní organizátor celé skupiny. Následujícího dne zadrželi švédští kolegové v Malmö i zbylé dva členy zločinecké skupiny působící ve Švédsku.²³⁷

Těkavé látky a návykové léky

Jedním ze specifík české toxikomanské scény je pokračující zneužívání těkavých látek takzvanými „čičači“. Vedle zneužívání „klasických“ rozpouštědel jako jsou toluen, benzín či aceton, po roce 2000 narostly i případy experimentování s oxidem dusným, plynem do zapalovačů Butan. Nový impuls v tomto druhu zneužívání těkavých látek představuje zneužívání nitridů prodávaných v sexshopech pod obchodním názvem Poppers.

- 1 Akce ROID zajištěná taška s léky
- 2 Akce ROID zajištěné léky vymačkané z blistrů
- 3 Akce ROID zajištěné kapsle s anaboliky
- 4 Akce ROID zajištěné ampule s testosteronem
- 5 Akce ROID zajištěná lékovka s testosteronem
- 6 Akce ROID zajištěná balení Hygetropinu
- 7 Akce ROID zajištěná balení tablet androgenu Metesto

Z předlistopadového období na toxikomanské scéně v ČR přetrvalo i zneužívání návykových léků – zejména hypnotik a sedativ, používaných na spaní a zklidnění. Jedná se především o Rohypnol, Diazepam a podobné preparáty.²³⁸ Tyto léky se rovněž staly komoditou v mezinárodním obchodu. Např. v roce 1998 byl v zahraničí ve větších zásilkách zadržován český Rohypnol, obsahující účinnou psychoaktivní látku flunitrazepam.²³⁹

Zájem na toxikomanické scéně je i o analgetika a o primární opiáty používané k potlačování bolesti či premedikaci, ať již klasický morfin či syntetika jako je Pethidin, Tramal či další preparáty používané v chirurgii, včetně anestetik. Mezi léky s euforickými a halucinogenními účinky dominuje zneužívání Triphenidylu.

Na českém nelegálním drogovém trhu se v posledních letech rovněž významně profiluje zneužívání léků s obsahem buprenorfinu, jež jsou určeny pro dlouhodobou substituční léčbu závislosti na opiátech. Na našem trhu byl jedním z prvních těchto registrovaných léčebných přípravků Subutex (od roku 2000). NPC opakovaně upozorňuje na problém nadbytečného předepisování tohoto léku a jeho úniků na černý trh.²⁴⁰ V současné době jsou na českém trhu registrovány další čtyři přípravky, které obsahují účinnou látku buprenorfin hydrochlorid, a jeden obsahující buprenorfin hydrochlorid a naloxon hydrochlorid (Subuxon). Tento preparát byl navržen, aby zabránil zneužívání buprenorfinu intravenózně. Podle dostupných informací i tento přípravek v poslední době v menší míře zneužívají problémoví uživatelé opiátů.²⁴¹

V roce 2014 NPC zaznamenala signály z černého trhu o zvýšené poptávce po dalších léčivých přípravcích a to zejména z okruhu osob závislých na heroinu. Jednalo se o Vendal Retard s účinnou látkou morfin, který může sloužit jako náhražka nekvalitního heroinu, a o transdermální náplasti s obsahem účinné látky fentanyl. Tyto náplasti se na černém trhu prodávají za cenu od 600 do 3 000 Kč. Poté je z nich pořizován výluh. Oba léčebné přípravky si toxikomani aplikují intravenózně.²⁴²

Další problém představuje nelegální prodej podezřelých farmak, prezentovaných jako léky na hubnutí, na poruchy erekce a rovněž anabolických steroidů na budování svalové hmoty a zvyšování fyzických výkonů. Mezi vyhledávané a často zneužívané přípravky patří např. prostředek na hubnutí Adipex Retard s účinnou látkou fentermin, který v hojně míře zneužívají nejen občané České republiky, ale je ve velkých objemech nelegálně vyvážen na Slovensko, do Polska, Německa, Rakouska, Maďarska aj. V řadě případů je získáván na podkladě předložených padělaných receptů.²⁴³

Léky jsou do ČR rovněž ilegálně dováženy ze zahraničí. Nabízeny jsou i v tzv. e-shopech na internetu. V nabídce e-shopů se dnes často objevují i různé rostlinné preparáty s psychoaktivními účinky a tzv. legal highs – NPS. Populárním artiklem jsou i anabolické steroidy. Tyto e-shopy se nezřídka vydávají za obchody s výzkumnými chemikáliemi, koupelovými solemi, vykuřovadly nebo hnojivy, které nejsou určeny k vnitřnímu užití. Popřípadě se tváří jako pouze informativní stránky. Skutečný záměr „informativních“ webových stránek e-shopů je však zřejmý – propagace a nabídka drog.

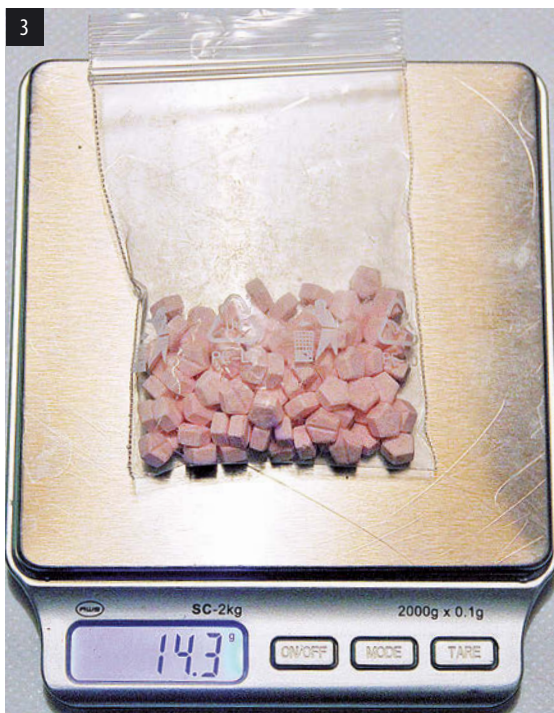
K šíření popularity a předávání vědomostí o NPS slouží i různá internetová diskuzní fóra, blogy a sociální sítě. K obchodu s drogami je využívána i stále oblíbenější sociální síť Facebook. Populární je zejména pro poměrně značnou anonymitu, kterou nabízí, a vzhledem k faktu, že její služby jsou zdarma.²⁴⁴

Samostatnou kapitolou obchodu s drogami na celosvětových sítích je tzv. darknet, který umožňuje zachovat anonymitu účastníků tím, že funguje na principu šifrovaných, náhodně generovaných spojení mezi jednotlivými uživateli. V sítích darknetu se nachází hidden services („skryté služby“), umožňující anonymní obchodní komunikaci. Nejznámější z těchto služeb byl obchodní portál Silk Road, který se specializoval zejména na drogy. Provozovatel tohoto obchodního portálu byl na počátku října 2013 zadržen bezpečnostními složkami USA, ovšem další podobné portály stále fungují a najdeme na nich prodejce i z České republiky. Platby v těchto sítích jsou nejčastěji realizovány ve virtuální měně bitcoin (BTC).²⁴⁵

Významné případy NPC

ROID a ROID II

V polovině měsíce září 2012 příslušníci NPC realizovali operaci s krycím názvem „Roid“. Po více jak dvouletém rozpracování ve spolupráci s Celním ředitelstvím Praha a Celním pátracím úřadem Essen SRN,

1-5 Akce DOBÍRKA zajištěné
anabolické steroidy
6 Akce DOBÍRKA balíčky
připravené pro zákazníka

detektivové NPC zadrželi společně se Zásahovou jednotkou Krajského ředitelství Policie hl. města Prahy osm českých občanů, kteří se zabývali nelegálním prodejem látek s anabolickým a jiným hormonálním účinkem.

Členové organizované skupiny působili na území České republiky, Španělska, Ukrajiny, SRN a Kypru. Zakázané látky nakupovali na černém trhu v Thajsku, a odkud je zasílali buď přímo na území České republiky, nebo cestou přes Ukrajinu. Na území Ukrajiny byly dopingové látky ve většině zdokumentovaných případů baleny do obalů od legálních přípravků, např. od potravinových doplňků, a takto převáženy do ČR. Zde pak byly dále přebalovány a označovány padělanými etiketami a na základě objednávek z internetových obchodů sofistikovaným způsobem rozesílány zákazníkům v západní Evropě.

Detektivové při domovních prohlídkách zajistili u pachatelů listinné materiály, výpočetní techniku a různé chemické přípravky. Podařilo se jim zdokumentovat, že na účty pachatelů byly ze zahraničí zaslány finanční prostředky ve výši 180 tisíc euro a 1 miliónu Kč.

Vyšetřování případu proběhlo paralelně rovněž na území SRN, kde byly stíhány další osoby. V jednom případě se jednalo o občana ČR, který zde byl zadržen při přepravě zakázaných přípravků – přibližně 700 ampulí k nitrosvalové aplikaci a 160 tablet k perorálnímu užití s obsahem látek s anabolickým a jiným hormonálním účinkem, vše v hodnotě přibližně 25 tisíc euro.

Na operaci „Roid“ navázala operace „Roid II“, realizovaná NPC koncem roku 2013. Na více jak ročním prověřování této latentní trestné činnosti se podíleli také příslušníci Krajského ředitelství Hradeckého kraje, Celního ředitelství Praha a Celního pátracího úřadu Essen/SRN.

Členové organizované skupiny opět působili na území České republiky, Španělska, Ukrajiny, SRN a Kypru. Velmi konspirativně nakupovali zakázané látky na černém trhu, především v některých asijských zemích, a následně je pašovali do Evropské unie. Zde tyto látky přebalovali, označovali padělanými etiketami a na základě objednávek z internetových obchodů sofistikovaným způsobem rozesílali zákazníkům v Evropě.

Během druhé fáze operace detektivové zadrželi šest členů skupiny a podařilo se jim zajistit 100 tisíc tablet a 400 ampulí s obsahem zakázaných látek, to vše v hodnotě přibližně 1,3 miliónu Kč.²⁴⁶

DOBÍRKA

Koncem roku 2014 rozkryli příslušníci NPC v rámci operace s krycím názvem „Dobírka“ rozsáhlý organizovaný nelegální obchod s látkami s anabolickým a jiným hormonálním účinkem a jejich padělky. Hlavní odběratele těchto látek tvořili lidé ze sportovního prostředí, a to i registrovaní sportovci, zejména z oblasti kulturistiky. Tato akce patří v oblasti svého zaměření k nejrozsáhlejším doposud realizovaným operacím v ČR.

Trestná činnost skupiny pachatelů probíhala tak, že její hlavní organizátor zhruba dvakrát měsíčně navštěvoval Slovenskou republiku, kde nakupoval látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem (právní úprava v SR, na rozdíl od české legislativy, umožňuje distribuci těchto látek osobám starším 18 let bez trestněprávního postihu). Muž takto získané anabolické steroidy dovážel svým osobním vozem do České republiky. Pachatelé pak zakázané přípravky aktivně inzerovali na diskusních internetových fórech týkajících se kulturistiky a zdravé výživy, kde vystupovali pod virtuálními identitami. Na základě objednávek z internetových obchodů a diskusních fór je poté distribuovali stovkám zákazníkům v České republice a v některých dalších evropských státech. Látky jim poté zasílali prostřednictvím zásilek s dobírkou. Zisky z tohoto obchodu se snažili legalizovat nákupem movitého a nemovitého majetku prostřednictvím rodinných příslušníků.

Téměř roční prověřování této velmi sofistikované páchané trestné činnosti probíhalo v úzké spolupráci se státním zastupitelstvím v Havlíčkově Brodě, specializovanými policejními útvary a slovenskou policií. Na samotné realizaci operace a zadržení pachatelů se podíleli příslušníci Útvaru rychlého nasazení, Zásahové jednotky Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje a příslušníci Krajského ředitelství policie Vysočina. Při realizaci operace se podařilo zajistit velké množství zakázaných přípravků v podobě ampulí k nitrosvalové aplikaci a dále tablet k perorálnímu podávání. Celkem se jednalo o přibližně 20 tisíc tablet, přes 500 ampulí v objemu 1 ml a přibližně 100 vialek o objemu 2–10 ml, s obsahem zakázaných látek. Zajištěné přípravky byly padělky léčivých přípravků.²⁴⁷

SUBJEKTY SPOLUPRACUJÍCÍ S NÁRODNÍ PROTIDROGOVOU CENTRÁLOU

I malá skupina odhodlaných, pracovitých a přemýšlivých lidí může změnit svět k lepšímu. Smysluplnému propojování potenciálu takových lidí se říká spolupráce. Je nám ctí spolupracovat s profesionály.

plk. Mgr. Jakub Frydrych

Národní protidrogová centrála při své činnosti spolupracuje se složkami Ministerstva vnitra ČR, dalšími státními resorty a rovněž zahraničními partnery. Tato spolupráce probíhá od vzniku NPC jak na bilaterální, tak i na multilaterální úrovni.

DOMÁCÍ SPOLUPRÁCE

Spolupráce NPC v rámci rezortu Ministerstva vnitra ČR

Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV PČR248 a krajské expozitury

Po dobu zařazení Národní protidrogové centrály do struktury Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu byly partnery NPC další odbory ÚOOZ v rámci odhalování organizované trestné činnosti zaměřené na nelegální obchod se zbraněmi, se štěpnými materiály, obchod s lidmi, nelegální migraci, padělání, organizované vydírání a násilné projevy a rovněž krajské expozitury ÚOOZ v jednotlivých krajích ČR. Tato spolupráce pokračuje i po osamostatnění NPC. V současné době čelí NPC společně s ÚOOZ novým výzvám, jako je kybernetická kriminalita a narkoterorismus.

Národní protidrogová centrála si připomíná 25. výročí svého vzniku. To je 25 let mimořádně namáhavé práce stovek policistek a policistů, kteří tímto celorepublikovým útvarem prošli. Je to nekonečná řada lidských příběhů, příběhů těch, co se dostali na samé dno a nenacházeli cestu ven z drogového bludiště. A právě jim tito policisté, často i proti jejich vůli, pomohli najít tu správnou cestu. Jsou to ale i zničené životy těch, kteří již neměli sílu a odvalu čelit realitě života a jejich nejbližších Jsou to tuny omamných látek, které se právě díky mravenčí práci policistů tohoto útvaru nedostaly k uživatelům drog. Jsou to tisíce trestních kauz, které tento útvar dovedl až k příslušným soudům a je to hlavně nekonečný boj s těmi, kteří cizopasí na lidském neštěstí.

plk. Mgr. Robert Šlachta, ředitel ÚOOZ SKPV PČR.

Kriminalistický ústav Praha

Kriminalistický ústav je jedním z hlavních a nejbližších spolupracovníků NPC. Oddělení chemie ústavu slouží jako servisní laboratoř pro analýzu zajištěných drog a spolupracuje s Forenzní toxikologickou laboratoří

lékařské fakulty při analýze drog v tělních tekutinách. Zároveň zpracovává a posuzuje nové výroby a postupy ilegálních výrobců drog, vypracovává nové postupy analýz omamných a psychotropních látek, plní expertizní činnost pro všechny složky zapojené do boje proti drogám.

V 90. a pozdějších letech se tvořila nová legislativa upravující drogovou problematiku, jejíž prosazování nebylo vůbec jednoduché a to jak v rámci policie, tak u odborné veřejnosti. Pracovníci NPC se i v tomto směru obraceli na kolegy z KÚP a využívali jejich odborné zkušenosti z oblasti zkoumání drog při hledání argumentací a statistických podkladů na podporu různých legislativních návrhů. Kromě spolupráce v oblasti znaleckého zkoumání, kdy pracoviště chemie KÚP analyzuje převážnou většinu zajištěných drog, nelze opomenout rovněž spolupráci v oblasti prevence, vzdělávání a vzájemné výměny zkušeností. V průběhu několika let byla zpracována řada instruktážních filmů pro výcvik nových kriminalistů, znalci a policisté NPC se společně zapojili do řešení výzkumných projektů i mezinárodní spolupráce. Vedení KÚP si této spolupráce váží a udělá maximum, aby se i nadále rozvíjela.

plk. Mgr. Ľuboš Kothaj, ředitel KÚ

Útvar rychlého nasazení PČR

NPC úzce spolupracuje s Útvarem rychlého nasazení při zákrocích, zejména při zadržování nebezpečných pachatelů organizované trestné činnosti a pachatelů zvláště závažných úmyslných trestných činů spojených s drogami.

NPC odvádí skvělou práci, při které „odklízí“ z ulic našich měst velice nebezpečný odpad, zločin, který svými důsledky zasahuje celé spektrum společnosti, a v něm bohužel i ty nejzranitelnější, mladé lidi i děti. Jsme skutečně hrdí na to, že se na tomto „úklidu“ můžeme podílet a tak našim kolegům a kamarádům z NPC pomáhat nést část smrtelného rizika, která sebou policejní práce v neutěšeném prostředí drogového zločinu přináší.

plk. JUDr. Libor Lochman, ředitel Útvaru rychlého nasazení PČR

Útvar zvláštních činností SKPV PČR

NPC odhaluje trestnou činnost na území celé republiky. Aby mohla v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu, zákona o Policii České republiky a dalších právních předpisů využívat odposlech a záznam telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí a provádět další specializované úkony, spolupracuje s Útvarem zvláštních činností SKPV. Ten je jediným útvarem Policie České republiky, který je oprávněn provádět tyto úkony na celém území České republiky a tomuto postavení odpovídá i organizační struktura útvaru: kromě centrály v Praze zajišťují úkoly útvaru v jednotlivých krajích expozitury ÚZČ, dislokované v Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Ostravě a Brně.

Pro ÚZČ SKPV je Národní protidrogová centrála již řadu let nejvýznamnějším zadavatelem specializovaných úkonů trestního řízení – především odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 trestního řádu a sledování osob a věcí podle § 158d trestního řádu. Vysoce musím hodnotit kompetentnost pracovníků Národní protidrogové centrály při vyžadování těchto úkonů – jejich požadavky jsou reálné, přesně formulované a vycházejí z detailní znalosti operativní situace v probíhající akci.

plk. Ing. Vladimír Šibor, ředitel ÚZČ SKPV

Útvar speciálních činností SKPV PČR

Útvar speciálních činností byl ustaven jako samostatný celorepublikový útvar 15. ledna 2001. Hlavním podnětem pro jeho vznik bylo přijetí zákona o zvláštní ochraně svědků a přijetí tzv. velké novely trestního řádu, která mimo jiné přesunula operativně pátrací prostředky (agent, předstíraný převod a další) ze zákona o policii do trestního řádu. Je profesionální servisní složkou Policie České republiky, která poskytuje své služby dvěma okruhům klientů: zajišťuje zvláštní ochranu a pomoc osobám ohroženým v souvislosti s trestním řízením, metodicky řídí provádění krátkodobé ochrany a ve výjimečných případech ji rovněž může poskytovat; ostatním policejním útvarům rovněž nabízí své služby v trestním řízení a to použitím agenta, prováděním předstíraného převodu a zabezpečováním krycích dokladů.

Krajské ředitelství policie
Jihomoravského kraje

Krajské ředitelství policie
Jihočeského kraje

Krajské ředitelství policie
Karlovarského kraje

Krajské ředitelství policie
Královéhradeckého kraje

Krajské ředitelství policie
Libereckého kraje

Krajské ředitelství policie
Moravskoslezského kraje

Krajské ředitelství policie
Olomouckého kraje

Krajské ředitelství policie
Pardubického kraje

Krajské ředitelství policie
Plzeňského kraje

Krajské ředitelství policie
Ústeckého kraje

Krajské ředitelství policie
hlavního města Prahy

Krajské ředitelství policie
Středočeského kraje

Krajské ředitelství policie
kraje Vysočina

Krajské ředitelství policie
Zlínského kraje

Útvar speciálních činností patří ke klíčovým partnerům NPC při skrytém prověřování a vyšetřování. Příslušníci tohoto útvaru se od svého založení účastnili desítek protidrogových operací, při kterých bez nadsázky nasazovali své zdraví a životy. I díky nim se NPC daří zasahovat drogové zločinecké skupiny v nejvyšších patrech.

Pro příslušníky ÚSČ SKPV je ctí, že se na mnoha významných protidrogových operacích podílejí společně s policisty NPC SKPV. ÚSČ SKPV odpovídá za specifické servisní služby, jako je zajišťování krycích prostředků, zastírání činnosti policie, realizace předstíraných převodů, nasazování agentů nebo zajišťování zvláštní ochrany a pomoci, což jsou opatření určená právě pro odhalování a objasňování mimořádně závažné organizované trestné činnosti. Právě NPC SKPV je při využívání těchto služeb jednoznačně jedním z našich vůbec nevýznamnějších partnerů.

plk. Milan Černek, ředitel ÚSČ SKPV PČR

Letecká služba PČR

Letecká služba je provozovatelem vrtulníkové techniky se speciálním policejním, zásahovým, záchranným a sanitním vybavením. Díky svým vlastnostem jsou vrtulníky předurčeny především k zásahům, kde hrozí nebezpečí z prodlení a v místech jinak těžko přístupných jinými dopravními prostředky. Letecká podpora je zabezpečena zejména nepřetržitou 24hodinovou hotovostí vrtulníků a letových posádek na akce k záchraně života, pátrací akce po osobách a nebezpečných pachatelích. NPC využívá letecké služby například při monitoringu místa zásahu, sledováních prováděných termokamerou a podobně.

Služba cizinecké policie PČR

Služba cizinecké policie byla zřízena v roce 2008 jako útvar Policie České republiky s celostátní působností. Jde o vysoce specializovanou složku Policie České republiky, která plní úkoly související s odhalováním nelegální migrace, uplatňováním represivních opatření vůči cizincům zdržujícím se ilegálně na území České republiky a řešení trestné činnosti spáchané v souvislosti s překračováním státních hranic a s přeshraniční trestnou činností. NPC spolupracuje se Službou cizinecké policie zejména v oblasti kriminality páchané cizími státními příslušníky.

Krajská ředitelství policie

Krajská ředitelství policie²⁴⁹ jsou útvary s územně vymezenou působností. K útvarům krajských ředitelství, s kterými Národní protidrogová centrála nejčastěji spolupracuje, patří zejména zásahové jednotky, pořádkové jednotky, odbory operativní dokumentace, odbory technické ochrany, odbory kriminalistické techniky a expertíz, oddělení služební kynologie a samozřejmě všichni specialisté po linii toxikologie.

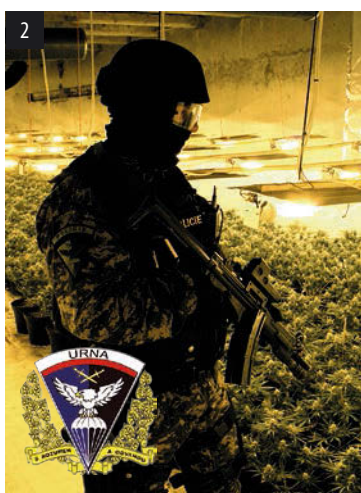
Úřad vyšetřování pro ČR

Do 1. ledna 2001, kdy vstoupila v platnost významná novela trestního řádu a souběžně došlo v Policii ČR ke sloučení do té doby samostatně pracující Služby kriminální policie a samostatných útvarů vyšetřování do společné Služby kriminální policie a vyšetřování byla nezbytná spolupráce NPC při zpracovávání rozsáhlých domácích a mezinárodních a případů zejména s I. odborem Úřadu vyšetřování pro Českou republiku.

Mimorezortní spolupráce NPC

Ministerstvo financí ČR – Celní protidrogová jednotka Generálního ředitelství cel

Jedná se o jednoho z nejdůležitějších partnerů NPC v oblasti potírání nelegálního obchodu s drogami, zejména v přeshraniční dimenzi. Drogy patří k nejčastějším komoditám, u nichž dochází k porušení celních předpisů. Úzká spolupráce mezi NPC a GŘC se datuje od roku 1993, kdy došlo k zásadnímu setkání vedení tehdejšího Odboru drog a Protinarkotického oddělení GŘC. Jeho výsledkem bylo odstartování intenzivní výměny informací a koordinace akcí. Na podzim roku 1995 získala celní služba statut orgánů činných v trestním řízení, tedy podobné pravomoci jako policejní orgány. Spolupráce GŘC s NPC tak získala nový rozměr.

- 1 Policie České republiky – Kriminalistický ústav Praha
- 2 Policie České republiky – Útvar rychlého nasazení
- 3 Policie České republiky – Služba cizinecké policie
- 4 Letecká služba Policie České republiky
- 5 Policie České republiky – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (do 31. 7. 2016)

Mezi oběma složkami dnes probíhá pravidelná a neformální výměna informací a jsou prováděny prověrky k případům s mezinárodním dosahem. Spolupráce je dlouhodobě na vysoké úrovni.

Je pro mne nepochopitelné, že dobrá praxe ve spolupráci v protidrogové oblasti nebyla rozšířena i do dalších problematik, kde plní úkoly celníci i policisté ve prospěch celé společnosti. Synergické a efektivní využívání specifických znalostí a možností obou bezpečnostních sborů je ta správná cesta. Není jen mým postřehem, že v současné době je spolupráce mezi NPC a CPJ na mnohem lepší úrovni, než u některých zahraničních kolegů, kteří nás před 25 lety začínali na boj proti drogovému fenoménu připravovat. S ohledem na dynamicky rozvíjejícího se protivníka nesmíme ve vývoji ustrnout! Musíme se dále rozvíjet, ne však zbrkle, ale uvážene i s ohledem na vývoj posledního čtvrtstoletí.

plk. Mgr. Pavel Hoffman, vedoucí CPJ GŘC MF ČR

Ministerstvo obrany ČR – Vojenská policie

Vojenská policie plní úkoly policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodáří Ministerstvo obrany České republiky. První kontakty NPC s Vojenskou policií byly navázány v roce 1994 v souvislosti s řešením důvodného podezření na organizovanou distribuci drog v jedné vojenské posádce. Od této doby se vztahy rozvíjejí na bázi výměny informací k dané problematice. V současné době má NPC s Ministerstvem obrany navázanu i velmi úzkou spolupráci v oblasti výcviku a kriminalisticko-technické činnosti.

Zpravodajské služby – Úřad pro zahraniční styky a informace, Bezpečnostní informační služba a Vojenské zpravodajství

Významní partneři zejména ve strategické oblasti. Existují zde i přímé a operativní vazby. Spolupráce je efektivní, kladně se odráží na řešení konkrétních případů, ale i v oblasti výcviku a vzdělávání. Kvalita spolupráce je setrvale dobrá.

Ministerstvo spravedlnosti ČR – Státní zastupitelství

Spolupráce se státními zástupci všech stupňů struktury státního zastupitelství, včetně zástupců ČR v Eurojustu, má pro NPC mimořádný význam. Bez jejich erudice, odhodlání, odvahy, profesionální zainteresovanosti na vývoji případu a opodstatněné důvěry v profesionální práci policistů nelze aspirovat na úspěšný vývoj v žádné z fází trestního řízení.

Ministerstvo zdravotnictví ČR – Inspektorát omamných a psychotropních látek

Jde o kompetentní orgán pro oblast legálního zacházení s omamnými a psychotropními látkami, zejména mezinárodního obchodu s nimi a zpracování statistických hlášení pro orgány OSN. V ČR funguje od roku 1994. Spolupráce s Inspektorátem je pro NPC významná zejména na úseku kontroly prekurzorů a nelegálního obchodu s léčivými.

Ministerstvo zahraničí ČR

Kladnou zmínku si nepochybně zaslouží spolupráce s českými zastupitelskými úřady v zahraničí, zejména pak s jejich konzulárními útvary. NPC může vyzdvihnout například významnou roli, kterou sehrál český konzul v Peru při vytvoření podmínek k zajištění úspěšného výsledku zahraniční služební cesty, provedené v rámci právní pomoci k jednomu z kokainových případů řešených NPC. Ocenění si zaslouží i ta skutečnost, že konzuláty, zejména v Latinské Americe, poskytují v oblastech své působnosti velmi užitečné informace o drogových případech souvisejících s ČR. NPC si váží možnosti účastnit se jednou ročně setkání českých velvyslanců působících v latinskoamerických zemích, kterou jí poskytuje Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Garantem přípravy a realizace protidrogové politiky na celostátní úrovni je Ministerstvo vnitra ČR. V roce 1993 byla k tomuto účelu vytvořena Meziresortní protidrogová komise v čele s ministrem vnitra. Členy komise se stali zástupci osmi věcně příslušných ministerstev ČR: Ministerstva vnitra, Ministerstva financí, Minister-

- 1 Policie České republiky – Útvar speciálních činností služby kriminální policie a vyšetřování
- 2 Ministerstvo spravedlnosti – Nejvyšší státní zastupitelství České republiky
- 3 Policie České republiky – Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování
- 4 Ministerstvo financí – Celní protidrogová jednotka
- 5 Ministerstvo obrany – Vojenská policie

stva zdravotnictví, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva obrany, Ministerstva práce a sociálních věcí.

V roce 2002 byla Meziřesortní protidrogová komise přejmenována na Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP) a zároveň bylo v sekretariátu RVKPP zřízeno Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS) které je součástí mezinárodní sítě monitorovacích středisek Reitox.

V roce 2007 se RVKPP rozšířila o tři nové členy, kteří nejsou členy vlády, a to o zástupce Asociace krajů České republiky (jednoho z hejtmanů nebo primátora hlavního města Prahy), dále o zástupce Společnosti pro návykové nemoci České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně a o zástupce nestátních organizací zabývajících se prevencí a léčbou drogových závislostí. V roce 2011 pak do RVKPP přibyl další člen – expert jmenovaný předsedou RVKPP (např. poradce předsedy vlády pro protidrogovou politiku).

Ke zcela zásadní změně došlo v roce 2014, kdy se vláda rozhodla začlenit do dosavadní protidrogové politiky také problematiku legálních návykových látek a hazardu. V souvislosti s tím se počet členů RVKPP navýšil o další tři – Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Českou asociaci adiktologů.

Memorandum o vzájemné spolupráci 2001

Dne 3. května 2001 bylo podepsáno Memorandum o vzájemné spolupráci v oblasti společného postupu proti zneužívání chemických látek, zejména prekurzorů a pomocných látek, a léčivých přípravků pro nelegální výrobu drog. Byla tak završena snaha NPC, která reprezentovala Policii ČR při jednáních s dalšími partnery o spolupráci v boji proti nedovolené výrobě, distribuci a zneužívání omamných a psychotropních látek. Memorandum podepsali představitelé Policie ČR, Ministerstva financí – Generálního ředitelství cel, Svazu chemického průmyslu České republiky a Odborového svazu chemie České republiky. Dne 23. dubna 2002 se k Memorandu připojily Česká asociace farmaceutických firem, Česká společnost chemická a sdružení Český mák; dne 28. května 2008 pak Svaz chemických obchodníků a distributorů ČR, Asociace velkodistributorů léčiv a Česká lékárnická komora.

Podpis Memoranda v květnu 2001

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Jedním z velmi důležitých aspektů organizované drogové kriminality je její nadnárodní charakter. Účinný postup proti tomuto druhu kriminality musí být zasazen do mezinárodního kontextu. Pro NPC proto spolupráce se zahraničními partnery představuje naprosto klíčovou oblast. Již záhy po vzniku Odboru drog ÚKP PČR v roce 1993 bylo zahájeno cílevědomé navazování a rozvíjení kontaktů se zahraničními partnery. NPC tuto činnost nadále rozvíjí. Mezinárodní spolupráce je realizována v několika základních rovinách:

Komunikace po linii Interpolu, Europolu, Eurojustu a SIRENE

Národní ústředna Interpolu Praha

Interpol v případě potřeby zprostředkovává přístup k informacím z valné většiny států světa. NPC využívá i určitých standardních postupů v rámci Interpolu, jako jsou situační zprávy a mezinárodní zatykače. Dlouhodobě přetrvávají určité problémy s pomalostí a nepružností této sítě. Nicméně tam, kde je to potřebné, spolupráce s Interpolem probíhala a bude probíhat na víceméně standardní úrovni. Týká se to zejména těch zemí, do kterých NPC nemá přístup jinými kanály mezinárodní policejní spolupráce.

Europol

Europol představuje pro NPC významného partnera i komunikační kanál pro mezinárodní policejní spolupráci. V posledních letech byla komunikace přes Europol vedena rychleji a efektivněji než v minulosti. Pokud se týká spolupráce na jednotlivých vyšetřovaných případech, nevznikají zde žádné zásadní problémy. NPC oceňuje zejména skutečnost, že v současnosti síť Europolu umožňuje navázat přímý kontakt s kolegy odpovědnými za případ v zájmové zemi. To má zásadní význam pro vyšetřované případy.

V současné době je již lépe definována úloha styčných důstojníků Policie České republiky při centrále Europolu v Haagu. Ti jsou nyní mnohem intenzivněji zapojováni do vyšetřování jednotlivých případů. Přímým kontaktem se zahraničními kolegy dokáží urychlit vyřízení dožádání. Na druhé straně dokáží neformálně a pružně předat informaci, která se může stát základem pro budoucí vyšetřování.

I nadále pokračuje zapojení Národní protidrogové centrály do analytických pracovních souborů – AWF (Analytic Work Files), které se týkají jevů na drogové scéně pro nás aktuálních (syntetické drogy, heroin, kokain, konopí). Nicméně tyto platformy pro vyšetřování jednotlivých případů mají menší význam, nežli komunikace přes pracoviště Europolu na odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia nebo přes styčné české důstojníky při Europolu v Haagu. NPC převzala od Europolu systém hodnocení informací 4 x 4, který zvyšuje jejich využitelnost a kompatibilitu s informacemi zahraničních partnerů.

Eurojust

NPC dlouhodobě rozvíjí spolupráci s Eurojustem, zejména v oblasti žádostí o právní pomoc. NPC vysoce oceňuje, že česká delegace v Europolu s NPC komunikuje jako s uznávaným partnerem, i když jde o orgán

policejní, a nikoliv justiční. Pracovníci české delegace při ústředí Eurojustu v Haagu jsou schopni díky svému vstřícnému a pružnému přístupu i ochotě komunikovat neformálně telefonicky či elektronickou poštou zařídit řadu praktických záležitostí spojených s žádostmi o právní pomoc. To se týká jak žádostí z ČR do zahraničí, tak i žádostí ze zahraničí do ČR. Pokud je třeba, navazují i přímou spolupráci s příslušnými policejními či justičními orgány druhé strany.

Specifickou roli sehrává Eurojust při využívání významného nástroje mezinárodní justiční a policejní spolupráce v trestním řízení, jakým jsou společné vyšetřovací týmy (Joint Investigation Teams, JIT). V minulosti se na půdě NPC formovaly společné vyšetřovací týmy jen zřídka. Způsoboval to fakt, že procedura jejich zakládání je velice administrativně a organizačně náročná, a v neposlední řadě možná i ne příliš šťastný výběr vhodných případů pro využití tohoto právního instrumentu. V roce 2016 vyhlíží situace zcela jinak – to zejména díky významné podpoře českého zastoupení v Eurojustu. Na NPC pracují dva efektivně fungující JIT. Pracovníci českého zastoupení v Eurojustu přitom zástupcům NPC ve společných vyšetřovacích týmech účinně pomáhají radou a pomocí zejména v administrativních a organizačních otázkách. NPC bude tento nástroj ve vhodných případech nepochybně využívat i v budoucnosti.

SIRENE

NPC dlouhodobě komunikuje se SIRENE (Supplementary Information Request at the National Entry) při zpracování národních údajů vkládaných do Schengenského informačního systému (Schengen Information System, SIS) a využívá pražskou kancelář SIRENE jako kontaktní místo při komunikaci s ostatními národními kancelářemi. Se SIRENE se dostává do styku ve věcech přeshraničního sledování a rovněž tak ve věcech spojených s evropským zatýkacím rozkazem.

Aktivita v mezinárodních pracovních skupinách

Jihovýchod

Pracovní skupina „Jihovýchod“ byla založena v šedesátých letech minulého století s cílem zlepšit efektivitu a koordinaci boje proti obchodování s drogami na území států, přes které vede „Balkánská cesta“ – trasa pašování drog z jihovýchodní do severozápadní Evropy. Této pracovní skupině předsedá od jejího založení Bavorský zemský kriminální úřad Mnichov. Zástupce Policie ČR se stal stálým členem skupiny v roce 1991, pracovník NPC zastupuje ve skupině Policii ČR od roku 1992. Mezi významné aktivity posledních let, na nichž NPC v rámci skupiny participuje, patří společný projekt Bavorska, České republiky a Rakouska nazvaný „Spolupráce Jihovýchod – Dunajská oblast“ (Cooperation Southeast – Danube Region; 2014 – 2016).

STAR

Pracovní skupina „STAR“ (Stálá pracovní skupina „Drogy“) byla založena v roce 1972. Funguje pod patronací Spolkového kriminálního úřadu Wiesbaden a Zemských kriminálních úřadů spolkových zemí Německa. Skupina je odborným grémiem kriminální policie pro potírání drogové kriminality a přispívá k řešení policejních problémů a ke zlepšení mezinárodní spolupráce. Jednání se pravidelně účastní zástupci policejních sborů většiny spolkových zemí Německa, německé kriminální policie Bundeskriminalamt (BKA), celní kriminální služby Zollkriminalamt (ZKA), Drug Enforcement Administration (DEA) z USA, zástupci policejních sborů Belgie, Rakouska, Švýcarské konfederace, Nizozemska a zástupci mezinárodních policejních organizací Europol a Interpol. Zástupce Policie ČR se stal stálým členem pracovní skupiny v roce 1991; pracovník NPC zastupuje Policii ČR v pracovní skupině „STAR“ od roku 1993.

Crystal

Pracovníci NPC se rozhodující měrou podílí na činnosti česko-německé pracovní skupiny „Crystal“. Skupina byla založena z iniciativy pracovníků NPC v roce 2000. Hlavním cílem činnosti skupiny bylo a je potlačování výroby, pašování a distribuce metamfetaminu zejména v krystalické podobě v česko-německém pohraničí. Na základě iniciativy ministra vnitra Spolkové republiky Německo byl setkáním dne 13. února 2012 zahájen

proces tzv. „Hofského dialogu“. Podle dohody ministrů vnitra ČR a SRN byla na ministerské úrovni založena mezinárodní „Česko německá pracovní skupina pro další řízení spolupráce policejních a celních orgánů“. V rámci této pracovní skupiny byla zřízena pracovní podskupina „Crystal – boj proti drogové kriminalitě“, která je vlastně institucionalizovaným pokračováním výše uvedené pracovní skupiny „Crystal“.

Pracovní podskupina „Crystal“ schválila v červnu 2012 rozsáhlý soubor opatření ke zlepšení výměny informací mezi českými a německými policejními orgány. Zemský kriminální úřad Sasko a česká NPC např. jmenovaly kontaktní úředníky pro příslušný partnerský úřad. Bylo rovněž zintenzivněno řízení toku informací mezi českou a bavorskou policií prostřednictvím Společného centra policejní spolupráce Petrovice – Schwandorf.

Kromě výše uvedených aktivit je nutno zmínit i činnost policistů zařazených ve strukturách Krajských ředitelství Ústeckého, Karlovarského a Plzeňského kraje, tj. těch, která bezprostředně sousedí se Spolkovými zeměmi Sasko a Bavorsko. Tito policisté se velkou měrou podílí na potírání drogové kriminality na regionální úrovni.

Mezi dalšími pracovními skupinami, na jejichž činnosti se NPC podílí, je možné jmenovat např.:

PHARE Police Officer Exchange – program Evropské unie zaměřený na vyslání a přijímání policistů z evropských zemí;

Viking – pracovní skupina severských zemí a ČR pro boj s drogami;

WAND – pracovní skupina WAND Drug Development Taxonomy zaměřená na taxonomii drog;

EMPACT – European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats: účast v pracovní skupině zaměřené na syntetické drogy;

CHOPIN – mezinárodní projekt zaměřený na snížení produkce a distribuce drog v EU koordinuje polská Komenda Główna Policji.

Bilaterální spolupráce

Ve dvoustranné spolupráci se zahraničními partnery NPC vysoce oceňuje styky prostřednictvím policejních styčných důstojníků akreditovaných pro Českou republiku.

NPC dnes spolupracuje zejména s následujícími styčnými důstojníky pověřenými pro ČR: německým, rakouským, švýcarským a japonským se sídlem v Praze, francouzským styčným důstojníkem a kanceláří DEA se sídlem ve Vídni, španělským styčným důstojníkem se sídlem ve Varšavě, kanadským a izraelským styčným důstojníkem se sídlem v Berlíně a australským styčným důstojníkem se sídlem v Haagu.

NPC tradičně přistupuje k mezinárodní spolupráci tak, že spolupracuje s tou zahraniční složkou zabývající se drogami, která o spolupráci projeví zájem. Neřídí se přitom rozdíly, zda jde o policii nebo celníky. Proto poměrně hojně využívá i služeb například německého celního styčného důstojníka v Praze nebo českého celního styčného důstojníka v Kolíně nad Rýnem.

Pro NPC mají značný význam i styční důstojníci Policie České republiky v zahraničí. Proto udržuje četné kontakty se styčnými důstojníky PČR v Bělehradě, Bukurešti, Moskvě i Kyjevě. Od roku 2016 je jeden z příslušníků NPC styčným důstojníkem Policie České republiky v Hanoji, což představuje pro NPC rovněž významný přínos.

Ve dvoustranné mezinárodní spolupráci jsou pro NPC klíčové přímé styky se zahraničními kolegy. Ty se navazují jednak při spolupráci na předchozích případech, na různých mezinárodních konferencích a kurzech, prostřednictvím Europolu a při činnosti ve společných vyšetřovacích týmech. V tomto ohledu probíhá každodenní a neformální spolupráce například mezi expoziturami NPC v příhraničních oblastech s Německem a Rakouskem a mezi policejními a celními orgány v příhraničí obou sousedních zemí. Obdobná spolupráce se v poslední době rozvíjí i s polskými orgány. Zde má významný podíl na přeshraniční spolupráci expozitura v Ostravě. V této souvislosti si zasluhuje zmínku již tradiční setkání českých, německých a rakouských kolegů věnované příhraniční drogové kriminalitě, které již několik let organizuje v Nových Hradech expozitura NPC SKPV v Českých Budějovicích. Velmi pozitivní příklad takové výměny informací představuje i komunikace se Společným centrem policejní a celní spolupráce ve Schwandorfu.

Tradičně velmi neformální a pružná mezinárodní spolupráce funguje s Národní protidrogovou jednotkou Národnej kriminálnej agentúry Slovenskej Republiky. Spolupráce se opírá o osobní kontakty mezi policisty z obou spolupracujících jednotek.

Velmi častým partnerem NPC je rovněž DEA. NPC řeší s americkými kolegy nejen případy související s USA a ČR, ale jsou nám díky své široké mezinárodní síti nápomocni i při získávání informací v jiných regionech, například v Latinské Americe. DEA poskytuje NPC rovněž dlouhodobě významnou pomoc v oblasti policejního vzdělávání.

Přímá bilaterální spolupráce se zahraničními kolegy byla realizována v jednotlivých zpracovávaných případech v posledních letech kromě sousedních zemí například s Francií, Belgií, Nizozemskem, Spojeným královstvím, Španělskem, Itálií, Švýcarskem, Maďarskem, Rumunskem, Bulharskem, Srbskem, Makedonií, Kosovem, Albánií, Ukrajinou, Ruskem, Finskem, Švédskem, Norskem, Dánskem, Tureckem, Izraelem, Indií, Japonskem, Austrálií, Novým Zélandem, Peru, Dominikánskou republikou a Panamou.

Ve vztahu k zahraničním partnerům se NPC řídí zásadou, že jejich dožádání a žádosti o právní pomoc jsou vyřizovány stejným způsobem, jak to NPC očekává při vyřizování vlastních dožádání. To platí i tam, kde není vždy odpovídající druh reakce ze strany partnera. NPC spolupracuje s jakýmkoliv orgánem vymáhajícím právo, který působí v protidrogové sféře, bez ohledu na to, zda jde o policii, četnictvo, celníky, bezpečnostní službu nebo jiné orgány. Není podstatné, zda jde o orgány ústřední nebo regionální. Rozhodujícím hlediskem je, zda zahraniční partner může účinně pomoci. Pro ilustraci: v roce 2014 NPC řešila dožádání 133²⁵⁰ případů od zahraničních partnerů a v roce 2015 dožádání 155 případů od zahraničních partnerů.²⁵¹ Být spolehlivým a profesionálně zdatným partnerem je důležitý dlouhodobý úkol NPC.

Organizace a účast na mezinárodních konferencích a jednáních

Dalším důležitým prvkem mezinárodní spolupráce je účast představitelů NPC na multilaterálních jednáních, zasedáních a konferencích k drogové problematice. Například na jaře 1997 se delegace NPC zúčastnila 23. zasedání šéfů protidrogových centrál ve španělském Alicante pořádaném Interpolem. Postavení NPC bylo oceněno tím, že byla zvolena místopředsedou této prestižní konference.

Mezi konferencemi a semináři, jichž se zástupci NPC zúčastnili, stojí za zmínku 5. mezinárodní konference o heroinu, Čína, 2000; mezinárodní konference k acetanhydridu, Turecko, 2000; Konference BALKOM – trestná činnost na Balkánské cestě, Lyon – Francie 2000; Druhá Evropská konference o drogách, Brusel – Belgie 2000; Mezinárodní konference k otázkám syntetických drog, zejména metamfetaminu a prekurzorům, Hobart – Austrálie 2007; konference o syntetických drogách SYNDEC, Nizozemsko 2013; konference Combating Pharmacrime zacílená na padělání léčivých přípravků, Španělsko 2013; Mezinárodní protidrogová policejní konference, Řím – Itálie 2014; Asijsko-pacifická protidrogová policejní konference, Tokio – Japonsko v letech 2015 a 2016.

Česká republika se rovněž podílí na kurzech evropské policejní koleje CEPOL týkajících se problematiky mezinárodního obchodu s drogami.

V roce 2013 se NPC významně podílela na realizaci dlouhodobého projektu MV ČR na pomoc zemím západního Balkánu. V rámci tohoto projektu se uskutečnily pracovní stáže příslušníků NPC v zemích tohoto regionu, jejichž smyslem bylo zlepšení vzájemné spolupráce a navázání pracovních kontaktů v oblasti. V roce 2013 se odehrála hlavní realizační fáze twinningového projektu EU v Srbsku pod názvem „Realizace strategie pro boj proti drogám“, který prováděla Česká republika společně s Německem. NPC v rámci tohoto twinningového projektu zajišťovala obsahovou náplň segmentu týkajícího se vymáhání práva v drogové oblasti.

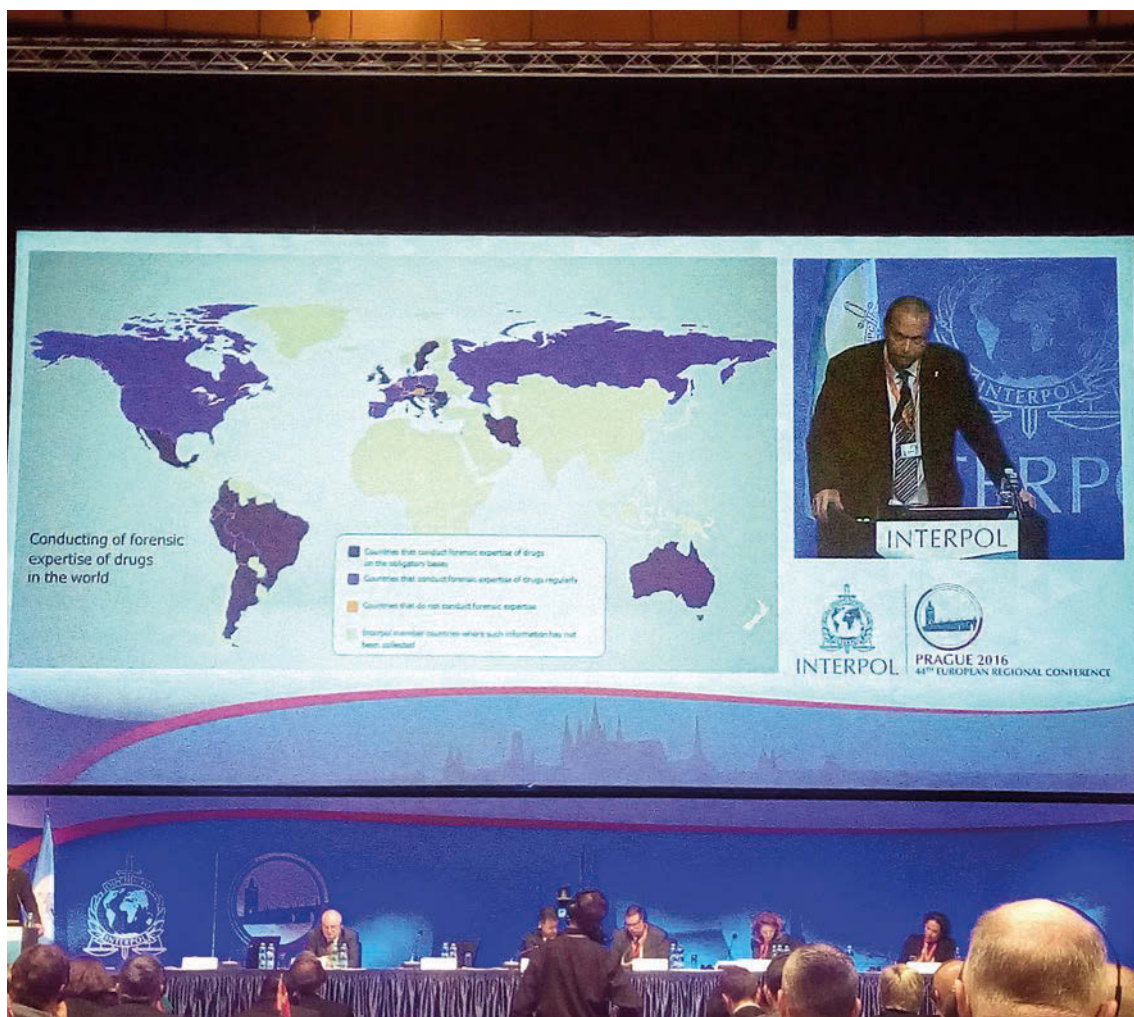
Jako hlavní organizátor NPC ve spolupráci s Ústavem mezinárodních vztahů Praha uspořádala v listopadu 2008 v budově Ministerstva zahraničních věcí ČR mezinárodní konferenci policejních expertů nazvanou „Metamfetamin – Nové trendy v kontextu mezinárodní drogové kriminality“. Ze zahraničních kolegů se konference zúčastnili představitelé z Německa, Rakouska, Slovenska, Polska, Spojeného království, Spojených států a Austrálie. Konference byla přínosná v oblasti výměny zkušeností s bojem proti výrobě metamfetaminu a obchodu s ním, což je téma, které všechny zúčastněné země a Českou republiku spojuje. Ke konci roku 2010

NPC spolu s Kriminologickým ústavem Praha uspořádal v Červené nad Vltavou mezinárodní konferenci k projektu Reliéf.

V rámci systematické práce se zahraničními styčnými důstojníky NPC při dvou tradičních příležitostech, Dni standardy a Dni brigády, organizuje v Praze setkání styčných důstojníků odpovědných za Českou republiku spojené s výměnou aktuálních informací. Tato forma, jež slučuje odborné a společenské prvky, se dlouhodobě osvědčuje.²⁵²

Projekt Reliéf

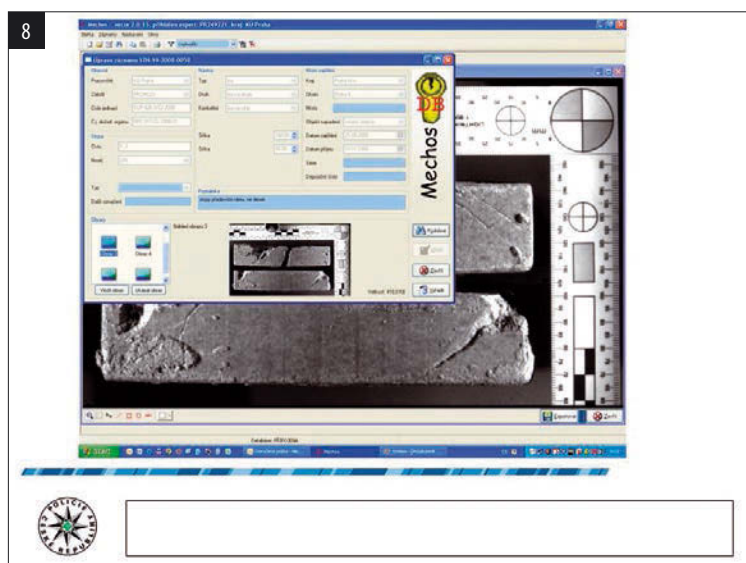
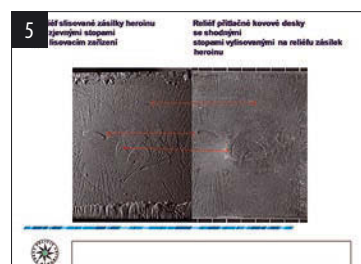
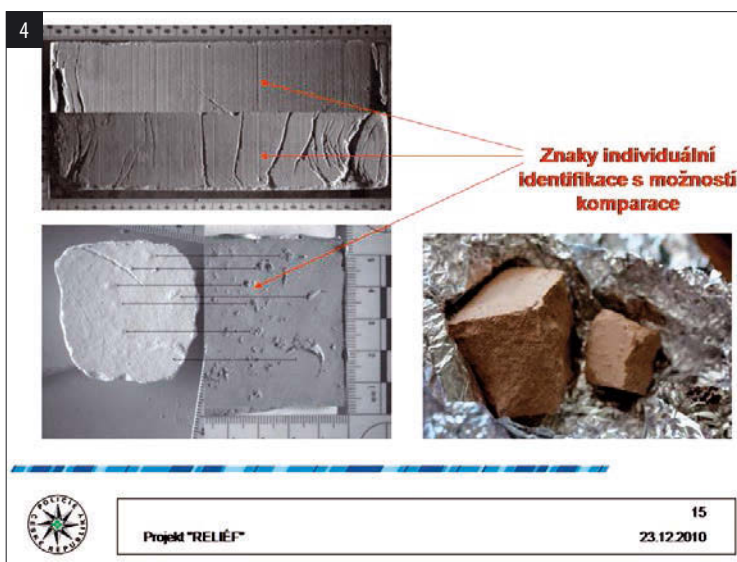
NPC je odborným gestorem projektu „Reliéf“ zaměřeného na mechanoskopickou expertýzu a komparaci slisovaných povrchů zajištěných drog za pomoci originálního automatizovaného komparačního softwaru, vyvíjeného v ČR. Řešiteli projektu jsou NPC, Kriminologický ústav Praha a Policejní prezidium ČR. Projekt je financován z Programu švýcarsko – české spolupráce a do své „horké“ fáze přešel v roce 2012. V průběhu realizace projektu bylo zjištěno, že orgány vymáhající právo nedisponují žádnou celosvětovou jednotnou databází záchytů drog. Tento fakt v dnešním globalizovaném světě značně ztěžuje boj proti mezinárodním organizovaným skupinám pašeráků. Řešitelé projektu z tohoto důvodu usilují o předání rodící se databáze orgánům Interpolu, který jí jako celosvětová policejní organizace může dále úspěšně provozovat a rozvíjet. Významného pokroku v této oblasti bylo dosaženo na 44. regionální konferenci Interpolu v Praze v květnu 2016. Členské státy Interpolu zde vyjádřily podporu projektu. Vedení Policie ČR se rovněž podařilo vyjednat obsazení pozice experta při Generálním sekretariátu Interpolu v Lyonu, který bude dále pracovat na úspěšném rozvoji projektu.²⁵³

44. Evropská regionální konference Interpolu

- 1 Projekt RELIÉF účastníci semináře v Červené nad Vltavou v prosinci 2010
- 2 Řešitelé projektu RELIÉF při praktické ukázce dokumentace zásilek drog.
- 3 Projekt RELIÉF – ukázka zjišťování znaků individuální identifikace
- 4-8 Projekt RELIÉF – ukázka znaků pro individuální identifikaci

Příslušníci NPC v zahraničních mírových misích

Účast příslušníků Policie České republiky v zahraničních mírových misích je součástí strategie posilování bezpečnostních zájmů České republiky, které mimo jiné zahrnují bezpečnost a stabilitu, boj s mezinárodním terorismem, organizovaným zločinem a korupcí a pomoc při budování demokracie a právních států.²⁵⁴ Zahraničními misemi doposud prošlo deset detektivů NPC. Příslušníci NPC se zapojili do mírových operací EULEX v Kosovu a EUPOL v Afghánistánu. V zahraničních misích mohou uplatnit své odborné znalosti a pracovní zkušenosti a pomáhat v boji s drogovou kriminalitou při řešení konkrétních případů i při předáváním praktických zkušeností domácím kolegům.

EULEX Kosovo

EULEX je zkratka pro Misi Evropské unie k prosazování práva v Kosovu (The European Union Rule of Law Mission in Kosovo). Úkolem mise je přispět k vytvoření a udržení bezpečného prostředí pro obyvatele Kosova a umožnit pokračování mírového procesu a demokratického vývoje země bez potřeby budoucí přítomnosti nadnárodních vojenských jednotek.²⁵⁵ Mise je největší civilní misí Evropské unie s více než dvěma tisíci členy. Působí zejména v rezortu policie a justice. Policejní součástí mise naplňuje svůj mandát poradenskou činností a výcvikem kosovských policistů, ale také přímým policejním výkonem.

Detektivové NPC jsou v rámci mise EULEX zařazováni zejména na pozice v rámci útvaru se obdobným zaměřením jako NPC – Ředitelství pro vyšetřování obchodu s drogami (Directorate for Drug Trafficking Investigations; DDTI) a Jednotky pro vyšetřování organizovaného zločinu (Organized Crime Investigation Unit; OCIU).

EUPOL Afghanistan

Policejní mise Evropské unie v Afghánistánu (EU Police Mission in Afghanistan – EUPOL) zahrnuje asistenci tamní policii a dalším orgánům v oblasti prosazování zákona v situaci, kdy stabilitu státu ohrožuje zvýšená aktivita povstalců z hnutí Tálibán, rekordně vysoká úroveň produkce opia a funguje zde slabá vláda s nedostatečnou kontrolou nad afghánským územím. Tato mise podporuje zejména reformu a přestavbu místních policejních sborů a asistuje při budování uceleného systému prosazování práva. Činnost policistů NPC

1 – 4 Mise EUPOL Afghanistan

5 Mise FULEX Kosovo

zařazených v misi spočívá zejména ve výcviku a vzdělávání místních kolegů, v poradenství, odborném vedení, a dále ve zprostředkování materiální pomoci.²⁵⁶

Činnost NPC v oblasti metodiky, koordinace, prevence a public relations

Od roku 1995 až do současnosti ve struktuře NPC vždy působila skupina zaměřená na koordinační a metodickou práci a rovněž na protidrogovou prevenci. Vedení NPC tak dalo jasně najevo, že kromě stěžejního zaměření v represivní oblasti klade důraz i na tyto oblasti protidrogových aktivit.

Skupina koordinace a metodiky (SKM), ustavená v roce 1995, plnila úkoly na úseku koordinace činnosti jednotlivých oddělení NPC ve vztahu k expoziturám ÚOOZ, ostatním službám Policie ČR a mimorezortním subjektům, podílejícím se na řešení drogové problematiky. Při realizaci konkrétních případů poskytovala pomoc a zajišťovala provedení speciálních úkonů nebo služeb pro potřeby oddělení NPC a podle potřeby i pro expozitury ÚOOZ. Odpovídala za styk s orgány státní správy, dalšími organizacemi a institucemi, zabezpečovala výměnu zkušeností se zahraničními partnery a prováděla publikační činnost, tedy plnila i úkoly zaniklé Národní drogové informační služby. V roce 1996 se další výraznou oblastí činnosti skupiny stala primární prevence drogových závislostí.

V dubnu 1996 se pracovník SKM zúčastnil konference organizace D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) ve Washingtonu v USA. Tato nevýdělečná organizace působí v úzké spolupráci s úřadem DEA na poli prevence drogových závislostí zejména mezi mládeží. Přednášky a kampaně pořádané D.A.R.E. jsou vedeny jak jejími pracovníky, tak především policejními úředníky a pracovníky DEA. SKM podobný program poté realizovala i v ČR, i když v daleko skromnějších podmínkách. Na základě dřívějších kontaktů byla navázaná spolupráce se Základní školou Lhotka v Písnické ulici v Praze. Byl realizován společný dlouhodobý projekt protidrogové prevence pro druhý stupeň základní školy.

Skupina metodiky a prevence (SMP) byla vytvořena na základě SKM v roce 2001 a převzala i její činnost. Projekt na Základní škole Písnická v Praze 4 zaujal pracovníky preventivně-informační skupiny Obvodního ředitelství Policie ČR v Českých Budějovicích (PIS). Na základě získaných zkušeností byl vypracován společný projekt komplexního programu prevence sociálně patologických jevů na základních školách, který byl odstartován v září 2002 pod názvem Malá policejní akademie. Projektu se zúčastnily tři školy v okrese České Budějovice – Základní školy Máj I (České Budějovice), Základní škola Suché Vrbné (České Budějovice) a Základní škola Lišov. Cílem projektu bylo přispět k osvojování si prosociálního chování u dětí a k odmítání porušování zákonů. Za čtyři roky se v projektu vystříдалo kolem 3500 dětí. Projekt byl nabídnut k dalšímu využití preventivně informačním skupinám v rámci Policie ČR a v následujících letech pokračoval v modifikované formě mimo rámec NPC.²⁵⁷

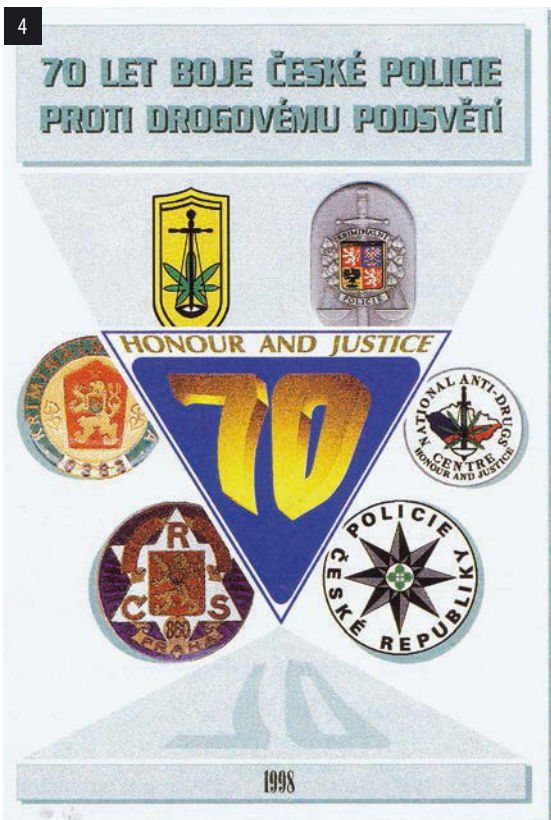
Poté, co v roce 2002 převzaly realizaci prevence patologických jevů, včetně prevence zneužívání drog, Odbor prevence kriminality ministerstva vnitra a Preventivně informační skupiny jednotlivých základních součástí policie, se prvořadým cílem SMP stala prevence a metodika, která směřovala jednak k policii a jednak navenek do civilního odborného sektoru. Ve vztahu k policii se jednalo o kontinuální vzdělávání policistů. SMP participovala na výuce v rámci nástupních kurzů ve středních policejních školách ministerstva vnitra, realizovala odborné přednášky pro již sloužící policisty v průběhu specializačních kurzů a přednášky na Policejní akademii České republiky v bakalářském i magisterském studijním programu. Od roku 2006 se SMP začala trvale podílet i na přípravě a organizaci instrukčně metodických zaměstnání (IMZ) pro policisty zařazené v rámci Policie ČR na úseku odhalování drogové kriminality.

SMP se věnovala i vzdělávacím programům pro odbornou veřejnost. Pracovníci skupiny odborně vzdělávali pedagogy-preventisty patologických jevů, pracovníky preventivně informativních skupin ministerstva vnitra, preventisty patologických jevů v rezortu obrany, preventisty okresních, krajských a magistrátních úřadů a pracovníky v rezortu ministerstva zdravotnictví.

SMP připravila i řadu výstav o práci policie při potírání nelegálního obchodu s drogami. Od roku 2006 se zástupce SMP zúčastnil přípravy projektu primární prevence Revolution Train. Na dalších výstavách a akcích se SMP podílela metodicky.

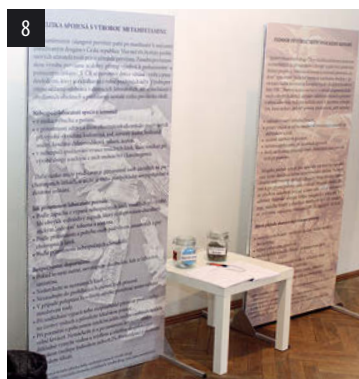
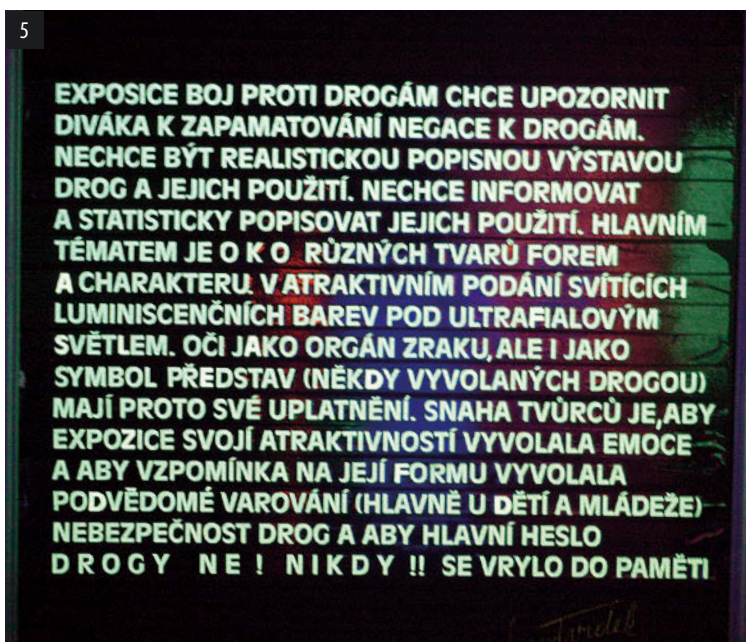

- 1 Zástupci Národní protidrogové centrály na jednání D.A.R.E. v USA v roce 1996
- 2 Policista Národní protidrogové centrály na besedě o drogách na ZŠ Písnická, Praha 4
- 3 Sovička – znak Malé policejní akademie
- 4 Pozvánka na první výstavu do Muzea Policie ČR
- 5 Panely Národní protidrogové centrály na výstavě v Brně

Projekt primární prevence Revolution train, na kterém se podílela Národní protidrogová centrála

1-4 Preventivní projekt Národní protidrogové centrály SPRÁVNÝM SMĚREM.

5-9 Stálá expozice Národní protidrogové centrály v Muzeu policie v Praze

Odbor metodiky a prevence (OMP) vznikl roku 2009 po reorganizaci SMP. Nadále pokračuje v koordinačně-metodické a preventivní činnosti, a rovněž v práci s veřejností. V rámci své trvalé gesce uvnitř NPC organizačně zajišťuje významné výroční dny jednotky. V rámci vzdělávacího systému Ministerstva vnitra ČR a Policie ČR se podílí na vzdělávání policistů výukou ve specializačních kurzech.

Vedle činnosti v rámci rezortu Ministerstva vnitra a Policie ČR pracovníci OMP participovali na vzdělávacích programech pro školní metodiky prevence a nadále participují na vzdělávání soudních a právních čekatelů a vyšších soudních úředníků na Justiční akademii v Kroměříži, příslušníků Městských a Obecních policí, Armády České republiky, Vězeňské služby ČR. OMP rovněž dlouhodobě spolupracuje s Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti v oblasti shromažďování podkladů a konzultací pro Výroční zprávu o stavu ve věcech drog v ČR, kterou je každoročně vydává sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Podílí se i na přípravě národní strategie protidrogové politiky ČR.

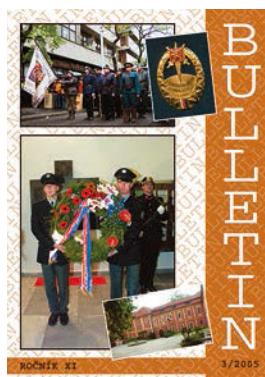
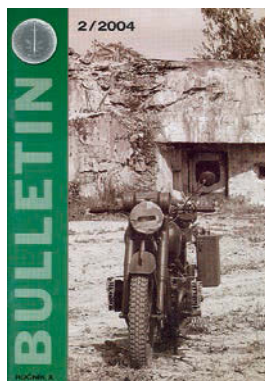
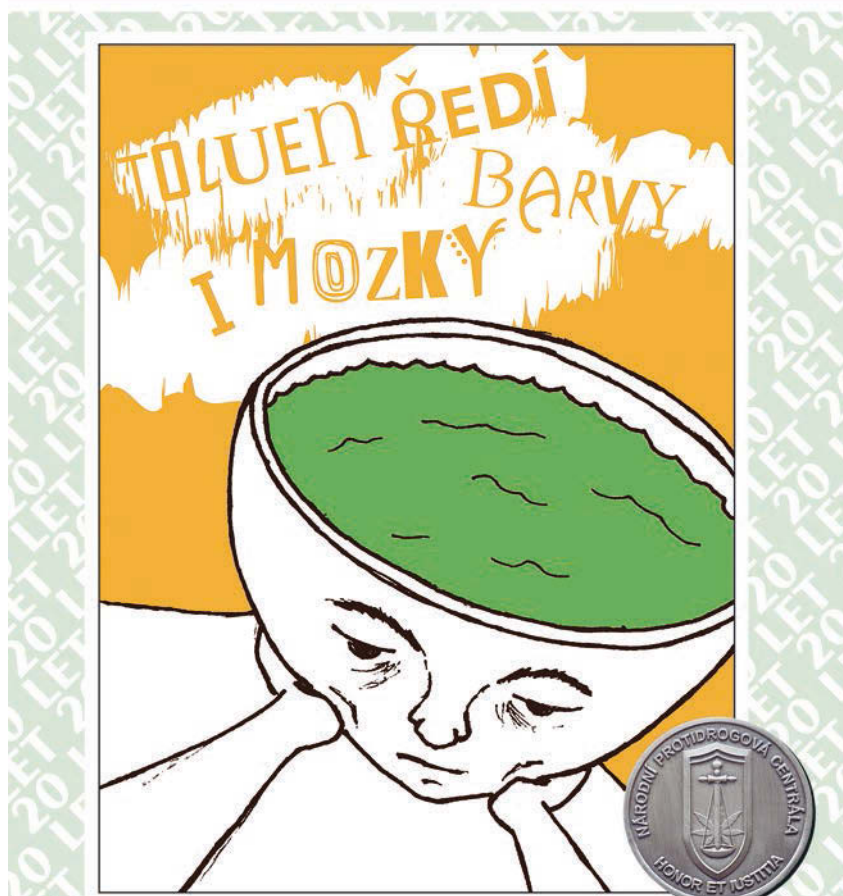
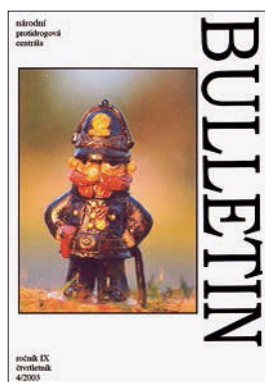
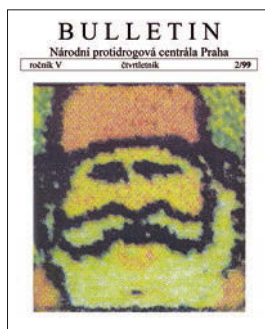
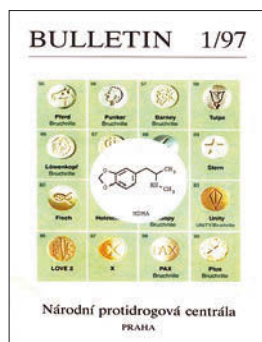
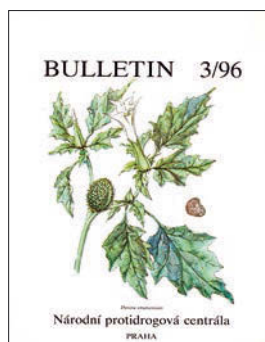
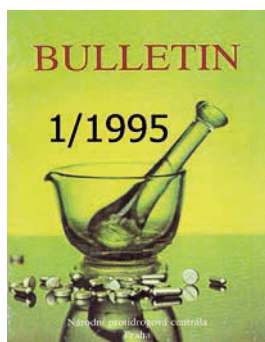
V souladu s naplňováním protidrogové strategie ČR, OMP od roku 2010 organizuje každoroční setkání zástupců NPC, Krajských ředitelství Policie a Odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR s krajskými protidrogovými koordinátory krajských úřadů a zástupci sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Od roku 2012 se organizačně podílí i na každoročním setkání policistů a zástupců z vrchních, krajských a okresních státních zastupitelství zaměřeném na vzájemnou výměnu informací a zkušeností v souvislosti s vymáháním práva v oblasti potlačování nabídky drog.

V roce 2013 OMP odstartoval v Ústeckém kraji preventivní projekt „Správným směrem“. Prevence rizikového chování v oblasti návykových látek probíhá zejména formou odborných seminářů, přednášek, workshopů a různých doprovodných programů pro veřejnost a studenty škol. V roce 2014 proběhl projekt „Správným směrem“ v Jihočeském kraji a v Praze. V roce 2015 se přestěhoval do Královéhradeckého kraje, v roce 2016 do Jihomoravského a Středočeského kraje a odtud dále poputuje do dalších regionů České republiky. OMP nadále realizuje výstavy zaměřené na problematiku drog. Pracovníci OMP se pravidelně účastní besed pořádaných Muzeem Policie ČR, se kterým spolupracují na pořádání kulturně preventivních akcí „Ledová Praha“ a „Muzejní noc“. Rovněž prezentují NPC na mezinárodním veletrhu ISET.²⁵⁸

Bulletin Národní protidrogové centrály

Mezi další aktivity SKM-SMP-OMP již tradičně patří publikační činnost, zejména příprava a vydávání Bulletinu NPC, odborného čtvrtletníku určeného pro příslušníky Policie České republiky, justici a odbornou veřejnost. Bulletin pravidelně vychází od roku 1995. Jeho cílem je informovat o nejnovějších aspektech a vývojových tendencích v oblasti drogové kriminality, sjednocovat postup orgánů policie ve vyhledávání a odhalování nedovolené výroby, vývozu, dovozu, převozu, šíření a obchodu s drogami, publikovat nejzajímavější uzavřené případy na území České republiky i v zahraničí a seznamovat s aktivitami NPC.

První ročníky Bulletinu byly určeny vysloveně pro služební účely policie. Přesto se Bulletin stal známým i mezi dalšími pracovníky z oblasti boje proti drogám. To vedlo k tomu, že se později stal čtvrtletníkem určeným i pro širší odbornou veřejnost. Tento statut si zachovává do současné doby, kdy vychází v nákladu 2 tisíc kusů. Jednotlivá čísla Bulletinu jsou dnes dostupná na internetu.²⁵⁹

Zvon v „policejním“ kostele

Národní protidrogová centrála a Křesťanská policejní asociace pořádá každoročně u příležitosti „Mezinárodního dne boje proti drogám“ (26. června), bohoslužbu za policisty, kteří padli v boji proti drogám a za oběti drogové závislosti. Není příhodnějšího místa pro tuto akci, než kostel Nanebevzetí Panny Marie a svatého Karla Velikého v Praze na Karlově, neboť kostel je integrální součástí Muzea Policie ČR a přilehlého parku, ve kterém se nachází i památník padlým policistům. Zvonice tohoto kostela zely mnoho desítek let prázdnotou.

V roce 2014 byla vyhlášena sbírka na vyhotovení zvonů do karlovského chrámu, NPC přispěla skromným obnosem, díky kterému bylo její jméno vylito do těla jednoho ze tří zvonů. S trochou nadsázky lze říci, že Národní protidrogová centrála bude znít pražským nuselským údolím ještě po mnoho generací, možná i staletí.

VÝZBROJ A VÝSTROJ NPC

Příslušníci Národní protidrogové centrály byli v průběhu času pro svou práci vybaveni poměrně pestrou paletou výzbrojního a výstrojního materiálu. Přestože NPC byla vždy integrální součástí Policie ČR, stran výzbroje lze zaznamenat zajímavé odchylky od běžných systemizačních standardů. Tyto odchylky můžeme přičíst dílem porevolučnímu entuziasmu a dílem hledání cest k optimalizaci osobní výzbroje příslušníků specializovaných policejních jednotek.

Počátkem a v průběhu devadesátých let byly základními zbraněmi protidrogových specialistů pistole ČZ 75/85 ráže 9x19, případně Berreta 92FS. Jednalo se o spolehlivé, ale velké služební zbraně nepříliš vhodné pro skryté nošení, které práce protidrogové policie vyžaduje. Postupně docházelo k doplňování výzbroje dvou a půl palcovými revolvery Smith Wesson a Taurus v ráži .38 special. Pro milovníky výkonnějších ráží byly k dispozici také revolvery Colt Python a Taurus, komorované na náboje 357 magnum.

Dlouhé zbraně reprezentovaly útočné pušky SA vzor 58 ráže 7,62 x 39, brokovnice Mossberg ráže 12/76 a populární samopaly vzor 61 Škorpion. Jistou exotiku představovaly dvě odstřelovací pušky SVD Dragunov v ráži 7,62 x 54R. Chladné zbraně zastupoval armádní UTON vzor 75. Po roce 2000 byl zbrojní arzenál NPC doplněn o samopaly Steyer AUG 9x19a o standardní policejní pistole ČZ 75 BD.

Výstroj policistů odpovídala dostupnému policejnímu vybavení. Nevyhovující stejnokroje vzor 61 a 92 byly často kombinovány s výstrojnými součástkami dokupovanými policisty ve specializovaných obchodech. Balistické vesty nebyly k dispozici v dostatečném počtu, vedení útvaru se však podařilo získat určitý počet těchto ochranných prostředků zápůjčkou od zahraničních partnerů. Taktické vesty dorazily k útvaru počátkem tisíciletí a byly reprezentovány zejména modelem TV-95 od české firmy MARS.

Zásadní kvalitativní posun v oblasti výzbroje nastal na přelomu let 2003–2004, kdy bylo provedeno kompletní přezbrojení na pistole Glock modelové řady 17, 19 a 26, v ráži 9x19. Rovněž se podařilo sjednotit paletu dlouhých zbraní do modelů firmy Heckler Koch MP5 v provedení A5, KA4 a SD6. Útočné pušky SA vz. 58 nahradily zbraně Heckler Koch G36 Carbine v ráži 5,56 x 45, brokovnice Mossberg vystřídal model M3S90 SLUG od italské firmy Benelli ráže 12/76/50. Pro účely reálného taktického výcviku byla NPC vybavena tréninkovými pistolemi Glock 17T komorovanými na náboj 9x19 simunition a vložnými hlavními do samopalů Heckler a Koch MP5 od téhož kanadského výrobce. V roce 2015 se zbrojní arzenál specialistů NPC rozrostl o zbraň kategorie PDW (personal defence weapon) Heckler Koch MP7A1 v ráži 4,6 x 30. Chladné zbraně nadále reprezentují nové útočné nože UTON vz. 75 v policejním provedení a nářadové nože americké firmy GERBER DET 600.

Z nesmrtících prostředků jsou používány elektrické dočasně zneschopňující prostředky od firmy TASER model X26.

Z dalších donucovacích prostředků má NPC k dispozici kalené teleskopické obušky české firmy ESP v různých provedeních a s rozmanitým příslušenstvím, jednorázová pouta téhož výrobce a standardní kovová pouta RALK.

Po roce 2004 došlo rovněž k systémovému řešení balistické ochrany, NPC byla vystrojena balistickými vestami české firmy PETRIS v odolnosti TBOII a TBOIII, které budou po roce 2016 nahrazeny novou generací.²⁶⁰

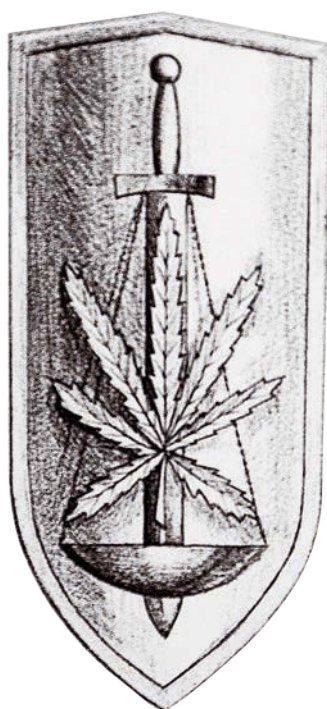

ZNAK NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Po zřízení protidrogové brigády Praha se začal připravovat znak útvaru, který by na uniformě jednoznačně označoval příslušnost k této specializované jednotce. Jednotlivé prvky v několika variantách návrhu vyjadřovaly boj proti drogám. V roce 1991 byl přijatý zákon o Policii ČR a návrh znaku protidrogové brigády ovlivnilo zřízení odznaku kriminální služby. Konečný návrh proto vycházel z prvků, které byly na tomto odznaku. Podkladem znaku brigády se stala pavéza, do které byl umístěn meč jako symbol boje, miska vah spravedlnosti vyjadřovala zákonnost, dodržování platných zákonů. List konopí a kokain v misce vah zdůrazňovaly, že se jedná o boj proti drogové kriminalitě. Poprvé se tento znak objevil v černobílém provedení na listinných materiálech Odboru drog. Nášivka byla v barevném provedení. Tento znak byl nakonec schválen ředitelem Vojenského historického ústavu a Komisí vojenských tradic Vojenského historického ústavu.

OCENĚNÍ UDĚLOVANÁ NÁRODNÍ PROTIDROGOVOU CENTRÁLOU

„Zlatý prsten NPC“ uděluje ředitel příslušníkovi NPC po dvaceti letech aktivní služby u jednotky, a to společně s certifikátem stanovujícím právo osobního nošení prstenu. Zlatý prsten je předáván v rámci slavnostního ceremoniálu u příležitosti „Dne Brigády“.

„Stříbrný prsten NPC“ uděluje ředitel příslušníkovi NPC po dvaceti letech aktivní služby u jednotky, a to společně s certifikátem stanovujícím právo osobního nošení prstenu. Stříbrný prsten je předáván v rámci slavnostního ceremoniálu u příležitosti „Dne Brigády“.

„Velká pamětní medaile NPC“ je udělována ředitelem příslušníkovi NPC v aktivní službě. Je tak oceněn jeho dlouholetý přínos při odhalování drogové trestné činnosti nebo jsou oceněny významné zásluhy o rozvoj NPC. Medaile, společně s certifikátem, je udělována zejména u příležitosti výročí „Dne Standarty“ nebo „Dne Brigády“.

„Odznak „Veterán NPC““ uděluje ředitel bývalým příslušníkům NPC, kteří odešli do civilní sféry a u jednotky odsloužili více než 10 let aktivní služby. Odznak je na rubové straně opatřen chronologickým pořadovým číslem vydání a uděluje se s certifikátem - děkovným listem.

„Malá pamětní medaile NPC“ je udělována ředitelem NPC při ukončení služebního poměru příslušníka nebo při jeho přechodu k jinému útvaru Policie ČR. Může být udělena i osobám mimo Policii ČR, a to jako ocenění dlouholeté přínosné spolupráce s NPC. Medaile, společně s certifikátem, je udělována zejména u příležitosti výročí „Dne Standarty“ nebo „Dne Brigády“.

„Bojový nůž NPC“ uděluje ředitel NPC příslušníkovi po pěti letech aktivní služby u jednotky, a to společně s certifikátem, ve kterém je uvedeno výrobní číslo nože. Bojový nůž je symbolem náročné služby u útvaru, jehož příslušníci plní své úkoly s velkým osobním nasazením v souladu s „Kodexem cti NPC“. Nůž je opatřen nápisem „Honor et iustitia“ a je udělován zejména u příležitosti výročí „Dne Standarty“ nebo „Dne Brigády“.

„Mince“ je udělována ředitelem NPC příslušníkům dle vlastního uvážení spolu s certifikátem.

„Čestný závěsný odznak“ uděluje ředitel příslušníkům NPC i osobám z řad civilistů na základě vlastního uvážení. Součástí je certifikát o udělení.

„Pamětní plaketa“ je udělována ředitelem NPC příslušníkům jednotky dle vlastního uvážení a dále osobám navrženým jak českými, tak zahraničními organizacemi a institucemi. Plaketa je udělována při slavnostních příležitostech.

„Pochvalný list“ uděluje ředitel příslušníkům NPC za pracovní úspěchy.²⁶¹

Den Standarty

„Dnem Standarty“ Národní protidrogová centrála každoročně slaví výročí získání své vlajky. Převzala ji dne 24. května 1999 od občanského sdružení „Rodiče proti drogám“ jako ocenění namáhavé a náročné práce policistů v boji s drogovou kriminalitou. Při této příležitosti probíhá slavnostní setkání policistů Národní protidrogové centrály se zástupci spolupracujících útvarů, zahraničních partnerů a bývalých spolupracovníků. Během slavnostního ceremoniálu uděluje ředitel Národní protidrogové centrály ocenění útvaru jako poděkování za dlouholetou přínosnou službu v boji proti drogám.

Udržování a rozvíjení „esprit d' corps“ – (ducha jednoty, pospolitosti, soudržnosti, solidarity), dobrých pracovních a mezilidských vztahů a zachovávání tradic vnímá vedení Národní protidrogové centrály jako významný morální regulativ a základní kritérium pro výkon mimořádně složité a náročné práce detektivů NPC.

ZÁVĚR

Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (NPC) je specializovaný policejní útvar pověřený bojem se závažnou trestnou činností související s nedovolenou výrobou, držením a rozšiřováním drog. Již od svého vzniku v roce 1991 sleduje a analyzuje vývoj české drogové scény a na základě získaných poznatků proti drogové kriminalitě účinně zasahuje. Příznačné pro NPC je, že plní úkoly nejen v oblasti restrikce, ale také v oblasti policejního vzdělávání a prevence.

Historický vývoj a fungování NPC v rámci systému drogových prohibičních režimů v ČR je možné pochopit pouze v případě, že jej zasadíme do společenského a právního kontextu doby. Proto se kniha v jednotlivých částech věnuje situaci na nelegální drogové scéně, na niž musela protidrogová policie v dané době reagovat a rovněž právnímu a administrativnímu rámci, v němž operovala a operuje. Analýzy drogové scény vycházejí z poznatků NPC a jsou doplněny kazuistikou významných případů.

V úvodní části se kniha zabývá zrodem drogové scény v českých zemích a historickými počátky české protidrogové policie. Ty sahají až do dob Rakousko-Uherska a předválečné Československé republiky.

Až do rozpadu Rakousko-Uherska nebylo zneužívání drog považováno za vážnou společenskou hrozbu. Konec první světové války s sebou přinesl nárůst morfinismu, později se objevily i případy zneužívání hydrokodonu, kodeinu, pantoponu a marihuany. Látkou, která způsobila skutečně masový nárůst počtu toxikomanů a vznik nových forem abúzu v Čechách, byl kokain. Počet lidí zneužívajících tuto drogu odhadovaly policejní zdroje z 30. let pouze v Praze na 10 tisíc osob. V důsledku nárůstu poptávky se záhy vyvinul i rozsáhlý nelegální trh s kokainem. V roce 1937 bylo v policejní evidenci registrováno 1420 osob, které se v minulých letech nebo aktuálně zabývaly překupnictvím drog. Pouze v Praze bylo v témže roce aktivních 628 překupníků. Legislativa postihující drogovou kriminalitu byla nedostatečná a trestní sazby nízké.

V průběhu dvacátých let a zejména ve třicátých letech se Československo díky své centrální poloze v Evropě stalo i významným odbytištěm a územím tranzitů zahraničních drog a působištěm mezinárodních překupníků a organizací. Expanze nezákonného obchodu s drogami a rovněž závazky plynoucí z mezinárodních úmluv následně vedly k tomu, že Ministerstvo vnitra ČR roku 1928 zřídilo u policejního ředitelství v Praze „Ústřednu pro potírání nedovoleného obchodu omamnými prostředky v ČSR“. Efektivitu činnosti ústředny po léta omezovaly legislativní nedostatky i nedostatečné personální a materiální vybavení. Spíše se proto jednalo o evidenční než o výkonný restriktivní orgán.

Po 2. světové válce se v Československu dostali k moci komunisté, země se uzavřela ve směru na Západ a vznikající drogová scéna již měla značně odlišný charakter. Drogy zahraničního původu hrály na československé drogové scéně jen okrajovou roli. Jejich dovoz byl díky silné kontrole pohybu zboží a lidí přes hranice se Západem minimalizován. Silně však narostlo zneužívání léků s psychoaktivním účinkem a čichání těkavých látek. Rovněž se objevila výroba a zneužívání braunu a pervitinu. Hlavní složkou braunu (nazývaného tak podle příznačné hnědé barvy) byl hydrokodon, který bylo možné získat z běžně dostupných léčiv (analgetik, antitusik aj.) obsahujících kodein. Pervitin (metamfetamin), známý jako „piko“ či „pěčko“, byl vyráběn z efedrinu. Jeho zdrojem byly např. různé léčivé přípravky s obsahem efedrinu běžně předepisované při banálních respiračních onemocněních. Používán byl rovněž efedrin získaný přímo z průmyslové výroby. Zneužívání braunu a pervitinu drog bylo převážně problémem uzavřených toxikomanských komunit.

Existující právní úprava umožňovala toxikomanům držet drogy pro vlastní potřebu a beztrestně je užívat. Do sporu se zákonem se dostávali až v okamžiku, kdy začali ohrožovat své okolí. Rozlišení dealingu od držení pro vlastní potřebu bylo v procesu vyšetřování obtížné a orgány represe se po dlouhou řadu let v každodenní praxi potýkaly s problémy kvalifikování jednání nealkoholových toxikomanů a dalších osob pro trestné činy podle příslušných §§ 187 a 188 trestního zákona.

Těžiště práce při odhalování, objasňování a prevenci drogové kriminality pak spočívalo především na výkonných útvech na úrovni okresních a obvodních správ Veřejné bezpečnosti, zejména na pracovnících kriminální služby Veřejné bezpečnosti, zabývajících se obecnou kriminalitou – pracovníků kriminální služby, starších inspektorů pořádkové služby a vyšetřovatelů Veřejné bezpečnosti.

Po společenských změnách v listopadu 1989 prudce narostl objem a organizovanost nelegálního obchodu s drogami, i jeho mezinárodní rozsah. Česká republika začala být využívána jako tranzitní území drog. Nerozvinutý trh s drogami v ČR nabídl pro aktivity překupníků drog nový „komerční prostor“. Rokem 1989 skončilo období relativně uzavřených toxikomanských komunit, vyrábějících a distribuujících své produkty v okruhu sobě známých konzumentů. Komunity se otevřely, „vaříči“ začali pracovat na komerčním základě na zakázku toxikomanů a překupníků – a to jak doma, tak v zahraničí. Na české území razantně vstoupila kriminální drogová uskupení z Balkánu – zejména Jugoslávie, ale i Bulharska, Rumunska, Albánie, Turecka; následně v ČR začaly operovat i drogové zločinecké skupiny z Latinské Ameriky, arabských států, subsaharské Afriky, Číny, Vietnamu, zemí bývalého Sovětského svazu aj. Tato uskupení jsou organizovaná na mezinárodní úrovni a vyznačují se vysokou profesionalitou a zkušenostmi získanými během let praxe v různých zemích světa. Trestná činnost těchto uskupení se vyznačuje četnými specifiky, vycházejícími z odlišné kultury a mentality.

Ve spektru zneužívaných drog jsou na českém ilegálním trhu zastoupeny jak drogy domácí provenience, tak prakticky všechny světově známé drogy. Drogy jsou dosažitelné prakticky bezproblémově na celém území ČR. Nejvýznamnějším a nejzávažnějším trendem zůstává poptávka po pervitinu.

Za drogové delikty byly v ČR ukládány relativně nízké tresty, zejména v první polovině devadesátých let zde neexistovala dostatečná legislativa jak z hlediska trestnosti, tak i zákonného použití operativních prostředků a operativní techniky při šetření drogových deliktů. Až v roce 1998 byla novelou trestního zákona zavedena trestnost držení drog pro vlastní potřebu „v množství větším než malém“.²⁶² Procesy dokazování a soudního řízení byly zdlouhavé a komplikované. Bezpečnostní složky a soudní orgány teprve postupně získávaly zkušenosti v boji s drogovým organizovaným zločinem.

Tato situace si vyžádala nové operativní přístupy ze strany policie. Objevila se potřeba centrální protidrogové jednotky, jež by realizovala boj s drogovou kriminalitou na národní úrovni. Roku 1991 vznikla Protidrogová brigáda Praha a záhy nato Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru; roku 1992 byl ustaven Odbor drog Ústřední kriminální policie; roku 1994 Národní protidrogová centrála Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a roku 2001 samostatná Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování.

O rozsahu a efektivitě práce národní protidrogové jednotky svědčí dosažené výsledky. Za čtvrt století existence jednotky její pracovníci realizovali přímo v České republice úctyhodných 1673 protidrogových operací a zadrželi 3961 pachatelů, přičemž zajistili 18 327 kg drog. Rovněž spolupracovali na stovkách mezinárodních případů, při kterých došlo k zadržení drog a pachatelů mimo území ČR. Mezi významné operace, jež NPC realizovala, patří např. operace „Pudr“ (1995), kterou NPC zlikvidovala česko-nizozemskou skupinu a ilegální továrnu na velkovýrobu extáze v regionu Středních Čech; operace „Andromeda“ (1993-1997) proti česko-albánskému gangu obchodníků s heroinem; operace „Aligátor“ (1997) proti kolumbijským pašerákům kokainu operujícím přes české území; operace „Klec“ (1999), jež vedla k zatčení významného kosovo-albánského drogového bosse Prince Dobrošiho; operace „Iridium“ (2000) proti příslušníkům italské mafiánské organizace Camorra pašujícím heroin přes území ČR; Operace „Fenix“ (2009 - 2012) zaměřená na rozkrytí mezinárodní organizované skupiny osob zabývajících se pašováním a distribucí kokainu na území ČR a v zahraničí; operace „Canh“ (2010) či „Cukrovar“ (2012-2014) proti vietnamským velkopěstitelům a překupníkům marihuany; operace „Bat“ (2015) proti vietnamským výrobcům a překupníkům pervitinu; operace „Marabu“ (2015) proti nigerijským překupníkům drog; operace „Roid“ (2012), „Roid II“ (2013) a „Dobírka“ (2014) proti organizovaným skupinám, které se zabývaly nelegálním prodejem látek s anabolickým a jiným hormonálním účinkem; ope-

race „Sake“ (2015) zaměřená na mezinárodní organizovanou skupinu pachatelů, která najímala kurýry z řad českých a slovenských občanů pro převoz metamfetaminu z Turecka a Arménie do Japonska; operace Traject (2016) proti výrobcům a vývozcům amfetaminu.

NPC při své činnosti spolupracuje se složkami Ministerstva vnitra ČR, dalšími státními resorty a rovněž zahraničními partnery. Tato spolupráce probíhá od vzniku NPC na bilaterální tak i na multilaterální úrovni. V oblasti domácí spolupráce jsou významnými partnery NPC např. Celní protidrogová jednotka Generálního ředitelství cel, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Kriminalistický ústav Praha, Útvar rychlého nasazení, Letecká služba, Útvar zvláštních činností Služby kriminální policie a vyšetřování, Útvar speciálních činností Služby kriminální policie a vyšetřování, Letecká služba, Služba cizinecké policie, Úřad vyšetřování pro ČR, Bezpečnostní informační služba aj.

V oblasti mezinárodní spolupráce je dnes NPC respektovaným partnerem bezpečnostních složek řady zemí světa. Tato spolupráce je realizována v několika základních rovinách: komunikací po linii Interpolu, Europolu, Eurojustu a SIRENE; aktivitami v mezinárodních pracovních skupinách (Jihovýchod, STAR, Crystal, PHARE Police Officer Exchange, Viking, WAND, EMPACT, CHOPIN); bilaterální spoluprací se zahraničními policejními centrály, která dnes již zahrnuje desítky zemí v Evropě, Americe či Asii; účastí na mezinárodních konferencích a jednáních a jejich organizace (např. HONLEA, twinningový projekt EU v Srbsku, zasedání Interpolu).

Mimo okruh základní policejní práce se NPC podílí na vytváření protidrogové politiky České republiky, plní úkoly v oblasti metodologie, koordinace a prevence boje proti drogové kriminalitě. Rovněž participuje na kriminalistickém výzkumu, zejména v rámci projektu Reliéf. Projekt je zaměřen na rozpracovávání a propagaci metody založené na zkoumání stop lisovacích nástrojů na povrchu slisovaných zásilek drog a na rozvoj databáze s touto metodou spojené.

Pracovníci NPC se opakovaně účastní mezinárodních mírových misí. V rámci mise EULEX Kosovo jsou zařazováni zejména na pozice v rámci útvarů se obdobným zaměřením jako NPC - Ředitelství pro vyšetřování obchodu s drogami (DDTI) a Útvaru pro vyšetřování organizovaného zločinu (OCIU). V rámci mírové operace EUPOL Afghanistan činnost policistů z NPC spočívala zejména ve výcviku a vzdělávání, v poradenství, odborném vedení, a dále ve zprostředkování materiální pomoci domácím bezpečnostním složkám.

Seznam zkratek

AWF – Analytické pracovní soubory Europolu (Europol Analytic Work Files)
BIS – Bezpečnostní informační služba
BKA – Spolkový kriminální úřad / SRN (Bundeskriminalamt)
CPJ GŘC – Celní protidrogová jednotka Generálního ředitelství cel
DEA – Agentura pro potírání drog / USA (Drug Enforcement Administration)
DDTI – Ředitelství pro vyšetřování obchodu s drogami/ EULEX Kosovo (Directorate for Drug Trafficking Investigations / EULEX Kosovo)
EULEX Kosovo – Mise Evropské unie k prosazování práva v Kosovu (The European Union Rule of Law Mission in Kosovo)
EUPOL Afghanistan – Policejní mise Evropské unie v Afghánistánu (EU Police Mission in Afghanistan)
Eurojust – Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci (The European Union's Judicial Cooperation Unit)
Europol – Evropský policejní úřad (The European Police Office)
FKP FPS – Federální kriminální policie Federálního policejního sboru
FS VB – Federální správa Veřejné bezpečnosti
GER – Společné vyšetřovací týmy Nordbayern Norimberk (Gemeinsamen Ermittlungsgruppen Nordbayern in Nürnberg)
GŘC – Generální ředitelství cel
Interpol – Mezinárodní organizace kriminální policie (International Criminal Police Organization)
JIT – Společný vyšetřovací tým / Europol (Joint Investigation Team / Europol)
NDIS – Národní drogová informační služba
NMS – Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NPC – Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (zkratka NPC je využívána i jako shrnující termín pro protidrogovou jednotku fungující od r. 1991: PDB Praha – PDB FPS – OD ÚKP – NPDC – NPC).¹
NPDC – Národní protidrogová centrála Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie
OCIU – Jednotka pro vyšetřování organizovaného zločinu / EULEX Kosovo (Organized Crime Investigation Unit / EULEX Kosovo)
OD ÚKP – Odbor drog Ústředny kriminální policie (OD ÚKP)
OMP – Odbor metodiky a prevence NPC
OSN – Organizace spojených národů
PČR – Policie České republiky
PDB Praha – Protidrogová brigáda Praha
PDB FPS – Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru
RVKPP – Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SIS – Schengenský informační systém (Schengen Information System)
SKM – Skupina koordinace a metodiky NPDC
SKP PČR – Služba kriminální policie Policie ČR
SKPV PČR – Služba kriminální policie a vyšetřování Policie ČR
SMP – Skupina metodiky a prevence NPC
StB – Státní bezpečnost
ÚFKP – Ústředna federální kriminální policie
ÚKP PČR – Ústředna kriminální policie Policie ČR
UOOZ SKP – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie
UOOZ SKPV – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR
URNA – Útvar rychlého nasazení Policie ČR
VB – Veřejná bezpečnost
VÚAB – Výzkumný ústav antibiotik a biotransformací Roztoky
ZKA – Celní kriminální úřad /SRN (Zollkriminalamt)

¹ Viz kapitola „Vývoj organizační struktury české protidrogové policie“.

POZNÁMKY

¹ Zkratku NPC v následujícím textu užíváme jako shrnující termín pro protidrogovou jednotu založenou 3. 9. 1991 a fungující v následujících letech pod několika jmény: Protidrogovou brigáda Praha (PDB Praha) – Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru (PDB FPS) – Odbor drog Ústředny kriminální policie (OD ÚKP) – Národní protidrogová centrála UOOZ SKP (NPDC) a Národní protidrogová centrálu SKPV (NPC) – viz kapitola „Vývoj organizační struktury české protidrogové policie“.

² Zdroj NPC (2016): relevantní statistická data jsou shromažďována od roku 1993.

³ Nožina (1997): 297.

⁴ Nožina – Vaněček (2009): 85, 268–269; Nožina (1997): 51; Krejčí – Lenfeld (1970): 44

⁵ Důchodkové trestní právo (1835): Hlava IV. – Trestní ustanovení. Podle Nožina – Vaněček (2009): 103.

⁶ Trestní zákon, č. 117/1852 ř.z.: 143–146.

⁷ Vrbata (1988): 93.

⁸ Tamtéž: 23.

⁹ Nožina – Vaněček (2009): 103.

¹⁰ Kukla (2001): 37.

¹¹ Matoušek (1966): 2.

¹² Zpráva policejních lékařů (1924): 8.

¹³ Stuchlík (1923): 138.

¹⁴ Nožina – Vaněček (2009): 146.

¹⁵ Zpráva policejních lékařů (1924): 8–11.

¹⁶ MZV (1938).

¹⁷ VKÚ (1938); MZV (1938).

¹⁸ ZSP (1924).

¹⁹ Srv. Nožina – Vaněček (2009): 219 – 259.

²⁰ Tamtéž: 191–192.

²¹ Tamtéž: 261–262.

²² Vrbata (1988): 95.

²³ MZTV (1928); MZV (1929).

²⁴ MV (1928a); MV (1928b).

²⁵ MS (1932).

²⁶ PŘ (1931a).

²⁷ MV (1932).

²⁸ MV (1928b).

²⁹ PŘ (1931b).

³⁰ MZTV (1934),

³¹ Senát (1938).

³² VKÚ (1938).

³³ Dušek – Janík (1990): 184.

³⁴ Nožina (1997): 99; Terénní informace z české drogové scény 1991.

³⁵ Nerad – Neradová – Schánilcová (1990): 294–295.

³⁶ Vantuch (1990): 20; Kořínková – Novotný – Dimová (1989): 267.

³⁷ Macháčková (1978): 45.

³⁸ Srv. Rubeš (1978): 104–108.

³⁹ Diethylamid kyseliny lysergové.

⁴⁰ Srv.: Nožina (1997): 103–107.

⁴¹ Tamtéž: 23.

⁴² Tamtéž: 107.

⁴³ Dušek – Janík (1990) 168.

⁴⁴ Presl (1995): 66.

⁴⁵ Nařízení ministra spravedlnosti č. 118/1950 Sb., částka 47, str. 440–445 a Nařízení ministra spravedlnosti č. 54/1955 Sb., částka 31, s. 159.

⁴⁶ Kotulán (1992): 60–61.

⁴⁷ Zákon č. 86/1950 Sb., částka 39, s. 213 a Zákon č. 63/1956 Sb., částka 33, s. 187.

⁴⁸ § 186 zákona č. 86/1950 Sb., částka 39, s. 242; Kotulán (1992): 63.

⁴⁹ § 266 nebo § 280 zákona č. 140/1961 Sb., částka 65.

⁵⁰ § 132 odst. 1 písm. c zákona č. 140/1961 Sb., částka 65.

⁵¹ § 138 zákona č. 140/1961 Sb., částka 65.

⁵² § 2 písmeno d zákona č. 150/1969 Sb.

⁵³ Srv. Budka (1987): 25–32.

⁵⁴ § 217 zákona č. 140/1961 Sb., částka 65.

⁵⁵ Vyhláška MZ 127/1984 Sb. S účinností od 1. ledna 1985 bylo proto možno stíhat toxikomany i další osoby zneužívající metamfetamin pro trestný čin podle §187 a §188 zákona.

- ⁵⁶ Zákon ČNR č. 37/1989 Sb., částka 10, s. 373.
- ⁵⁷ MV (1947).
- ⁵⁸ Srv.: Kvapilová (2008): 35–116.
- ⁵⁹ Rozkaz náčelníka Federální správy Veřejné bezpečnosti č. 28/1978.
- ⁶⁰ Tento předpis vyšel rozkazem náčelníka Federální správy Veřejné bezpečnosti č. 28/1978. C.f. VB (1985).
- ⁶¹ Vantuch (1990): 116.
- ⁶² Marek (1995): 24.
- ⁶³ Dušek – Janík (1990): 184.
- ⁶⁴ Klášterský (1986): 382–383.
- ⁶⁵ Budka (1987): 28.
- ⁶⁶ FKÚ (1985).
- ⁶⁷ VZ (1996).
- ⁶⁸ VZ (1996, 1999, 2001).
- ⁶⁹ VZ (1994, 1996).
- ⁷⁰ Nožina (1997): 247.
- ⁷¹ VZ (1993).
- ⁷² VZ (1995, 1996, 1999, 2001).
- ⁷³ VZ (1998, 1999).
- ⁷⁴ VZ (1995).
- ⁷⁵ Nožina (1997): 251–252.
- ⁷⁶ VZ (2002): 1.
- ⁷⁷ Zákon č. 112/1998 Sb., částka 39, s. 5420–5421.
- ⁷⁸ VZ (1999).
- ⁷⁹ VZ (1999, 2000); VZ (2001): 18; VZ (2002): 2.
- ⁸⁰ VZ (2000).
- ⁸¹ NPC (2015).
- ⁸² Srv: NMSDZ (2014).
- ⁸³ NPC (2015).
- ⁸⁴ Zákon č. 175/1990 Sb., částka 31, s. 715.
- ⁸⁵ § 89 odstavec 10 zákona č. 175/1990 Sb., částka 31, s. 710.
- ⁸⁶ Zákon č. 112/1998 Sb., částka 39.
- ⁸⁷ Novela č. 134/2002 Sb., částka 57, s. 3213.
- ⁸⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., částka 11, s. 419.
- ⁸⁹ Srv.: Kejřová (2010); Zákon č. 40/2009 Sb., částka 11, s. 419 – 420.
- ⁹⁰ MV (1990).
- ⁹¹ Zákon č. 384/1990 Sb., částka 65, str. 1400.
- ⁹² Tamtéž.
- ⁹³ Haló sobota, 16. 2. 1991.
- ⁹⁴ Zákon č. 333/1991 Sb., částka 64, s. 1498.
- ⁹⁵ MV (1991).
- ⁹⁶ Nožina (1997): 285.
- ⁹⁷ MV (1992a).
- ⁹⁸ Tamtéž.
- ⁹⁹ MV (1992b).
- ¹⁰⁰ PŘ (1992).
- ¹⁰¹ VZ (1993).
- ¹⁰² VZ (1993).
- ¹⁰³ Borník (1994): Úvod.
- ¹⁰⁴ PP (1994).
- ¹⁰⁵ MV (1994).
- ¹⁰⁶ Zdroj NPC (2016).
- ¹⁰⁷ Tamtéž.
- ¹⁰⁸ Tamtéž.
- ¹⁰⁹ VZ 1995
- ¹¹⁰ VZ (1996).
- ¹¹¹ VZ (1996, 2001).
- ¹¹² VZ (1996).
- ¹¹³ VZ (1993).
- ¹¹⁴ VZ (2009): 6.
- ¹¹⁵ VZ (1998).
- ¹¹⁶ VZ (2003): 9.
- ¹¹⁷ VZ (2001): 7; VZ (2003): 9; VZ (2006): 7; VZ (2011): 7.
- ¹¹⁸ VZ (2007): 6.
- ¹¹⁹ VZ (2006): 7.
- ¹²⁰ VZ (2012): 6.
- ¹²¹ VZ (2001): 7.
- ¹²² VZ (2009): 6.
- ¹²³ Nurofen Antigrip, Acatar, Acatar anti tabs, Ibum Extra, Disophrol Retard, Ibuprom Zatoki, Zatoprom, Cirrus, Zyrtec-D, Gripex, Gripex Max, Grypostop, Tabcin Impakt, Tabcin Trend, Gripex Noc, Grypostop mix, MaxFlu, Grippokaps, Sudafed.
- ¹²⁴ Disophrol repetabs, Panadol Plus Grip, Paralen Plus, Modafen, Nurofen Stop Grip.
- ¹²⁵ Reactine duo, Rhinopront Kombi Tabletten, Aspirin komplex.
- ¹²⁶ VZ (2009): 13.
- ¹²⁷ VZ (2010): 6; VZ (2011): 6; VZ (2012): 5.
- ¹²⁸ VZ (2014): 9.
- ¹²⁹ VZ (2012): 6.
- ¹³⁰ VZ (2013): 6.
- ¹³¹ VZ (2013): 6.
- ¹³² VZ (2014): 14.
- ¹³³ Zdroj NPC (2016).
- ¹³⁴ VZ (2010): 6.
- ¹³⁵ VZ (2012): 5.
- ¹³⁶ VZ (2004): 4.
- ¹³⁷ VZ (2013): 6.
- ¹³⁸ Zdroj NPC (2016).
- ¹³⁹ Zdroj NPC (2016).
- ¹⁴⁰ VZ (2015).
- ¹⁴¹ Stuff (2016); Xinhua (2016).
- ¹⁴² Zdroj NPC (2016); VZ (2006).
- ¹⁴³ Alfa-fenylacetonitril.
- ¹⁴⁴ Benzylmethyleketon.
- ¹⁴⁵ Zdroj NPC (2016).
- ¹⁴⁶ Zdroj NPC (2016); NPC-BAT (2015).
- ¹⁴⁷ Zdroj NPC 2016; NPC-JITKA (2015).
- ¹⁴⁸ VZ (2015).

- ¹⁴⁹ VZ (1995).
- ¹⁵⁰ VZ (1995).
- ¹⁵¹ VZ (1994, 1996); VZ (2004): 3; VZ (2006): 5.
- ¹⁵² VZ (1993).
- ¹⁵³ VZ (1996).
- ¹⁵⁴ VZ (1994).
- ¹⁵⁵ VZ (1996).
- ¹⁵⁶ Nožina (1997): 251; VZ (1995).
- ¹⁵⁷ VZ (2001): 6.
- ¹⁵⁸ VZ (2012): 35.
- ¹⁵⁹ VZ (2013): 40–41.
- ¹⁶⁰ VZ (2002): 3.
- ¹⁶¹ VZ (2012): 35. VZ (2013): 40.
- ¹⁶² Nožina (1997): 263–264.
- ¹⁶³ Nožina (2003): 140–142; Zdroj NPC (1999); iDnes.cz (2006).
- ¹⁶⁴ Hrbáček (2000); Hospodářské noviny 15. 5. 2000; Zdroj NPC (2000).
- ¹⁶⁵ Zdroj NPC (2016); VZ (2008): 21; Petrovič (2008).
- ¹⁶⁶ VZ (1994).
- ¹⁶⁷ VZ (1994, 1995, 1996).
- ¹⁶⁸ Nožina (1997): 265.
- ¹⁶⁹ VZ (1993).
- ¹⁷⁰ VZ (1995).
- ¹⁷¹ Zdroj NPC (2016).
- ¹⁷² VZ (1995).
- ¹⁷³ VZ (1995).
- ¹⁷⁴ VZ (1997).
- ¹⁷⁵ VZ (1999).
- ¹⁷⁶ VZ (1995); Nožina (1997): 253.
- ¹⁷⁷ VZ (2009): 10.
- ¹⁷⁸ VZ (2014): 42.
- ¹⁷⁹ VZ (2014): 42.
- ¹⁸⁰ VZ (2009): 11.
- ¹⁸¹ VZ (2014): 42.
- ¹⁸² Zdroj NPC (2016); Nožina (1997): 267–268; Nožina (2003): 252–253.
- ¹⁸³ Zdroj NPC (2016); Nožina (2003): 253.
- ¹⁸⁴ Zdroj NPC (2016); NPC-FENIX (2012).
- ¹⁸⁵ Zdroj NPC (2016); NPC- MARABU (2015).
- ¹⁸⁶ VZ (1995).
- ¹⁸⁷ VZ (1993).
- ¹⁸⁸ Tetrahydrocannabinol.
- ¹⁸⁹ VZ (1993).
- ¹⁹⁰ Tamtéž.
- ¹⁹¹ VZ (2002): 5.
- ¹⁹² VZ (1996); VZ (2005): 5.
- ¹⁹³ VZ (1996, 1997, 1999).
- ¹⁹⁴ VZ (2004): 5.
- ¹⁹⁵ VZ (1995).
- ¹⁹⁶ VZ (1999).
- ¹⁹⁷ VZ (2009): 8.
- ¹⁹⁸ VZ (2013): 21.
- ¹⁹⁹ VZ (2013): 20.
- ²⁰⁰ VZ (2007): 6; VZ (2009): 9.
- ²⁰¹ VZ (2009): 8; VZ (2014): 33.
- ²⁰² VZ (2009): 8; VZ (2010): 9; VZ (2012): 14.
- ²⁰³ VZ (2013): 20.
- ²⁰⁴ Zdroj NPC (2016).
- ²⁰⁵ Zdroj NPC (2016).
- ²⁰⁶ Nožina – Kraus (2012): 189.
- ²⁰⁷ Zdroj NPC (2016); NPC-CUKROVAR (2014).
- ²⁰⁸ Nožina (1997): 225.
- ²⁰⁹ VZ (1993).
- ²¹⁰ Nožina (1997): 225.
- ²¹¹ VZ (1995).
- ²¹² VZ (2009): 12; VZ (2012): 46.
- ²¹³ VZ (2001): 6.
- ²¹⁴ Zdroj NPC (2016); viz Významné případy NPC, operace TRAJECT.
- ²¹⁵ 3,4-methylendioxy-N-methylamfetamin.
- ²¹⁶ 3,4-methylendioxyamfetamin.
- ²¹⁷ Methyl-diethanolamin.
- ²¹⁸ 4-brom-2,5-dimethoxyfenylethylamin.
- ²¹⁹ Parametoxamfetamin.
- ²²⁰ Parametoxymetamfetamin.
- ²²¹ Brolamfetamin.
- ²²² VZ (1996, 1997, 1998); VZ (2005): 8; VZ (2007): 7.
- ²²³ VZ (1996).
- ²²⁴ VZ (2000).
- ²²⁵ VZ (2001): 6.
- ²²⁶ VZ (2001): 6.
- ²²⁷ VZ (2001): 6; VZ (2003): 10. VZ (2009): 11.
- ²²⁸ VZ (2004): 5, 6.
- ²²⁹ Nožina (1997): 225.
- ²³⁰ VZ (2012): 46.
- ²³¹ VZ (2009): 12.
- ²³² VZ (1996); VZ (1997); Nožina (1997): 225, 226.
- ²³³ VZ (2010): 16; VZ (2011): 22; VZ (2012): 39; VZ (2013): 46.
- ²³⁴ Nožina (1997): 254–255; Zdroj NPC (2016).
- ²³⁵ VZ (2004).
- ²³⁶ Zdroj NPC (2016).
- ²³⁷ Zdroj NPC (2016).
- ²³⁸ Nožina (1997): 223–224.
- ²³⁹ VZ (1998, 1999).
- ²⁴⁰ VZ (2006): 11; VZ (2014): 68–69.
- ²⁴¹ VZ (2014): 68.
- ²⁴² VZ (2014): 69.
- ²⁴³ Tamtéž.
- ²⁴⁴ VZ (2013).
- ²⁴⁵ Tamtéž.

²⁴⁶ Zdroj NPC (2016); NPC-ROID II (2012).

²⁴⁷ Zdroj NPC (2016); NPC-DOBÍRKA (2014).

²⁴⁸ V době uzávěrky této knihy byl ÚOOZ SKPV PČR dne 1. srpna 2016 sloučen s Útvarem odhalování korupce a finanční kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování (ÚOKFK SKPV PČR) do Národní centrály proti organizovanému zločinu (NCOZ).

²⁴⁹ Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje, Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, Krajské ředitelství policie Libereckého kraje, Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, Krajské ředitelství policie kraje Vysočina, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje a Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje.

²⁵⁰ VZ (2014): 72.

²⁵¹ VZ (2015).

²⁵² Zdroj NPC (2016): podklady revidoval Aleš Borovička.

²⁵³ Zdroj NPC (2016): podklady zpracoval Tomáš Kubík.

²⁵⁴ Policie České republiky v zahraničních mírových operacích, Policejní prezidium České republiky, Odbor mezinárodních vztahů, Praha 2012.

²⁵⁵ Tamtéž.

²⁵⁶ Zdroj NPC (2016): podklady zpracoval Břetislav Břejcha.

²⁵⁷ Zdroj NPC (2016); Ptáčková (2006): 144–146.

²⁵⁸ Zdroj NPC (2015, 2016).

²⁵⁹ Bulletin Národní protidrogové centrály. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/bulletin-drugs-forensics-bulletin.aspx>.

²⁶⁰ Zdroj NPC (2016): podklady zpracoval Tomáš Kubík.

²⁶¹ Zdroj NPC (2016).

²⁶² Zákon č. 112/1998 Sb.

POUŽITÉ PRAMENY

Významná část této práce je založena na interních materiálech a informacích pracovníků Národní protidrogové centrály. Vzhledem k důvěrnosti pramenů jsou tyto zdroje v textu souhrnně označeny jako: Zdroj NPC.

Literatura

Borník M. (1994): Trestná činnost v souvislosti s nealkoholovou toxikomanií: metodická příručka. Praha: Vydavatelství a nakladatelství MV ČR.

Budka, I. a kol. (1987): Nealkoholová toxikomanie. Praha.

Dušek, K. – Janík, A. (1990): Drogy a společnost. Praha.

Kejřová I. (2010): „Drogové trestné činy po novu.“ Bulletin Národní protidrogové centrály, r. 16, č. 1, 4–6.

Kláštorský, K. (1986): „Problematika drog ve světě a její dopad na vývoj v této oblasti v ČSSR.“ Kriminalistický sborník, r. 23, č. 6, 382–384.

Kořínková, V. – Novotný, V. – Dimová, N. (1989): „Abúzus prchavých látek u adolescentů.“ Protialkoholický obzor, r. 24, č. 5, 265–274.

Krejčí, Z. – Lenfeld, J. (1970): Narkotické látky a toxikomanie. Olomouc: Ústřední celní správa ČSSR.

Kukla, K. L. (2001): Pražské bahno, II: Typy a figurky. Praha: Levné knihy KMa (reprint vydání z roku 1927).

Kvapilová, I. (2008): „Organizační vývoj SNB v 80. letech se zaměřením na jeho veřejnobebezpečnostní složku.“ Sborník Archivu bezpečnostních složek, č. 6, 35–116.

Macháčková, D. (1978): „Toxikomanie školní mládeže.“ Protialkoholický obzor, r. 13, č. 1, 45–47.

Marek, B. (1995): „Drogová problematika z pohledu celních orgánů“. In: Nožina, M. – Glavátý, L. (eds.): Česká republika ve světě drog. Praha: KLP, 55–65.

Matoušek, M. (1966): „The history of the abuse of narcotic drugs in Czechoslovakia.“ Bulletin on Narcotics, Vol. XVIII., No. 3, July - September, 1–2.

Nerad, J. – Neradová, L. – Schánilcová J. (1990): „Kokainismus - raritní závislost v našich podmínkách.“ Protialkoholický obzor, r. 25, č. 5, 291–296.

Nožina, M. (1997): Svět drog v Čechách. Praha: KLP.

Nožina, M. (2003): Mezinárodní organizovaný zločin v ČR. Praha: Themis.

Nožina, M. – Kraus, F. (2012): Bossové, vojáci a zrnka rýže. Vietnamské kriminální sítě v ČR a jejich mezinárodní dimenze. Praha: KLP.

Nožina, M. – Vaněček, M. (2009): Mandragora, morfin, kokain. Drogový problém v českých zemích v dobách habsburské monarchie a v předválečném Československu. Praha: KLP.

Presl, J. (1995): „Současná situace a vývojové trendy v oblasti drogové problematiky v ČR.“ In: Nožina, M. – Hlavatý, L., eds.: Česká republika ve světě drog. Praha, 66–69.

Ptáčková, L. (2006): „Malá policejní akademie.“ Prevence úrazů, otrav a násilí, č. 2, 144–146.

Rubeš, J. (1978): „Poznámky k vývoji problematiky drogových závislostí v Československu po druhé světové válce.“ Protialkoholický obzor, r. 13, č. 2, 104–108.

Stuchlík, J. (1923): Ochrana proti duševním chorobám, Díl I. Uhlířské Janovice: Vydavatelství Knihovny nových názorů.

Vantuch, P. (1990): Drogy a kriminalita. Brno.

Vrbata, J. a kol. (1988): Průvodce po archivních fondech a sbírkách. Díl II., Svazek 2. Praha: Státní ústřední archiv v Praze, Archivní správa ministerstva vnitra a životního prostředí ČR.

Dokumenty a primární zdroje

FKÚ (1985): Informace Federální kriminální ústředny o zjištění a vyšetřování podloudné přepravy drog občany Srí Lanky, tamilské národnosti. Interní materiál Ministerstva vnitra ČSSR.

Kotulán, P. (1992): „Drogy v československém trestním právu.“ In: Právní úprava drogové problematiky. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, prosinec, 59 – 78.

MS (1932): Ministerstvo spravedlnosti. Čís. 10.664/32. V Praze dne 9. března 1932. Věc: Podloudný obchod omamnými jedy. Mezinárodní kriminální komise. Referent: vrch, odb. rada Koukal. Ministerstvu zahraničních věcí. Ústřední Archiv, Fond Ministerstva vnitra – I., Stará registratura, karton 2431.

MV (1928a): Zřízení ústředny pro potírání nedovoleného obchodu s omamnými prostředky v ČSR u policejního ředitelství v Praze. Oběžník ministerstva vnitra ze dne 22. září 1928, čís. 49860-5/1928. Zemské správě politické v Praze, Brně, Opavě, zemskému úřadu v Bratislavě a Užhorodě. Věstník Ministerstva vnitra Republiky Československé. Vydává: Ministerstvo vnitra Republiky Československé. Zodpovědný redaktor Dr. Zdeněk Mach, ministerský rada ministerstva vnitra. Ročník X. V Praze 1928, 289.

MV (1928b): Ministerstvo vnitra Republiky Československé. V Praze dne 19. července 1928. Čís. 39886/1928 – 5. Zřízení ústředny pro potírání obchodu s omamnými prostředky v ČSR u policejního ředitelství v Praze. Policejnímu ředitelství v Praze. Archiv MZV ČR, II. sekce, 1918 – 1939, III. řada, 424, Amerika-USA, obchod s narkotiky.

MV (1932): Ministerstvo vnitra. Č. 5.891 1932. Datum 19. 1. 1932 č. 14678 pr. Od policejního ředitelství v Praze. Podloudný obchod omamnými jedy – Mezinárodní kriminální policejní komise. Státní ústřední archiv Praha, Fond Ministerstva vnitra – I., Stará registratura, karton 2431.

- MV (1947): Výnos ministerstva vnitra č. 37.00-12/7-45-V/5. Praha: Ministerstvo vnitra republiky Československé 1947.
- MV (1990). Rozkaz ministra vnitra ČR č. 53 z 30. října 1990. Archiv bezpečnostních složek, neinventarizovaný soubor kopií rozkazů ministra vnitra ČR.
- MV (1991): Rozkaz ministra vnitra ČSFR Ing. Jána Langoše číslo 112/1991 ze dne 17. října 1991. Archiv bezpečnostních složek, neinventarizovaný soubor kopií rozkazů ministra vnitra ČR.
- MV (1992a): Rozkaz ministra vnitra ČSFR Ing. Jána Langoše číslo 60/1992, ze dne 29. června 1992. Archiv bezpečnostních složek, neinventarizovaný soubor kopií rozkazů ministra vnitra ČR.
- MV (1992b): Rozkaz ministra vnitra ČSFR, MUDr. Petr ČERMÁK, CSc., číslo 67 ze dne 4. srpna 1992. Archiv bezpečnostních složek, neinventarizovaný soubor kopií rozkazů ministra vnitra ČR.
- MV (1994): Nařízení ministra vnitra č. 83 ze dne 16. prosince 1994, kterým se mění NMV č. 13/1994. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky.
- MZTV (1928): Ministerstvo zdravotnictví a tělesné výchovy. Čís. 27463. Věc: Zřízení ústředny pro potírání nedovoleného obchodu s omamnými prostředky v ČR u policejního ředitelství v Praze. V Praze 3. prosince 1928. Ministerstvu zahraničních věcí v Praze. Na vědomost, Za ministra: Mr. Bohutínský. Archiv MZV ČR, II. sekce, 1918 – 1939, III. řada, 424, Amerika-USA, obchod s narkotiky.
- MZTV (1934): Ministerstvo zdravotnictví a tělesné výchovy. Čís. 1359. V Praze dne 16. února 1934. Podlouný obchod narkotiky. Ministerstvu vnitra v Praze. Státní ústřední archiv Praha, Fond Ministerstva vnitra – I., Stará registratura, karton 2431.
- MZV (1929): Correspondence relating to an informal agreement for the direct exchange of certain information regarding the traffic in narcotic drugs between the enforcement officers of the government of the United States and the governments of Belgium, Czechoslovakia, Denmark, France, Germany, Great Britain, Greece, Italy, Japan, the Netherlands, Poland (for the Free City of Danzig), Spain and Turkey. Department of state. For the Press. February 15, 1929. Confidential release for publication in the morning newspapers of Monday, February 18, 1929. Not to be previously published, quoted from, or used in any way. K čj 1585-29 z 4. IV. 29. Archiv MZV ČR, II. sekce, 1918 – 1939, III. řada, 424, Amerika-USA, obchod s narkotiky.
- MZV (1938): Věc jak v předu /Společnost národů. Opium – Podlouný obchod v Československu. Zpráva „Evening News. č. 31.151/38/II-4/. K čís. 31.151/38-II-IV ze dne 7. března 1938. Referent: v.l.r. Ph. Mr. J. Klouček. č. t. 344-55. Ministerstvo zahraničních věcí v Praze. V Praze dne 18. května 1938. Státní ústřední archiv Praha, Fond Ministerstva vnitra – I., Stará registratura.
- Nařízení ministra spravedlnosti č. 54/1955 Sb.: Nařízení ministra spravedlnosti o tom, co se považuje za omamné prostředky, jedy, nakažlivé choroby a za škůdce užitkových rostlin podle trestního zákona, Sbírka zákonů republiky Československé, ročník 1955, č. 54, částka 31.
- Nařízení ministra spravedlnosti č. 118/1950 Sb.: Nařízení ministra spravedlnosti o tom, co se považuje za omamné prostředky, jedy, nakažlivé choroby a za škůdce užitkových rostlin podle trestního zákona. Sbírka zákonů republiky Československé, ročník 1950, č. 118, částka 47.
- Nařízení vlády č. 210/2008 Sb.: Nařízení vlády k provedení zvláštních opatření k boji proti terorismu. Sbírka zákonů. Česká republika, ročník 2008, č. 210, částka 66.
- NMSDZ (2014): Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v r. 2014. Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Praha, září 2015. Dostupné na: http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/23496/700/VZ_drogy_2014_fin03_v160202.pdf. Přístup 16. 6. 2016.
- NPC (2015): Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2015 ve srovnání s rokem 2014. Národní protidrogová centrála SKPV. Praha 25. ledna 2016 (interní analýza).

PP (1992): Rozkaz č. 21 policejního ředitele ze dne 31. prosince 1992, kterým se stanoví základy organizace Policejního prezidia České republiky, a o některých opatřeních s tím souvisejících. Praha: Policejní prezidium České republiky 1992.

PP (1994): Rozkaz policejního prezidenta číslo 110 ze dne 23. prosince 1994. Praha: Policejní prezidium.

PR (1931a): Podloudný obchod s omamnými jedy. Policejní ředitelství v Praze, Č.j. 9826 pr., K čj. 36.567 ai 1931 z 10. 6. 1931, V Praze dne 17. června 1931. Státní ústřední archiv Praha.

PR (1931b): Policejní ředitelství v Praze. Č.J. 3831 pr. V Praze, dne 17. dubna 1931. Společnost národů – opium – šetření o podloudném obchodu. Ústřední Archiv, Fond Ministerstva vnitra – I., Stará registratura, karton 2431.

Senát (1938): Zpráva výborů zahraničního a zdravotnického o usnesení senátu o vládním návrhu zákona, kterým se provádějí Mezinárodní opiová úmluva ze dne 23. ledna 1912, vyhlášená pod čís. 159 Sb. z. a n. z roku 1922, Mezinárodní opiová úmluva ze dne 19. února 1925, vyhlášená pod čís. 147 Sb. z. a n. z r. 1927, a Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek ze dne 13. července 1931, vyhlášená pod čís. 173 Sb. z. a n. z r. 1933. 27. ledna 1938 Zpravodaj poslanec dr Hula.

Trestní zákon, č.117/1852 ř.z.: Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 říšského zákona. Jedenácté nezměněné vydání vydané v Praze 1930 tiskem a nákladem knihtiskárny Dra. Ed. Grégra a syna.

VB (1985): Výklad spisu „Zásady k jednotnému postupu boje proti nealkoholové toxikomanii“. Archiv bezpečnostních složek Kanice: přír. SV VB 1493/85, bal. 4.

VKÚ (1938): Všeobecná kriminální ústředna u policejního ředitelství v Praze. Zn. reg.: 8.184 pres. K tamn. č. j. 10. 733 z 21. 3. 1938. Věc: Společnost národů – Opium. Podloudný obchod v Československu. Zpráva Evening News. V Praze dne 30. 3. 1938. Ministerstvu veřejného zdravotnictví v Praze. Ústřední Archiv, Fond Ministerstva vnitra – I., Stará registratura.

Vyhláška ČNB č. 281/2008 Sb.: Vyhláška o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu Sbírka zákonů České republiky, ročník 2008, č. 281.

Vyhláška MZ 127/1984 Sb.: Vyhláška ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky a ministerstva spravedlnosti České socialistické republiky ze dne 12. listopadu 1984 o doplnění vyhlášky č. 57/1967 Sb., kterou se provádí vládní nařízení o jedech a jiných látkách škodlivých zdraví, ve znění vyhlášky č. 146/1980 Sb. Sbírka zákonů. Československá socialistická republika. Částka 27.

VZ (1993): Zpráva o činnosti Odboru drog za rok 1993. Ústředna kriminální policie České republiky, Odbor Drog. Praha. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (1994): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v ČR v roce 1994. Národní protidrogová centrála, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Služba kriminální policie, Policie ČR. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (1995): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v ČR v roce 1995. Národní protidrogová centrála, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Služba kriminální policie, Policie ČR. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (1996): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v ČR v roce 1996. Národní protidrogová centrála, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Služba kriminální policie, Policie ČR. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (1997): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v ČR v roce 1997. Národní protidrogová centrála, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Služba kriminální policie, Policie ČR. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (1998): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v ČR v roce 1998. Národní protidrogová centrála, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Služba kriminální policie, Policie ČR. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (1999): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v ČR v roce 1999. Národní protidrogová centrála, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Služba kriminální policie, Policie ČR. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2000): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v ČR v roce 2000. Národní protidrogová centrála, Služba kriminální policie, Policie ČR. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup:

VZ (2001): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v roce 2001 v České republice. Policie České republiky, Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování. V Praze dne 25. 1. 2002. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2002): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v roce 2002 v České republice. Policie České republiky, Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup:

VZ (2003): Výroční zpráva. Situace v oblasti drog v roce 2003 v České republice. Policie České republiky, Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2004): Výroční zpráva Národní protidrogové centrály 2004. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2006): Výroční zpráva Národní protidrogové centrály 2006. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2007): Výroční zpráva Národní protidrogové centrály 2007. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2008): Výroční zpráva Národní protidrogové centrály 2008. Praha 2009. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2009): Výroční zpráva 2009. Národní protidrogová centrála. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2010): Výroční zpráva 2010. Národní protidrogová centrála. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2011): Výroční zpráva 2011. Národní protidrogová centrála. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2012): Výroční zpráva 2012. Národní protidrogová centrála. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2013): Výroční zpráva 2013. Národní protidrogová centrála. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2014): Výroční zpráva 2014. Národní protidrogová centrála. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>. Přístup: 8. 1. 2016.

VZ (2015): Výroční zpráva 2015. Národní protidrogová centrála. (Nepublikovaná interní verze).

Zákon č. 40/2009 Sb.: Trestní zákoník. Sbírka zákonů, Česká republika, ročník 2009, č. 40, částka 11.

Zákon č. 63/1956 Sb.: Zákon, kterým se mění a doplňuje trestní zákon č. 86/1950 Sb. Sbírka zákonů republiky Československé, ročník 1956, č. 63, částka 33.

Zákon č. 86/1950 Sb.: Trestní zákon. Sbírka zákonů republiky Československé, ročník 1950, č. 86, částka 39.

Zákon č. 112/1998 Sb.: Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Sbírka zákonů, Česká republika, ročník 1998, č. 112, částka 39.

Zákon č. 128/1970 Sb.: Zákon o vymezení působnosti Československé socialistické republiky ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti. Sbírka zákonů, Československá socialistická republika, ročník 1970, č. 128, částka 38.

Zákon č. 134/2002 Sb.: Zákon ze dne 1. března 2002, kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Sbírka zákonů, Česká republika, ročník 2002, par. 188a, odstavec 2, č. 134, částka 57, s. 3213.

Zákon č. 140/1961 Sb.: Trestní zákon. Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1961 č. 140, částka 65.

Zákon č. 150/ 1969 Sb.: Zákon o přečinech. Sbírka zákonů, Československá socialistická republika, ročník 1969, č. 150, částka 46.

Zákon č. 175/1990 Sb. Zákon, kterým se mění a doplňuje trestní zákon. Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky, ročník 1990, č. 175, částka 31.

Zákon č. 253/2008 Sb.: Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Sbírka zákonů, Česká republika, ročník 2008, č. 253, částka 80.

Zákon č. 333/1991 Sb.: Zákon o Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie. Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky, ročník 1991, č. 333, částka 64.

Zákon č. 384/1990 Sb.: Zákon o vymezení působnosti České a Slovenské Republiky ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti. Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky, ročník 1990, č. 384, částka 65.

Zákon ČNR č. 37/1989 Sb.: Zákon České národní rady o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Sbírka zákonů. Československá socialistická republika, ročník 1989, č. 37.

Zpráva policejních lékařů (1924): Zpráva o schůzi policejních lékařů z března 1924. Archiv Muzea Policie ČR, Nepublikovaný zápis, Praha, b. d.

ZSP (1924): Zemská správa politická v Praze. Č 335606 ai 1924 -22A/407/34 ai 1924. V Praze dne 20. srpna 1924. Článek „Národních listů“ v Praze: „Podloudné šíření morfiové a kokainové zhouby. K č. 41229/5; 6. června 1924. Ministerstvu vnitra Republiky československé. Státní ústřední archiv Praha, Fond Ministerstva vnitra – I., Stará registratura, karton 2431.

Novinové články a informace z internetových zdrojů

Haló sobota, 16. 2. 1991.

Hospodářské noviny, 15. 5. 2000.

Hrbáček, J. (2000): Il capo della mafia. Týden, č. 22, 42–43.

iDnes.cz (2006): Drogový král popřel přípravu atentátů v Praze. iDnes.cz, 27. 9. 2006. Dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/drogovy-král-popřel-připravu-atentatu-v-praze-fqv-/krimi.aspx?c=A060927_111146_krimi_JBA. Přístup: 17. 6. 2016.

NPC-BAT (2015): Mezinárodní operace „BAT“. Tisková zpráva. Národní protidrogová centrála SKPV Policie ČR. Zpracovala: kpt. Mgr. Barbora Kudláčková. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-operace-bat.aspx>. Přístup: 16. 5. 2016.

NPC-CUKROVAR (2014): Tisková zpráva k operaci „CUKROVAR“. Národní protidrogová centrála SKPV PČR. Zpracovala: kpt. Mgr. Barbora Kudláčková. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/tiskova-zprava-k-operaci-cukrovar.aspx>, Přístup: 15. 6. 2016.

NPC-DOBÍRKA (2014): Operace „DOBÍRKA“. Národní protidrogová centrála SKPV PČR. Zpracovala: kpt. Mgr. Barbora Kudláčková, tisková mluvčí NPC, 9. února 2015. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/operace-dobirka.aspx>. Přístup: 16. 6. 2016.

NPC-FENIX (2012): Tisková zpráva mezinárodní operace FENIX. Národní protidrogová centrála SKPV PČR. Zpracoval: kpt. Mgr. Michal Hammer, tiskový mluvčí NPC, 14. června 2012. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/tiskova-zprava-mezinarodni-operace-fenix.aspx>. Přístup: 15. 6. 2016.

NPC-JITKA (2015): Tisková zpráva k operaci „JITKA“. Národní protidrogová centrála SKPV PČR. Zpracovala: kpt. Mgr. Barbora Kudláčková. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/tiskova-zprava-k-operaci-jitka.aspx>. Přístup: 14. 6. 2016.

NPC- MARABU (2015): Operace „MARABU“. Národní protidrogová centrála SKPV PČR. Zpracovala: kpt. Mgr. Barbora Kudláčková, tisková mluvčí NPC. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/operace-marabu.aspx> . Přístup: 15. 6. 2016.

NPC-ROID II (2012): Operace „ROID II“. Národní protidrogová centrála SKPV PČR. Zpracovala: kpt. Mgr. Barbora Kudláčková, tisková mluvčí. Dostupné na: <http://www.policie.cz/clanek/operace-roid-ii.aspx>. Přístup 16. 6. 2016.

Petrovič, V. (2008): Z meňčalcem do heroína. Žurnal24 / Ljubljana. 3. 7. Dostupné na: <http://www.zurnal24.si/z-mehcalcem-do-heroína-clanek-27013>. Přístup 16. 6. 2016.

Stuff (2016): Largest ever Auckland Airport seizure of methamphetamine. Stuff. 13. 5. 2016. Dostupné na: <http://www.stuff.co.nz/national/crime/79967725/Largest-ever-Auckland-Airport-seizure-of-methamphetamine>. Přístup: 16. 6. 2016.

Xinhua (2016): Czechs charged after record meth seizure at New Zealand airport. Xinhua. Asia and Pacific Edition. 13. 5. 2016. Dostupné na: http://news.xinhuanet.com/english/2016-05/13/c_135356788.htm. Přístup: 16. 6. 2016.

SUMMARY

The National Drug Headquarters of the Criminal Police and Investigation Service of the Police of the Czech Republic (NDH) is an elite police body authorized to carry out the combat against serious crime linked with unlawful production of drugs, their possession and their spreading. Since its foundation in 1991, it has been monitoring and analyzing the development of the Czech drug scene, and it has been intervening against drug crime efficiently based on the obtained knowledge. It is significant that the NDH fulfils tasks not only in the field of law enforcement, but also in the field of police education and prevention.

The historical development and working of the NDH can be understood only in the context of the social and legal situation of the relevant period of time. That is why this book is dedicated, in its particular chapters, to the description of the situation on the drug scene, as the drug police had to give a response to it in the given period of time, and also to the description of the legal and administrative framework in which the NDH was and is still operating. The analyses of the drug scene are based on knowledge obtained by the NDH and they are completed by the case reports of important criminal cases.

In the beginning, the book deals with the birth of the drug scene in Czech lands and with the historical roots of the Czech drug law enforcement. It refers back to the times of the Austria-Hungarian Monarchy and the pre-war Czechoslovak Republic. Till the disintegration of Austria-Hungarian Empire the drug abuse in Czech lands was not considered an important social threat. However, the end of World War I brought an increase of morphinism. The abuse of hydrocodone, codeine, pantopone and marihuana appeared later. But cocaine was the substance which caused a really massive growth of the number of drug addicts and the appearance of new forms of drug abuse in Czechoslovakia. The number of cocaine addicts only in Prague was estimated to be up to 10000 persons by police sources from the thirties. The increasing demand led to the development of an extended illegal cocaine market soon afterwards. In 1937, police records indicated 1420 persons who were actively involved in drug dealing at the time or in the previous years. Only the capital of Prague registered 528 active drug dealers in the same year. The drug legislation was insufficient and the penalties were very low.

During the twenties and especially during the thirties, Czechoslovakia became an important outlet and transit area of drugs from abroad due to its central geographical position in Europe and it also became a sphere of activity of international drug traffickers and drug trafficking organizations. The expansion of illegal drug trafficking and also obligations arising from international conventions led to the foundation of the “Headquarters for Combat with Illegal Narcotic Trafficking in the Czechoslovak Republic” in the framework of the Police Directorate in Prague by the Ministry of the Interior of the Czechoslovak Republic in 1928. However, the efficiency of the activities of the Headquarters was restricted by legislative insufficiencies and unsatisfactory human resources and material equipment for lots of years. That was why the Headquarters appeared to be rather a registration body than an executive law enforcement unit.

After World War II the communists came to power in Czechoslovakia. The country was closed towards the West and the emerging drug scene there had already completely different character than those in western countries. Drugs from foreign countries played only a marginal role on the Czechoslovak drug scene. Their importation was minimized due to a strong control of movements of goods and persons across the border from the West. Nevertheless, the abuse of medicaments with psychoactive effects and snuffing of volatile substances increased

to an important extent. The production and the abuse of “brown” and pervitine emerged. The main component of brown (its name was derived from its typical brown color) was hydrocodone, which could be obtained from commonly available medicaments (analgesics, antitussives, etc.) containing codeine. Pervitine (methamphetamine), also known as “piko” or “petchko”, was manufactured from ephedrine. The source of it was formed, e.g., by different medical preparations containing ephedrine, which was commonly prescribed against ordinary respiratory illnesses. Ephedrine obtained directly from industrial production was also used for this purpose. The abuse of brown and pervitine was mainly the problem of closed drug-addict’s communities.

The existing legislation enabled the possession of drugs for one’s own use and it also allowed drug addicts to use them with impunity. They got into conflicts with the law only at those moments when they started to threaten their neighborhoods. It was also difficult to distinguish between drug dealing and possession of drugs for the drug addicts’ own use within the process of investigation. The law enforcement authorities were coping with problems of qualification of acts of non-alcoholic drug addicts and other persons for criminal offences according to the relevant articles 187 and 188 of the Penal Code in their everyday practice for lots of years.

The work in revealing, clarifying, and prevention of drug crime was concentrated in executive units at the level of district administrations of the Corps of National Security and specifically in the hands of agents of the criminal service of the Public Security Service (Veřejná bezpečnost; VB) dealing with general crime – agents, senior inspectors from the ranks of uniformed police and investigators of the VB.

After the social changes in 1989, the volume, organized character and international extent of illegal trafficking grew. The Czech Republic started to be exploited as a drug transit territory. The undeveloped drug market there offered a new “commercial space” for activities of drug dealers in the Czech Republic. The period of relatively closed communities of drug addicts manufacturing and distributing their products in the circle of consumers they knew, finished with the year 1989. The communities were opened up step by step and the “Cooks” started to work on a commercial basis while taking orders from drug addicts and dealers both inland and abroad. The Czech territory was dramatically penetrated by criminal drug groups from Balkans, especially from former Yugoslavia, but also from Bulgaria, Romania, Albania and Turkey. Subsequently, criminal drug groups from Latin America, Arabian countries, Sub-Saharan Africa, China, Vietnam and former Soviet Union countries began to operate in the Czech Republic. These groups were organized at the international level and they were characterized by high level of professionalism and a great range of experience gained during lots of years of practice in different countries in the world. Criminal offences committed by such groups were typically characterized by numerous specific features emerging from different cultures and psychologies of the perpetrators.

The spectrum of abused illegal drugs included not only the drugs of inland provenance but also practically all internationally known drugs on the Czech illegal market. The drugs were available virtually without any problems on the entire territory of the Czech Republic. The most important and the most serious trend remains still demand for pervitine (methamphetamine).

Relatively low sentences were imposed for drug offences in the Czech Republic. Especially in the middle of nineties, a very insufficient legislation existed here from the point of view of sentences and also from the point of view of legal use of confidential sources and special techniques against proliferation of drug offences. It was only in 1998 that an amendment of the Penal Code introduced criminalization of possession of drugs for the perpetrator’s own use “in an amount bigger than a small one”. The procedures of evidence and trials were lengthy and complicated. Law enforcement agencies and courts were just gaining experience in combat with organized drug crime step by step.

This situation required new operational approaches from the side of the police. The requirement of having a central drug unit which could execute the combat against drug crime at national level appeared. The Drug Brigade Prague was formed in 1991 and shortly after it the Drug Brigade of the Federal Police Corps appeared as well. The Drug Section of the Criminal Police Headquarters was established in 1992. The National Drug Headquarters of the Organized Crime Revealing Unit of the Criminal Police Service appeared in 1994. Finally, in 2001, the independent National Drug Headquarters of the Criminal Police and Investigation Service was founded.

The achieved results show the range and efficiency of the work of the national drug squad. 1673 anti-drug operations (a respectable number) were carried out, 3961 perpetrators were arrested, and 18 327 kilograms of drugs were seized by the members of the squad directly in the Czech Republic. Besides this, they were participating in

hundreds of international operations involving drug seizures and arrests of perpetrators outside of the territory of the Czech Republic. The following operations belong to the most important ones conducted by the NDH: Operation Powder ("Pudr", 1995), which dismantled the Czech-Dutch criminal group and an illegal large-scale Ecstasy factory in Central Bohemia; Operation Andromeda (1993-1997), which focused on a Czech-Albanian gang of heroin traffickers; Operation Alligator (1997), which targeted Colombian cocaine smugglers operating through the Czech territory; Operation Cage ("Klec", 1999), which led to the arrest of an important Kosovo-Albanian drug boss named Princ Dobroshi; Operation Iridium (2000), which focused on the members of an Italian mafia-type organization called Camorra, which was smuggling heroin through the territory of the Czech Republic; Operation Phoenix ("Fenix", 2009-2012), which aimed to uncover of the international organized group of persons involved in cocaine smuggling and distribution on the territory of the Czech Republic and other countries; Operations Canh (2010) and Sugar Factory ("Cukrovar", 2012-2014), which affected Vietnamese high volume indoor cultivators of cannabis and marihuana middlemen; Operations Bat (2015), which was focused on Vietnamese methamphetamine manufacturers and traffickers; Operation Marabu (2015), which had the aim of combating Nigerian drug traffickers; Operations Roid (2012), Roid II (2013), and Cash On Delivery ("Dobírka," 2014), which dealt with organized groups involved in illegal trafficking in substances with anabolic or hormonal effects; Operation Sake (2015), which targeted an international organized group of criminals recruiting Czechs and Slovaks as air couriers for transportation of methamphetamine from Turkey and Armenia to Japan; and operation Traject (2016) against producers and exporters of amphetamine.

The NDH cooperates with different sections of the Ministry of the Interior of the Czech Republic and other governmental departments, as well as with foreign partners within the scope of its activity. This cooperation has been conducted since the foundation of the NDH at both bilateral and multilateral levels. In the framework of inland cooperation, some of the important partners of the NDH are, e.g., the Customs Drug Unit of the General Directorate of Customs, the Organized Crime Revealing Unit of the Criminal Police and Investigation Service, the Institute of Criminalistics Prague, the Rapid Reaction Unit, the Police Air Service, the Special Technical Unit of the Criminal Police and Investigation Service, the Undercover Operations Unit of the Criminal Police and Investigation Service, the Immigration Police Service, and the Security Information Service.

The NDH is a respectable partner of law enforcement agencies of many countries in the world in the field of international cooperation in the area of law enforcement. The cooperation among the NDH and the agencies is carried out at several basic levels: the level of communication via Interpol, Europol, Eurojust, and Sirene; activities in international working groups (South-East, STAR, Crystal, the PHARE Police Officer Exchange, Viking, WAND, EMPACT, Chopin); bilateral cooperation with foreign police agencies, which currently includes the police agencies of dozens of countries in Europe, America and Asia; and participation in international conferences and projects and their organization (e.g. HONLEA, the twinning project in Serbia, Interpol conferences).

Besides the circle of basic police work, the NDH participates in the formulation of the drug policy of the Czech Republic and it fulfils its tasks in the field of methodology, coordination and prevention of the fight against drug crime. It is also involved in forensic research, mainly in the framework of the Project Relief, which is focused on the development and promotion of the method based on examination of tool marks made by pressing instruments on the surface of pressed drug deliveries and also on the development of database linked with this method.

The agents of the NDH participated in international peace keeping missions repeatedly. In the framework of the mission of EULEX in Kosovo, they were included in positions in units with similar orientation as the NDH like, e.g., the Directorate for Drug Trafficking Investigation (DDTI) and the Organized Crime Investigation Unit (OCIU). Furthermore, in the framework of the peace keeping operation EUPOL in Afghanistan, the activity of policemen from the NDH, who took part in, consisted mainly in training and education, consulting, professional management, and mediation of the material aid provided to local law enforcement agencies.

Kniha vznikla s laskavou podporou:

© **Miroslav Nožina, Miloš Vaněček, 2016**

Odborný lektorát: **Doc. JUDr. Dr. Jan Hejda, Prof. JUDr. Jozef Metěnko, PhD.**

Redakce textu: **Mgr. Michaela Macháčová**

Jazyková spolupráce: **Jan Hrubín, pplk. JUDr. Aleš Borovička**

Sazba: **Ludvík Marek**

ISBN 978-80-270-0640-3